

Veiligheidsmonitor 2012

08 09 10
11 12
13
14 15

Verklaring van tekens

.	gegevens ontbreken
*	voorlopig cijfer
**	nader voorlopig cijfer
x	geheim
–	nihil
–	(indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2012–2013	2012 tot en met 2013
2012/2013	het gemiddelde over de jaren 2012 tot en met 2013
2012/'13	oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2012 en eindigend in 2013
2010/'11– 2012/'13	oogstjaar, boekjaar enz., 2010/'11 tot en met 2012/'13

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek
Grafimedia

Omslag

Telldesign, Rotterdam

Inlichtingen

Tel. (088) 570 70 70
Fax (070) 337 59 94
Via contactformulier:
www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax (045) 570 62 68

Internet

www.cbs.nl

ISSN: 2214-2274

© Centraal Bureau voor de Statistiek,
Den Haag/Heerlen, 2013.
Verveelvoudiging is toegestaan,
mits het CBS als bron wordt vermeld.

Veiligheidsmonitor 2012

Centraal Bureau voor de Statistiek

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Voorwoord

De publicatie *Veiligheidsmonitor 2012* is samengesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) in samenwerking met het ministerie van Veiligheid en Justitie.

Enkele belangrijke resultaten die in deze publicatie worden gepresenteerd, zijn:

- zich *wel eens* onveilig voelen in de eigen buurt geldt voor bijna één op de vijf mensen;
- veertien procent van de mensen denkt dat criminaliteit in de buurt is toegenomen;
- van cybercrime worden ruim één op de acht mensen slachtoffer;
- slachtofferschap van veel voorkomende criminaliteit niet veranderd.

In 2012 is de Veiligheidsmonitor (VM) voor de vijfde keer op rij uitgevoerd. De VM verschaft consistente en vergelijkbare informatie ten behoeve van het veiligheidsbeleid, zowel op nationaal niveau als op regionaal en lokaal niveau.

De landelijke meting voor de VM is in 2012 fors uitgebreid. Daarnaast werd door 19 gemeenten de VM op (politie)regionaal/lokaal niveau uitgevoerd. In het afgelopen jaar waren dit nog 225 gemeenten. Het is gebruikelijk dat gemeenten vooral in de oneven jaren participeren in dit onderzoek en beduidend minder in de even jaren. Met deze wisselende deelname wordt bij de analyse rekening gehouden.

De aanpassingen van de vragenlijst en het ontwerp die bij de uitvoering van de VM 2012 in opdracht van de Raad voor de Veiligheidsmonitor zijn uitgevoerd hebben de kwaliteit van het meetinstrument sterk verbeterd. Een en ander heeft tot gevolg dat de nieuwe uitkomsten niet zonder meer vergelijkbaar zijn met die van de voorgaande jaren. In de bijlage van deze publicatie wordt ingegaan op de uitgevoerde methodebreukanalyse.

De voorliggende publicatie geeft een cijfermatige verdieping van de informatie over objectieve en subjectieve veiligheid voor Nederland als geheel en voor de 25 politieregio's afzonderlijk. In een afzonderlijk hoofdstuk zijn uitkomsten opgenomen over de 10 nieuwe regionale politie-eenheden zoals die onlangs door de minister van Veiligheid en Justitie zijn vastgesteld.

In de overige hoofdstukken van deze publicatie zijn de resultaten van de VM 2012 zowel op landelijk als op politieregionaal niveau weergegeven. Ook worden de resultaten naar verschillende persoonskenmerken van respondenten weergegeven. Waar mogelijk wordt ook ingegaan op ontwikkelingen. De publicatie bevat ook een beperkt aantal kerntabellen die in de plaats komen van het gebruikelijke uitgebreide

tabellenrapport. Daarnaast worden alle onderzoeksuitkomsten gelijktijdig met de publicatie geplaatst op StatLine.

DG CBS

SG ministerie van Veiligheid en Justitie

Drs. G. van der Veen

Mr. Drs. P. Cloo

Onderzoekspartners

In deze rapportage treft u de belangrijkste landelijke en regionale resultaten aan van de Veiligheidsmonitor, die in het najaar van 2012 voor het vijfde opeenvolgende jaar in opdracht van het Ministerie van Veiligheid en Justitie en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is uitgevoerd.

Bij de Veiligheidsmonitor (VM) zijn zowel op landelijk/regionaal niveau als op regionaal/lokaal niveau gegevens verzameld over de sociale veiligheid van inwoners in Nederland. Dit op basis van een gestandaardiseerde vragenlijst en onderzoeksmethode. Hierdoor zijn uitkomsten op verschillende beleidsniveaus goed met elkaar te vergelijken.

Het landelijke/regionale deel is zowel uitgevoerd door het CBS als door het onderzoeksbureau I&O Research. Tegelijkertijd werd dit onderzoek in 19 gemeenten op lokaal niveau of in (politie)regionaal verband uitgevoerd. Hierbij heeft het bureau Veiligheidsmonitor de taak om de uitvoering van deze lokale onderzoeken te coördineren en te faciliteren. Dit bureau is gevestigd bij Platform31 (de fusieorganisatie van KEI, Nicis Institute, Nirov en SEV) in Den Haag.

In opdracht van de Raad voor de Veiligheidsmonitor heeft er bij het onderzoeksinstrument VM een doorontwikkeling plaatsgevonden bij zowel vragenlijst als design. De vijfde editie van de VM wijkt hierdoor op een groot aantal wezenlijke punten af van de vier eerdere uitvoeringen, waardoor er sprake is van een trendbreuk. Om hierin meer duidelijkheid te krijgen is parallel aan de Veiligheidsmonitor door het CBS nog een Integrale Veiligheidsmonitor (IVM) 'oude stijl' op beperkte schaal uitgevoerd. In de inleiding en bijlage van de publicatie Veiligheidsmonitor 2012 vindt u hierover nadere uitleg.

Het onderzoek werd naast de vertegenwoordigers van de opdrachtgevers, mr. M.T.H. Hendriks (ministerie van Veiligheid en Justitie), Drs. W. van Nunspeet (CBS), begeleid door de Raad voor de Veiligheidsmonitor en het bureau Veiligheidsmonitor.

Voor vragen kunt u zich wenden tot:

Centraal Bureau voor de Statistiek, de heer G.J.H. Linden, telefoon 045-5707486, of via e-mail: glnn@cbs.nl

Drs. M.M. Veelders van het ministerie van Veiligheid en Justitie, directie Veiligheid en Bestuur, telefoon 070-370 3430 of via email: m.m.veelders@minvenj.nl

Bureau Veiligheidsmonitor, Drs. R.R.R. Ghauharali, telefoon 06-579 41 718, of via e-mail: razia.ghauharali@veiligheidsmonitor.nl

Inhoud

	Voorwoord	3
	Onderzoekspartners	5
1	Inleiding	7
	1.1 Algemeen	12
	1.2 Doel Veiligheidsmonitor	13
	1.3 Opzet en uitvoering Veiligheidsmonitor	13
	1.4 Leeswijzer	15
	1.5 Samenvatting	18
2	Leefbaarheid en overlast in buurt	23
	2.1 Leefbaarheid buurt	26
	2.2 Oordeel functioneren gemeente	31
	2.3 Overlast in buurt	33
	2.4 Samenhangen	38
3	Veiligheidsbeleving	41
	3.1 Veiligheidsbeleving in buurt	44
	3.2 Veiligheidsbeleving in woonplaats	50
	3.3 Veiligheidsbeleving in het algemeen	51
	3.4 Inschatting kans op slachtofferschap	54
	3.5 Respectloos gedrag	56
	3.6 Trend 2005-2012	58
	3.7 Samenhangen	58
4	Slachtofferschap criminaliteit	61
	4.1 Gewelddelicten	64
	4.2 Vermogensdelicten	67
	4.3 Vandalismedelicten	70
	4.4 Slachtofferschap totaal	73
	4.5 Cybercrime	75
	4.6 Trend 2005-2012	78
	4.7 Samenhangen	79
5	Burgers en politie	81
	5.1 Contacten burgers met politie	84
	5.2 Functioneren politie in de buurt	89
	5.3 Functioneren politie in algemeen	95
	5.4 Trend 2005-2012	100
	5.5 Samenhangen	100

6	Preventie	103
	6.1 Sociaal-preventief gedrag	106
	6.2 Preventieve voorzieningen in/rond woning	109
	6.3 Samenhangen	111
7	Uitgelicht: Regionale eenheden	113
	7.1 Leefbaarheid en overlast in buurt	116
	7.2 Veiligheidsbeleving	119
	7.3 Slachtofferschap criminaliteit	122
	7.4 Burgers en politie	128
	7.5 Preventie	132
8	Kerncijfertabellen	135
	8.1 Toelichting	138
	8.2 Leefbaarheid en overlast in buurt	139
	8.3 Veiligheidsbeleving	144
	8.4 Slachtofferschap criminaliteit	152
	8.5 Burgers en politie	158
	8.6 Preventie	162
	Bijlagen	167
	I. Onderzoeksverantwoording Veiligheidsmonitor 2012	169
	II. Doorontwikkeling van Integrale Veiligheidsmonitor naar Veiligheidsmonitor	183
	III. Indeling Nederland in regio's	189

Inleiding

Inleiding

- 1.1**   Algemeen
- 1.2**   Doel Veiligheidsmonitor
- 1.3**   Opzet en uitvoering Veiligheidsmonitor
- 1.4**   Leeswijzer

1.1 Algemeen

In het najaar van 2012 is voor de vijfde achtereenvolgende keer de Veiligheidsmonitor op landelijk en (politie)regionaal niveau uitgevoerd. Opdrachtgevers voor de uitvoering hiervan zijn het ministerie van Veiligheid en Justitie en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Door de opdrachtgevers is de Raad voor de Veiligheidsmonitor ingesteld, die in algemene zin toezicht uitoefent op de uitvoering van de Veiligheidsmonitor. In deze Raad zijn behalve vertegenwoordigers van de opdrachtgevers ook andere organisaties zoals de G4, G32, Politie, WODC en Nicis opgenomen. Naast de Raad voor de Veiligheidsmonitor is er een adviesgroep gevormd voor ondersteuning en advisering bij de uitvoering van de Veiligheidsmonitor. Aangezien de Veiligheidsmonitor niet alleen landelijk maar ook op lokaal niveau als meetinstrument wordt gebruikt is door de opdrachtgevers het bureau Veiligheidsmonitor opgericht. Dit bureau is gevestigd bij Platform 31 (de fusieorganisatie van KEI, Nicis Institute, Nirov en SEV) in Den Haag en faciliteert en coördineert de lokale deelname aan de Veiligheidsmonitor.

In opdracht van de Raad voor de Veiligheidsmonitor zijn voor het jaar 2012 verbeteringen doorgevoerd in het onderzoeksdesign van de Veiligheidsmonitor en is ook de vragenlijst grondig herzien. Door deze methodebreuk zijn de uitkomsten van de Veiligheidsmonitor 2012 niet zonder meer vergelijkbaar met de uitkomsten van de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM) zoals uitgevoerd in de jaren 2008-2011. Om dit verschil te markeren is de naamgeving van het onderzoeksinstrument gewijzigd in Veiligheidsmonitor (VM). Daarnaast is ook de omvang van de methodebreuk vastgesteld.

Methodebreuk: start van een nieuwe VM-reeks

Veranderingen in de opzet van een onderzoeksinstrument, zoals een enquête, leiden vrijwel altijd tot veranderingen in onderzoeksuitkomsten. In sommige gevallen liggen de nieuwe en de oude uitkomsten binnen statistische marges; in andere gevallen zijn de verschillen zo groot dat er sprake is van statistisch significante verschillen. Meestal kan een bestaande tijdreeks niet zonder meer voortgezet worden. De onderzoeksuitkomsten van de VM 2012 laten zien dat de doorontwikkeling van de IVM naar VM tot een duidelijke methodebreuk heeft geleid. De omvang van deze breuk kon worden vastgesteld omdat tegelijk met de 'nieuwe' VM ook de IVM 'oude stijl' is uitgevoerd. Gelet op de relatief beperkte omvang van dit parallelle onderzoek (6000 respondenten) kunnen vooralsnog alleen op landelijk niveau uitspraken worden gedaan over verschillen in uitkomsten tussen VM en IVM. Het vaststellen van methodebreuken op het niveau van politieregio's zal in de loop van 2013 door het CBS ter hand worden genomen. In bijlage II wordt meer in detail ingegaan op de veranderingen in het onderzoeksinstrument en de belangrijkste uitkomsten van de methodebreukanalyse.

1.2 Doel Veiligheidsmonitor

In de afgelopen decennia zijn periodiek veiligheidsonderzoeken en/of slachtofferschapenquêtes in Nederland uitgevoerd. Het eerste slachtofferonderzoek vond plaats in 1973, dus exact veertig jaar geleden. Deze traditie van het verzamelen van gegevens over veiligheid komt voort uit het politieke belang dat aan veiligheid wordt toegekend. In diverse Veiligheidsprogramma's van recentere kabinetten komt dit belang met nog meer nadruk naar voren. Ook het huidige kabinet Rutte-Asscher heeft het thema veiligheid tot een van de speerpunten van beleid gemaakt. Dit voornemen vraagt om een gezamenlijke inspanning van verschillende actoren, zoals Rijk, Provincies en gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, rechterlijke macht en maatschappelijke organisaties. Voor de invulling van het veiligheidsbeleid en inzicht in de effectiviteit ervan is het cruciaal te kunnen beschikken over één gezaghebbend, landelijk meetinstrument. De Veiligheidsmonitor is in de afgelopen jaren uitgegroeid tot dit meetinstrument dat jaarlijks voorziet in de behoefte van landelijke, (politie)regionale en lokale (semi-)overheden aan informatie over de ontwikkeling van de sociale veiligheid in Nederland. De inhoudelijke reikwijdte van de VM omvat het monitoren van de subjectieve en objectieve veiligheid van de Nederlandse burger en diens oordeel over het functioneren van politie en gemeenten op het gebied van veiligheid.

1.3 Opzet en uitvoering Veiligheidsmonitor

De Veiligheidsmonitor is een jaarlijks terugkerende bevolkingsenquête, waarin zaken als leefbaarheid en overlast in de woonbuurt, onveiligheidsgevoelens, slachtofferschap van veel voorkomende criminaliteit, het oordeel van de burger over het optreden van de politie en preventiegedrag worden onderzocht. De VM is een geïntegreerd meetinstrument. Zo biedt de landelijk gestandaardiseerde [vragenlijst](#), die door alle deelnemers (landelijke partijen, politieregio's, gemeenten en andere (semi-)overheden verplicht wordt afgenomen, nog beperkt extra ruimte om regionale of lokale onderzoeksvragen toe te voegen. Dit maakt de vragenlijst geschikt voor onderzoek op verschillende beleidsniveaus. Naast de standaardisatie van de vragenlijst is ook de methodologische uitvoering van het onderzoek landelijk en lokaal afgestemd. Zo worden de landelijke en lokale steekproeven getrokken door het CBS, waarbij voor alle deelnemers gebruik wordt gemaakt van één register (Gemeentelijke Basisadministratie). Ook de methode van dataverzameling vindt voor iedere deelnemer op dezelfde manier plaats. Alle geselecteerde steekproefpersonen ontvangen een aanschrijfbrief waarin de mogelijkheid wordt geboden om de vragenlijst via internet in te vullen. Daarna volgen maximaal twee schriftelijke

rappelronden waarbij alle steekproefpersonen die nog niet gerespondeerd hebben een papieren vragenlijst ontvangen. Afgesloten wordt met een telefonisch rappel onder non-respondenten waarvan een telefoonnummer beschikbaar is.

De uitvoering van de dataverzameling vindt door twee partijen plaats. Naast het CBS, dat verantwoordelijk is voor een deel van de landelijke en (politie)regionale dataverzameling, wordt ook door onderzoeksbureau I&O Research op zowel landelijk als lokaal niveau veldwerk verricht. Ten behoeve van de uitvoering van dit veldwerk is door bureau Veiligheidsmonitor in samenwerking met het CBS het Handboek Veiligheidsmonitor opgesteld.

Na afloop van de dataverzameling draagt het CBS zorg voor de centrale opslag van de microdata en de weging van onderzoeksgegevens.

De Veiligheidsmonitor 2012 is uitgevoerd in de periode begin augustus tot eind november 2012 op landelijk/(politie)regionaal en lokaal niveau onder een steekproef van alle in Nederland wonende personen van 15 jaar en ouder, met uitzondering van de bewoners van inrichtingen en tehuizen. Hierbij werden in totaal ruim 200 duizend steekproefpersonen voor onderzoeksdeelname benaderd (203 080). Hiervan benaderde het CBS op landelijk niveau 46 515 personen. Onderzoeksbureau I&O benaderde op landelijk niveau 96 463 personen en daarnaast voor 19 aan de VM deelnemende gemeenten 60 102 personen op lokaal niveau. Deze relatief lage deelname van gemeenten aan de VM 2012 hangt vooral samen met de cyclus die gemeenten hanteren voor hun onderzoek naar sociale veiligheid. In de afgelopen jaren is gebleken dat in oneven jaren doorgaans veel meer gemeenten aan de Veiligheidsmonitor deelnemen dan in even jaren.

Onderzoeksgegevens zijn verkregen van bijna 80 duizend personen (77 989). Iets minder dan de helft van deze mensen vulde de internetvragenlijst in (44,6%); iets meer dan helft de schriftelijke vragenlijst (53,8%). Gemiddeld repondeerde 38,4% van alle benaderde personen. Op het niveau van de politieregio's liepen deze responspercentages uiteen van 29,4% in Haaglanden tot 45,5% in Limburg- Noord.

Bij enquête-onderzoek is non-respons onvermijdelijk. Het deel van de mensen dat niet aan het onderzoek wil meedoen is vaak groter dan het deel dat wel bereid is om de vragenlijst in te vullen. Door deze uitval zijn de verkregen gegevens minder representatief en is het noodzakelijk dat ze worden herwogen op basis van beschikbare populatiekenmerken. Ook voor de Veiligheidsmonitor 2012 is een dergelijke herweging uitgevoerd.

Voor meer informatie over de opzet, uitvoering en weging van de Veiligheidsmonitor 2012 wordt verwezen naar bijlage I en de later te verschijnen proces- en onderzoeksdocumentatie

1.4 Leeswijzer

Deze publicatie bevat beschrijvende informatie over sociale veiligheid en criminaliteit. Op basis van de 'nieuwe' Veiligheidsmonitor (VM) worden onderzoeksresultaten voor het jaar 2012 gepresenteerd. Daarbij worden regionale uitkomsten vergeleken met het landelijke totaalbeeld. Vergelijkingen in de tijd zijn door de eerder beschreven methodebreuk tussen de VM 2012 en eerdere jaargangen van de IVM veelal niet mogelijk. De aanpassingen in het onderzoeksdesign en in de vragenlijst (andere vraagstellingen, andere volgorde van vraagstellingen) hebben ertoe geleid dat niveauschattingen van 2012 (fors) afwijken van schattingen van eerdere jaren. Dit geldt onder meer voor algemene onveiligheidsgevoelens, slachtofferschap van sommige delictsoorten en tevredenheid over het functioneren van de politie. Ondanks deze afwijkingen is het voor een beperkte set van indicatoren mogelijk gebleken om op basis van de methodebreukanalyse en daaruit afgeleide correctiefactoren ontwikkelingen en trends in het landelijke totaalbeeld te reconstrueren.

Voor een goede interpretatie van de in dit rapport weergegeven uitkomsten volgt hieronder een beknopte technische toelichting op de berekening, de betrouwbaarheid en de presentatie van de onderzoeksresultaten. Tenslotte wordt de opbouw van dit rapport kort toegelicht.

Berekening resultaten

De meeste uitkomsten worden standaard gepresenteerd als een gewogen percentage van het aantal antwoorden in een bepaalde antwoordcategorie, zoals het aantal personen (van 15 jaar of ouder) dat slachtoffer is geweest van een misdrijf. Ook wordt soms een percentage gepresenteerd van het aantal antwoorden in een combinatie van antwoordcategorieën, bijvoorbeeld het aantal personen dat het 'helemaal eens' of 'eens' is met een bepaalde stelling.

In een aantal gevallen wordt gebruik gemaakt van samengestelde scores, zoals somscores en schaalscores. Somscores bestaan uit een eenvoudige sommering van antwoorden, bijvoorbeeld het aantal keren dat iets voorkomt. Deze somscore wordt bijvoorbeeld gebruikt voor het weergeven van het aantal preventieve voorzieningen dat in een woning aanwezig is. Schaalscores worden met name gehanteerd voor het combineren van antwoorden op verschillende samenhangende vragen, bijvoorbeeld bij een aantal stellingen over een bepaald thema. Daarbij wordt een berekening uitgevoerd waarbij elk van de antwoorden een bepaalde waarde krijgt toegekend. Deze waarden zijn vervolgens met een factor zodanig vermenigvuldigd dat een score ontstaat op een schaal van 0-10. De schaalscore loopt dan bijvoorbeeld op naarmate men het meer eens is met een stelling. De exacte berekening van specifieke schaalscores is te vinden bij de betreffende onderwerpen in de StatLine-databank van het CBS. De vragen waarop schaalscores gebaseerd zijn hebben een ordinaal

meetniveau; dat wil zeggen dat de ene antwoordcategorie wel 'meer' is dan de andere (vergelijk 'helemaal mee eens' met 'mee eens'), maar dat niet exact kan worden aangegeven hoeveel meer. Dit betekent dat ook de schaalscores als variabelen met een ordinaal meetniveau beschouwd moeten worden. We kunnen dus niet zeggen dat een twee keer zo hoge schaalscore voor bijvoorbeeld 'sociale cohesie' twee keer zo goed is. Doordat schaalscores verschillen van samenstelling zijn ze onderling niet vergelijkbaar. Het is bijvoorbeeld niet correct om een schaalscore voor vertrouwen in de politie (die gebaseerd is op specifieke stellingen) te vergelijken met een schaalscore voor 'communicatie met de politie' (die gebaseerd is op weer andere specifieke stellingen).

De Veiligheidsmonitor bevat veel vragen die te maken hebben met meningen, oordelen of verwachtingen van burgers over zaken als hun eigen woonbuurt, hun onveiligheidsbeleving, en het functioneren van politie of gemeente. Bij de antwoordcategorieën van dit soort 'attitude'-vragen kunnen respondenten doorgaans ook aangeven dat ze hierover geen mening hebben of het antwoord niet weten. Soms weigeren respondenten ook om de vraag te beantwoorden. Het al dan niet buiten beschouwing laten van deze antwoordcategorieën heeft invloed op de presentatie van de uitkomsten van de overige antwoordcategorieën. Bij de berekening van de basisgegevens zijn de 'weigert'- en 'weet niet'-antwoorden (in dit rapport samengenomen als 'Geen antwoord') *niet* buiten beschouwing gelaten, waardoor de berekening van de percentages van de overige antwoordcategorieën niet wordt beïnvloed. Hiermee is aangesloten op de werkwijze die ook is gehanteerd bij het samenstellen van de eerdere publicaties met gegevens over sociale veiligheid en ondervonden criminaliteit. Bij afgeleide gegevens die betrekking hebben op schaalscores zijn deze categorieën wel buiten beschouwing gebleven.

Betrouwbaarheid resultaten

Bij steekproefonderzoek zoals de VM kan het gebeuren dat de berekende vergelijkingen of ontwikkelingen door toevalsfactoren niet volledig overeenstemmen met de werkelijkheid. In dit rapport worden de meeste resultaten weergegeven als percentages van de totale bevolking (van Nederland als geheel of van een regio). Bij elk getoond percentage hoort een betrouwbaarheidsmarge die, behalve van het gekozen betrouwbaarheidsniveau en het onderzoeksdesign, vooral afhankelijk is van de spreiding in de antwoorden en van het aantal ondervraagde personen. Meestal wordt een betrouwbaarheidsniveau van 95 procent gekozen. Dit betekent dat de werkelijke waarde in 95 van de 100 steekproeven tussen de grenzen zal liggen van de marges behorende bij de gevonden waarde. Bij elk gegeven uit de VM is een dergelijke betrouwbaarheidsmarge bepaald, waarbij rekening is gehouden met de steekproefomvang en het onderzoeksdesign. Deze marges zijn niet in dit rapport opgenomen maar zijn wel beschikbaar via StatLine.

Presentatie resultaten

De onderzoeksuitkomsten worden weergegeven in de vorm van tabellen en figuren, die toegelicht en becommentarieerd worden met beknopte teksten. Veel voorkomende presentatievormen zijn tabellen naar achtergrondkenmerken van respondenten. De hierbij beschreven verschillen zijn niet gecorrigeerd voor andere kenmerken. Voor het weergeven van regionale verschillen wordt frequent gebruik gemaakt van staafgrafieken, cartogrammen en kwadrantendiagrammen. Trends worden in de vorm van lijngrafieken gepresenteerd.

Alleen de belangrijkste verschillen die in de tabellen en figuren naar voren komen worden tekstueel beschreven. Opsommingen van verschillen zijn dus zeker niet uitputtend. De beschreven verschillen zijn wel in alle gevallen statistisch significant, uitgaande van het 95 procent-betrouwbaarheidsinterval. Gedetailleerde Informatie over de significantie van verschillen is beschikbaar in de kerncijfertabellen met regionale uitkomsten (hoofdstuk 8) en de tabellen in Statline.

Opbouw rapport

Deze publicatie is als volgt opgebouwd:

- De hoofdstukken 2 t/m 6 beschrijven de onderzoeksuitkomsten voor achtereenvolgens de vijf centrale thema's Leefbaarheid en overlast in buurt, Veiligheidsbeleving, Slachtofferschap criminaliteit, Burgers en politie, en Preventie. Uitkomsten worden gepresenteerd voor Nederland totaal, naar achtergrondkenmerken (geslacht, leeftijd, herkomst, opleidingsniveau, stedelijkheid) en naar de 25 politieregio's. Elk hoofdstuk wordt afgesloten met een paragraaf over trends (voor zover beschikbaar) en samenhangen tussen enkele indicatoren binnen het betreffende thema. De paragraaf met samenhangen heeft een samenvattende functie.
- Hoofdstuk 7 is een 'extra' hoofdstuk waarin de uitkomsten voor een selectie van indicatoren uit de vijf thema's wordt uitgesplitst naar de 10 regionale eenheden van de Nationale politie, zoals die per 1 januari 2013 van start is gegaan.
- Hoofdstuk 8 bevat kerncijfertabellen met de uitkomsten van Nederland totaal, de 10 regionale eenheden, en de 25 politieregio's. Door middel van symbolen is aangegeven welke regio's significant verschillen ten opzichte van het landelijke gemiddelde.
- Afgesloten wordt met de bijlagen. Het gaat achtereenvolgens om de onderzoeksverantwoording, de beschrijving van de methodebreukanalyse, en de indeling van Nederland in politieregio's en regionale eenheden.

Voor een snel en compact overzicht van de (politie)regionale verschillen kan de lezer ook het samenvattende kleurenoverzicht op pagina 18 raadplegen.

Samenvatting

Deze samenvatting laat de onderzoeksresultaten van de Veiligheidsmonitor 2012 voor de diverse thema's op hoofdlijnen zien. Aanvullende, meer gedetailleerde samenvattingen per onderwerp zijn als 'highlights' opgenomen aan het begin van de betreffende hoofdstukken van deze rapportage.

Hieronder wordt eerst een overzicht gegeven van de belangrijkste landelijke uitkomsten. Daarna volgt een korte samenvatting van de uitkomsten per politieregio. Deze regionale uitkomsten worden beschreven met het landelijk gemiddelde als referentiepunt in totaliteit. Het geheel correspondeert in grote lijnen met het overzicht op de volgende twee pagina's waarin de scores op de belangrijkste VM-indicatoren op regionaal niveau visueel zijn weergegeven. Een toelichting op het gebruik van dit overzicht wordt gegeven in de tekstbox die na het overzicht volgt.

Landelijke uitkomsten

Leefbaarheid en overlast in buurt

- Zeven op de tien Nederlanders vinden leefbaarheid buurt in 2012 niet veranderd
- Gemiddeld rapportcijfer voor de leefbaarheid buurt bedraagt 7,4
- Helft mensen die oordeel hebben is tevreden over functioneren gemeente op gebied van leefbaarheid
- Kwart Nederlanders ervaart veel overlast van fysieke verloedering in buurt
- 10 Procent heeft veel sociale overlast in buurt
- Van verkeer heeft bijna een op de drie veel overlast in buurt
- In totaal ervaart 46 procent Nederlanders veel buurtoverlast

Veiligheidsbeleving in buurt

- Bijna één op de vijf Nederlanders voelt zich wel eens onveilig in eigen buurt
- 14 Procent van de mensen denkt dat criminaliteit in buurt is toegenomen
- Gemiddeld rapportcijfer voor veiligheid in buurt bedraagt 7,1
- Ruim vier op de 10 voelen zich onveilig op plekken waar jongeren rondhangen
- Een op de 10 voelt zich wel eens onveilig in eigen woning
- 37 Procent Nederlanders voelt zich wel eens onveilig in algemeen
- Tien procent denkt dat kans op woningbraak in komende jaar groot is
- Ruim een op de vijf wel eens respectloos behandeld door onbekenden op straat
- Tussen 2005 en 2012 onveiligheidsgevoelens afgenomen
- In 2012 geen verandering in onveiligheidsgevoelens ten opzichte van 2011; wel iets lager dan in 2010

Slachtofferschap criminaliteit

- Bijna drie procent Nederlanders in 2012 slachtoffer geweld, met name bedreiging
- Dertien procent slachtoffer vermogensdelicten, met name fietsdiefstal, gevolgd door woninginbraak
- Acht procent slachtoffer vandalisedelicten, met name vernieling aan voertuigen
- In totaal één op de vijf Nederlanders in 2012 slachtoffer van één of meer van deze vormen van criminaliteit
- Over hele periode 2005-2012 daling slachtofferschap van dit soort delicten
- Afname vooral tussen 2005 en 2008; sinds 2009 nauwelijks verandering opgetreden
- Twaalf procent Nederlanders in 2012 slachtoffer van computercriminaliteit, ofwel 'cybercrime'
- Hacken komt in 2012 het meest voor, gevolgd door pesten en koop- of verkoopfraude

Burgers en politie

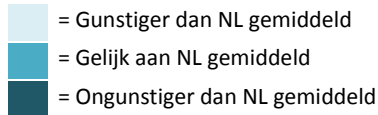
- Bijna drie op de tien Nederlanders in 2012 contact gehad met politie in eigen gemeente
- Hiervan bijna zes op de 10 tevreden over laatste contact
- 46 Procent van mensen met een oordeel is tevreden over totale functioneren politie in buurt
- Ruim helft vindt dat politie te weinig zichtbaar is in buurt
- 44 Procent van mensen met een oordeel is tevreden over totale functioneren van de politie in algemeen.
- Over hele periode 2005-2012 is tevredenheid over contact met politie en tevredenheid over functioneren politie in buurt toegenomen
- Tevredenheid over contacten en functioneren politie in buurt in 2012 niet wezenlijk veranderd ten opzichte van 2011; wel hoger dan in 2010

Preventie

- 70 Procent Nederlanders neemt waardevolle spullen mee uit auto om diefstal te voorkomen
- Ruim 40 procent laat bij afwezigheid 's avonds thuis licht branden.
- Een derde plaatst fiets in bewaakte stalling
- Eveneens een derde laat waardevolle spullen thuis om diefstal of beroving te voorkomen
- Ruim driekwart Nederlanders heeft extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren.
- Twee derde heeft rolluiken of luiken voor ramen en/of deuren

Indicatoren VM 2012

Gooi en Vechtstreek
Haaglanden
Hollands Midden
Rotterdam-Rijnmond
Zuid-Holland-Zuid
Zeeland
Midden- en West-Brabant
Brabant-Noord
Brabant-Zuid-Oost
Limburg-Noord
Limburg-Zuid
Flevoland

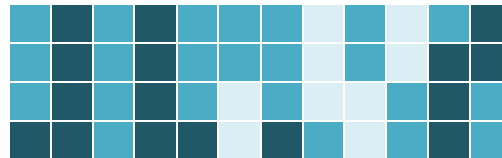
Leefbaarheid woonbuurt

Sociale cohesie (schaalscore)

Fysieke verloedering (% veel overlast)

Sociale overlast (% veel overlast)

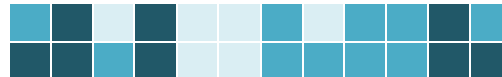
Verkeersoverlast (% veel overlast)

Veiligheidsbeleving

Wel eens onveilig in buurt (%)

Wel eens onveilig (%)

Slachtofferschap criminaliteit

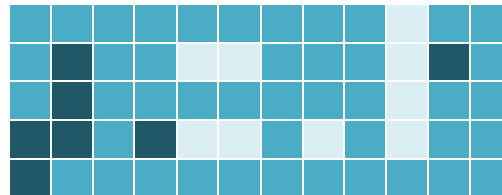
Gewelddelicten (%)

Vermogensdelicten (%)

Vandalismedelicten (%)

Slachtofferschap totaal (%)

Cybercrime totaal (%)

Burgers en politie

Tevredenheid contact (%)

Tevredenheid totale functioneren politie in buurt (%)

Preventie

Preventieve voorzieningen in/rond woning (somscore)

Toelichting bij overzicht VM-indicatoren 2012

Het kleurenoverzicht op pagina 18 en 19 geeft voor een aantal VM-indicatoren weer hoe de 25 afzonderlijke politie-regio's scores. Daarbij worden door middel van kleurschakeringen (licht-midden-donker) significante verschillen met het landelijk gemiddelde in 2012 aangegeven.

De scores op de indicatoren kunnen in twee richtingen wijzen. Bij positief geformuleerde indicatoren (zoals 'sociale cohesie' of 'tevredenheid over laatste politiecontact') is een hogere score gunstiger, terwijl bij negatief geformuleerde indicatoren (zoals 'fysieke verloedering' of 'slachtofferschap') een hogere score juist ongunstiger is. Om de scores voor de positief en negatief geformuleerde indicatoren in het overzicht eenduidig te kunnen interpreteren zijn de scores daarom niet uitgedrukt in termen van 'hoger' of 'lager', maar in termen van 'gunstiger', of 'ongunstiger'. In de overige hoofdstukken van deze rapportage gebeurt dit niet omdat de indicatoren daar meer op zichzelf worden beschreven. Voor de inhoud en betekenis van de indicatoren wordt verwezen naar de betreffende hoofdstukken.

Regionale uitkomsten

Uit het overzicht komen enkele duidelijke patronen naar voren:

- Inwoners van de politieregio's in het noorden en oosten van het land (Groningen, Fryslân, Drenthe, IJsselland, Twente, Noord- en Oost-Gelderland) zijn gemiddeld positiever over zaken als de leefbaarheid en overlast in de buurt en veiligheidsbeleving. Ook wat betreft de mate van slachtofferschap van criminaliteit doen deze regio's het iets beter dan gemiddeld. Op het gebied van de aanwezigheid van preventieve voorzieningen in of rond de woning scoren Groningen, Fryslân en IJsselland echter lager dan gemiddeld. Verder valt op dat de politieregio's Noord-Holland Noord, Zeeland, Brabant-Noord en Limburg-Noord een gunstiger beeld laat zien dan Nederland gemiddeld.
- Inwoners van de grootstedelijke politieregio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond en ook van Limburg-Zuid zijn gemiddeld minder positief over de leefbaarheid en overlast in de buurt en ze voelen zich gemiddeld ook onveiliger. In Amsterdam-Amstelland en Haaglanden ligt ook het slachtofferschap van criminaliteit hoger dan gemiddeld in Nederland. Inwoners van Amsterdam-Amstelland en Haaglanden oordelen daarentegen gunstiger op het thema functioneren politie.

2

Leefbaarheid en overlast in buurt

Leefbaarheid en overlast in buurt

2.1

Leefbaarheid buurt

- Zeven op de tien Nederlanders vinden leefbaarheid buurt in 2012 niet veranderd
- Gemiddeld rapportcijfer voor de leefbaarheid buurt bedraagt 7,4

2.2

Oordeel functioneren gemeente

- Helft mensen die oordeel hebben is tevreden over functioneren gemeente op gebied van leefbaarheid
- Tevredenheid het laagst over betrekken burger bij aanpak leefbaarheid

2.3

Overlast in buurt

- Kwart Nederlanders ervaart veel overlast van fysieke verloedering in buurt
- 10 Procent heeft veel sociale overlast in buurt
- Van verkeer heeft bijna een op de drie veel overlast in buurt
- In totaal ervaart 46 procent Nederlanders veel buurtoverlast

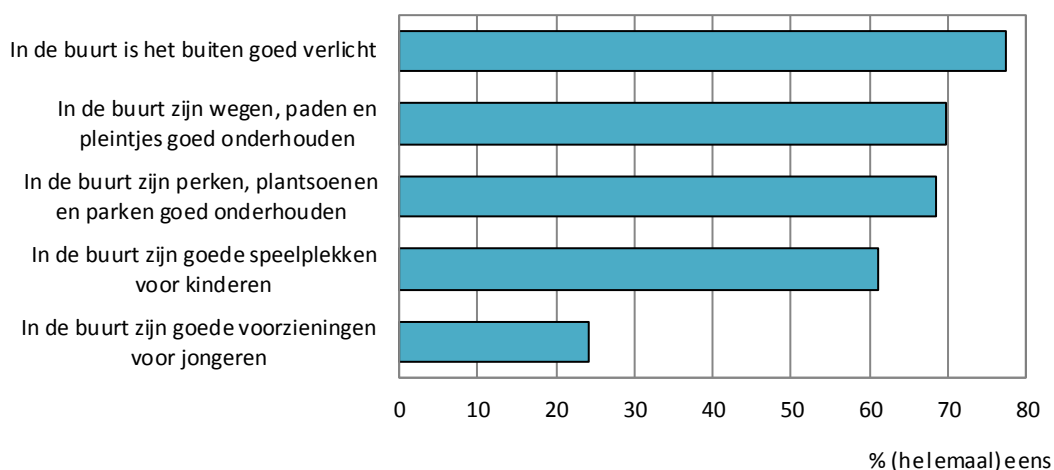
In dit hoofdstuk staat het thema leefbaarheid en overlast in de woonbuurt centraal. Eerst komt in paragraaf 2.1 aan de orde hoe Nederlanders de fysieke voorzieningen, sociale cohesie en ontwikkeling van de leefbaarheid in hun buurt ervaren. Paragraaf 2.2 beschrijft hoe de burger het functioneren van de eigen gemeente op het gebied van leefbaarheid beoordeelt. In paragraaf 2.3 staat de overlast in de buurt centraal. Welke vormen van overlast komen het meest voor en van welke heeft men de meeste last? Afgesloten wordt met trends en samenhangen op het gebied van leefbaarheid en overlast (paragrafen 2.4 en 2.5). Meer cijfermateriaal over dit onderwerp, uitgesplitst naar [politieregio's](#) en [persoonskenmerken](#), is beschikbaar via StatLine.

2.1 Leefbaarheid buurt

In de Veiligheidsmonitor is de respondenten door middel van een aantal stellingen gevraagd naar hun mening over fysieke voorzieningen in hun woonbuurt.

In 2012 is ruim driekwart van de inwoners (77 procent) het (helemaal) eens met de stelling dat het buiten goed verlicht is in de buurt. Bijna 70 procent vindt dat de perken, plantsoenen, parken en de wegen, paden en pleintjes goed onderhouden zijn. Ruim 60 procent is het ermee eens dat er goede speelplekken voor kinderen in de buurt zijn. De tevredenheid over jongerenvoorzieningen is aanzienlijk lager. Nog geen kwart (24 procent) vindt dat er goede voorzieningen voor jongeren in de buurt zijn.

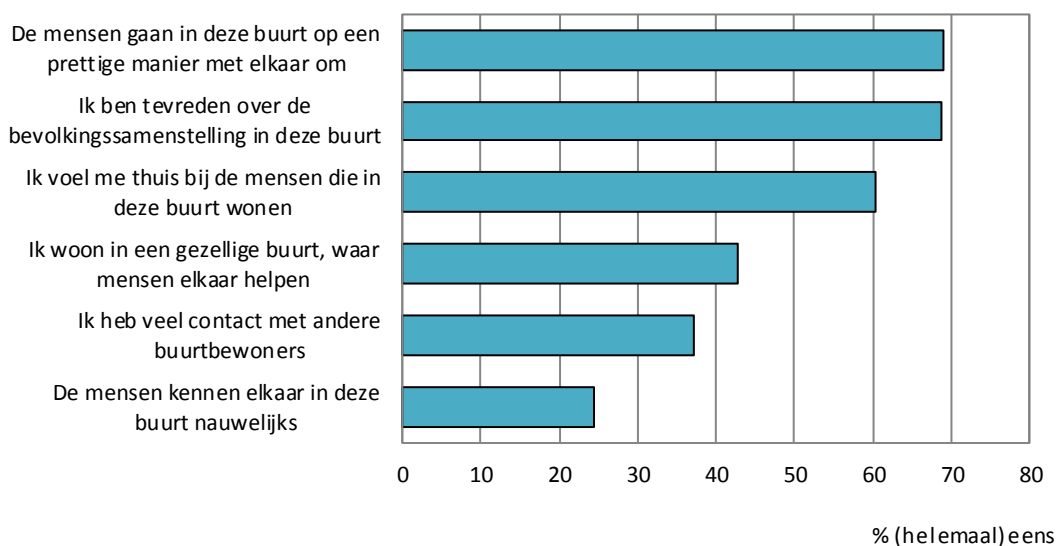
2.1.1 Fysieke voorzieningen in buurt, 2012

Bron: VM

Ook de sociale cohesie tussen de bewoners is door middel van stellingen onderzocht. In 2012 ervaart ruim twee derde (69 procent) het als prettig hoe bewoners in de buurt met elkaar omgaan; een even groot deel is tevreden over de bevolkingssamenstelling in de eigen buurt. De stelling 'Ik voel me thuis bij de mensen die in deze buurt wonen' wordt door zes op de tien inwoners (60 procent) onderschreven. Een kleiner aandeel ervaart de eigen woonbuurt als een 'gezellige buurt waar mensen elkaar helpen en dingen samen doen' (43 procent) en zegt 'veel contact te hebben met andere buurtbewoners' (37 procent). De enige negatief geformuleerde stelling 'de mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks' wordt door nog geen kwart (24 procent) onderschreven.

2.1.2 Sociale cohesie in buurt, 2012

Bron: VM

Op basis van alle stellingen over fysieke voorzieningen en vier van de zes stellingen over sociale cohesie (mensen kennen elkaar nauwelijks; mensen gaan op een prettige manier met elkaar om; gezellige buurt waar mensen elkaar helpen en dingen samen doen; thuis voelen bij de bewoners van de buurt) zijn schaalscores voor respectievelijk fysieke voorzieningen en sociale cohesie berekend. Deze schaalscores lopen van 0 tot 10, waarbij een hogere score overeenkomt met een positiever oordeel over fysieke voorzieningen respectievelijk sociale cohesie.

In 2012 bedraagt de gemiddelde schaalscore voor fysieke voorzieningen een 6,3 en voor sociale cohesie een 6,2. Het oordeel over de fysieke voorzieningen in de buurt laat weinig verschillen naar achtergrondkenmerken van respondenten zien. Bij de sociale cohesie in de buurt valt op dat niet-westerse allochtonen deze lager

beoordelen dan autochtonen (schaalscore 5,6 tegen 6,3) en inwoners van (zeer) sterk stedelijke gebieden lager dan inwoners van minder stedelijke gebieden (schaalscore 5,6 in zeer stedelijke gebieden tegen 7,0 in niet-stedelijke gebieden).

2.1.3 Fysieke voorzieningen en sociale cohesie in buurt naar achtergrondkenmerken, 2012

	Fysieke voorzieningen in buurt	Sociale cohesie in buurt
<i>schaalscore (0= laag; 10 = hoog)</i>		
Totaal	6,3	6,2
Geslacht		
Man	6,3	6,2
Vrouw	6,2	6,2
Leeftijd		
15-24 jaar	6,4	6,2
25-44 jaar	6,2	6,2
45-64 jaar	6,2	6,3
65 jaar en ouder	6,4	6,2
Herkomst		
Autochtonen	6,2	6,3
Westerse allochtonen	6,3	6,0
Niet-westerse allochtonen	6,3	5,6
Opleidingsniveau		
Lager onderwijs	6,3	6,3
Middelbaar onderwijs	6,2	6,3
Hoger onderwijs	6,4	6,2
Stedelijkheid		
Zeer sterk stedelijk	6,2	5,6
Sterk stedelijk	6,3	6,0
Matig stedelijk	6,4	6,3
Weinig stedelijk	6,2	6,7
Niet stedelijk	6,1	7,0

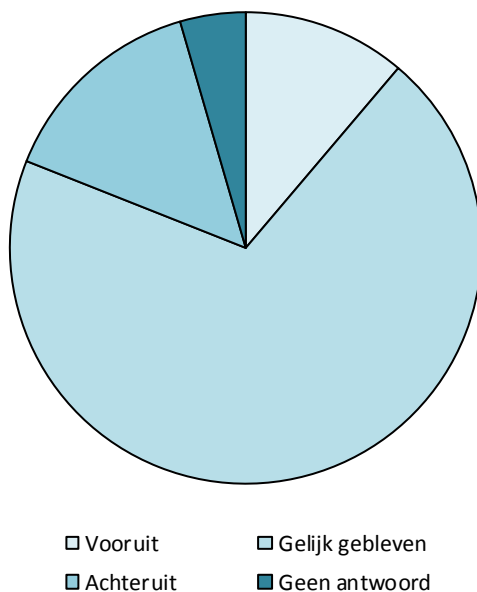
Bron: VM

Gevraagd naar de ontwikkeling van de buurt vindt bijna zeven op de tien Nederlanders (69 procent), dat de eigen buurt in de afgelopen 12 maanden gelijk gebleven is. Elf

procent vindt dat hun buurt in het afgelopen jaar vooruit is gegaan, terwijl 14 procent aangeeft dat er sprake is van achteruitgang. Vijf procent van de inwoners heeft geen antwoord gegeven op deze vraag.

2.1.4 Oordeel ontwikkeling leefbaarheid woonbuurt, 2012

Bron: VM

Als de Nederlander wordt gevraagd om door een rapportcijfer aan te geven hoe prettig men het wonen in de eigen buurt vindt, dan bedraagt het gemiddelde rapportcijfer in 2012 een 7,4.

Dit oordeel over de leefbaarheid van de buurt verschilt weinig naar geslacht en leeftijd. Wel bestaan er verschillen naar herkomst, opleidingsniveau en stedelijkheid. Niet-westerse allochtonen hebben een negatiever oordeel over het wonen in de eigen buurt dan autochtonen (rapportcijfer 6,8 tegen 7,5). Lager opgeleiden geven een lager cijfer dan hoger opgeleiden (7,2 tegen 7,5). Inwoners van (zeer) sterk stedelijke gebieden zijn negatiever over de leefbaarheid van de buurt dan inwoners van minder stedelijke gebieden (rapportcijfer 7,1 in zeer sterk stedelijke gebieden tegen 7,6 in weinig of niet stedelijke gebieden).

2.1.5 Rapportcijfer leefbaarheid woonbuurt naar achtergrondkenmerken, 2012

	Rapportcijfer
Totaal	7,4
Geslacht	
Man	7,4
Vrouw	7,4
Leeftijd	
15-24 jaar	7,3
25-44 jaar	7,4
45-64 jaar	7,4
65 jaar en ouder	7,4
Herkomst	
Autochtonen	7,5
Westerse allochtonen	7,3
Niet-westerse allochtonen	6,8
Opleiding	
Lager onderwijs	7,2
Middelbaar onderwijs	7,3
Hoger onderwijs	7,5
Stedelijkheid	
Zeer sterk stedelijk	7,1
Sterk stedelijk	7,3
Matig stedelijk	7,4
Weinig stedelijk	7,6
Niet stedelijk	7,6

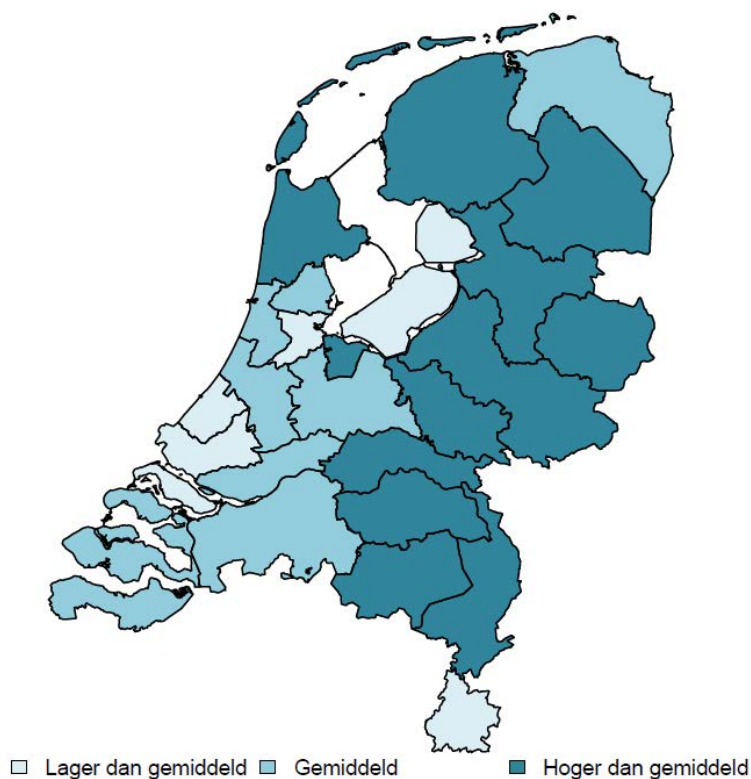
Bron: VM

Regionale uitsplitsing laat zien dat het rapportcijfer voor de leefbaarheid van de buurt in de politieregio's Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond, Limburg-Zuid en Flevoland lager is dan landelijk gemiddeld. In veel noordelijk en oostelijk gelegen politieregio's is het rapportcijfer hoger dan gemiddeld. De rapportcijfers variëren van een 7,0 in Rotterdam-Rijnmond tot een 7,6 in Noord- en Oost-Gelderland.

2.1.6 Rapportcijfer leefbaarheid woonbuurt naar politieregio, 2012

Bron: VM

2.2 Oordeel functioneren gemeente

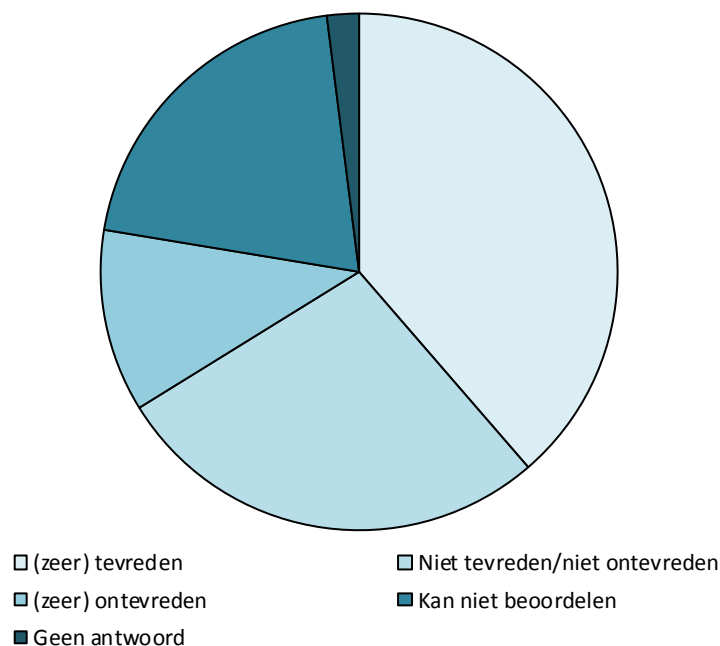
De gemeente heeft een verantwoordelijkheid op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. Daarom is de burger in de Veiligheidsmonitor gevraagd naar diens tevredenheid over het totale functioneren van de eigen gemeente waar het gaat om de aanpak van leefbaarheid en veiligheid.

Het grootste deel, 39 procent, is in 2012 tevreden of zeer tevreden over dit functioneren van de gemeente. 28 Procent is tevreden noch ontevreden en 11 procent is ontevreden of zeer ontevreden. Een op de vijf (20 procent) geeft aan het functioneren van de gemeente op het gebied van leefbaarheid en veiligheid niet te kunnen beoordelen. 2 Procent heeft geen antwoord gegeven.

Wanneer de antwoorden 'kan dit niet beoordelen' of 'geen antwoord' buiten beschouwing worden gelaten, is 50 procent (zeer) tevreden over het totale functioneren in de gemeente.

2.2.1 Oordeel totale functioneren gemeente op gebied leefbaarheid en veiligheid, 2012

Bron: VM

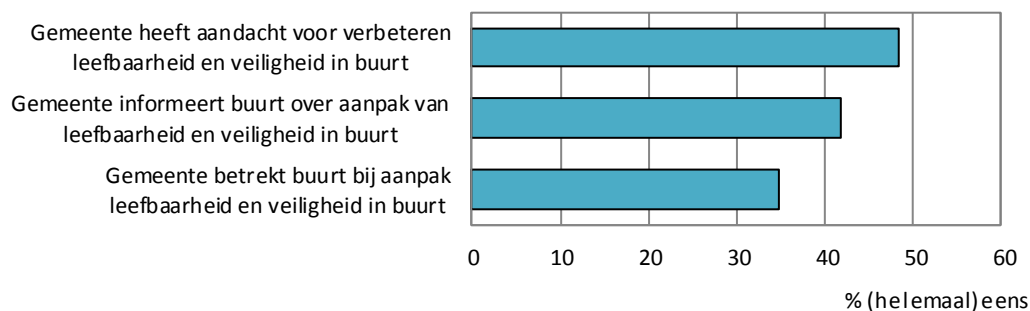
Behalve de tevredenheid over het totale functioneren van de gemeente waar het gaat om de aanpak van leefbaarheid en veiligheid, is ook het oordeel van de burger over specifieke aspecten van dit functioneren door middel van stellingen onderzocht¹.

Bijna de helft (49 procent) is het er in 2012 (helemaal) mee eens dat de gemeente aandacht heeft voor het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in de buurt. 42 Procent vindt dat de gemeente de buurt informeert over de aanpak van de leefbaarheid en veiligheid in hun buurt, en 35 procent vindt dat de gemeente de buurt betreft bij de aanpak van de leefbaarheid en veiligheid in de buurt.

---

¹ Aan degenen die aangegeven hebben het totale functioneren van de gemeente niet te kunnen beantwoorden zijn deze stellingen niet voorgelgd.

2.2.2 Oordeel functioneren gemeente op gebied leefbaarheid en veiligheid, 2012

Bron: VM

2.3 Overlast in buurt

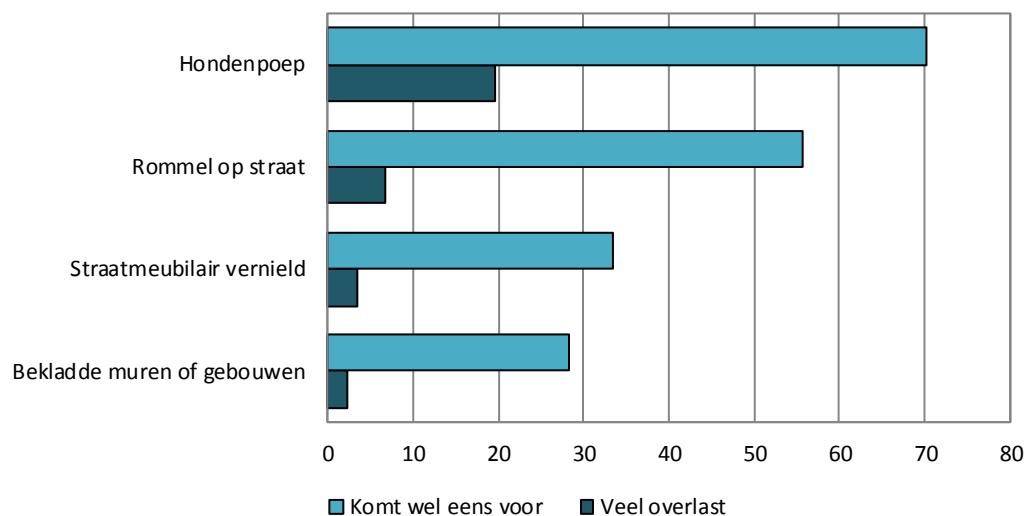
Om een beeld te krijgen van het vóórkomen van buurtoverlast en de beleving van die overlast door de bewoners is de respondenten een 13-tal vormen van overlast voorgelegd, met de vraag of die wel eens voorkomen in de eigen buurt en, zo ja, in welke mate men daar dan zelf overlast van ervaart (antwoordmogelijkheden: 'veel overlast', 'een beetje overlast', 'weinig overlast', 'geen antwoord'). De 13 afzonderlijke overlastvormen zijn hieronder ingedeeld in 3 categorieën: fysieke overlast, sociale overlast, verkeersoverlast en overlast totaal.

Fysieke verloedering bestaat uit vier overlastvormen, te weten: 'rommel op straat', 'straatmeubilair, zoals vuilnisbakken, bankjes of bushokjes, dat vernield is', 'bekladde muren of gebouwen', en 'hondenpoep op de stoep, straat of in de perken'.

Het grootste overlastprobleem in de fysieke sfeer is hondenpoep. 70 Procent zegt in 2012 dat dit weleens voorkomt in de buurt, en 20 procent geeft aan hier zelf veel overlast van te ervaren². Van rommel op straat geeft 56 procent aan dat dit weleens voorkomt in de buurt en 7 procent heeft er zelf veel overlast van. Vernieling van straatmeubilair en bekladde muren of gebouwen komen minder voor en worden ook minder als overlastgevend ervaren.

² Bij de berekening van het aandeel personen dat 'veel overlast' ervaart is telkens geperceenteerd op de totale populatie, en dus niet alleen op degenen die zeggen dat de betreffende overlastvorm wel eens voorkomt.

2.3.1 Fysieke verloedering in buurt, 2012

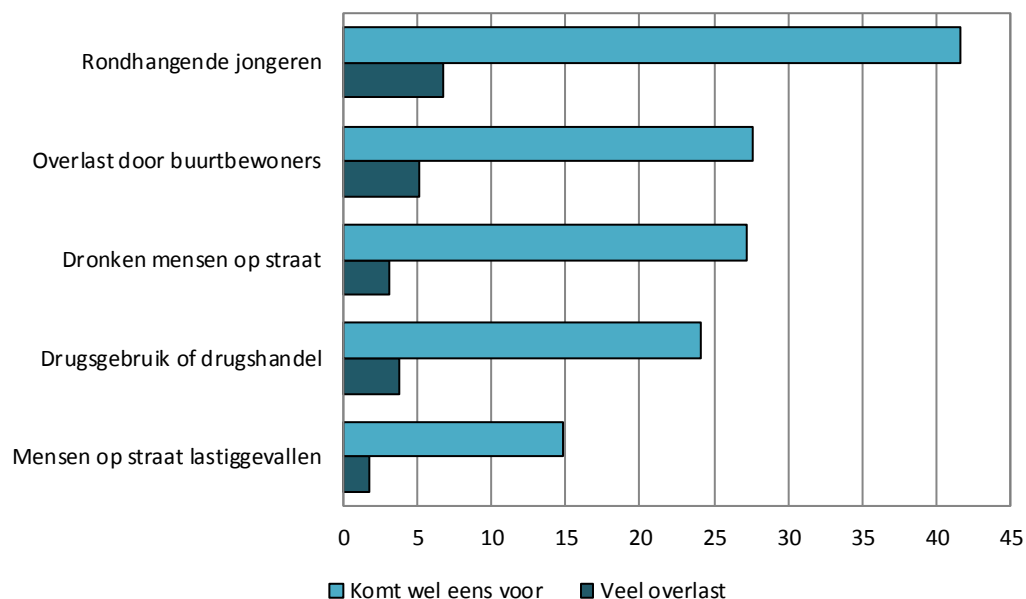

Bron: VM

Sociale overlast omvat de volgende vijf vormen van overlast: 'dronken mensen op straat', 'drugsgebruik of drugshandel, bijvoorbeeld op straat of in coffeeshops', 'overlast door buurtbewoners', 'mensen die op straat worden lastiggevallen' en 'rondhangende jongeren'.

Het grootste overlastprobleem in de sociale sfeer zijn rondhangende jongeren. Ruim vier op de tien Nederlanders (42 procent) zeggen in 2012 dat dit weleens voorkomt in de buurt; 7 procent geeft aan hier zelf veel overlast van te ervaren. Van overlast door buurtbewoners, dronken mensen op straat, en drugshandel/drugsgebruik geven achtereenvolgens 28, 27 en 24 procent aan dat dit wel eens voorkomt in de eigen buurt, en respectievelijk 5, 3 en 4 procent heeft er zelf veel overlast van. Het lastigvallen van mensen op straat komt het minste voor en hiervan ervaart men ook de minste overlast.

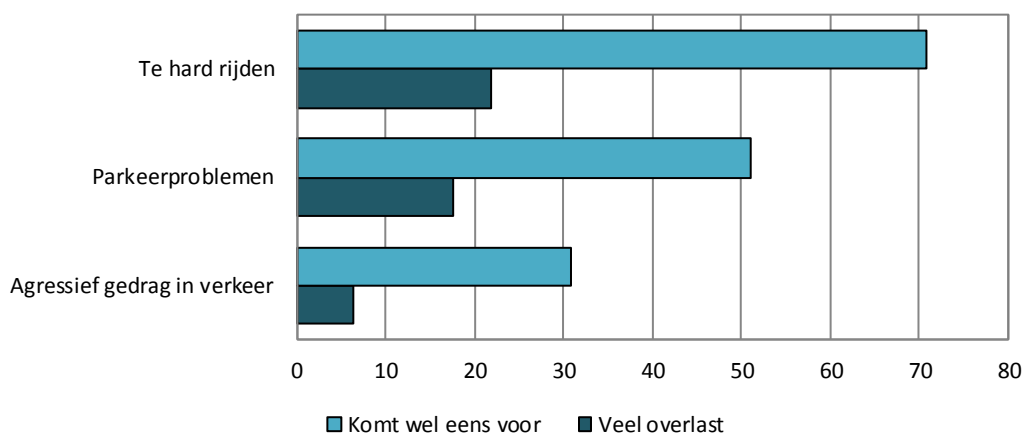
2.3.2 Sociale overlast in buurt, 2012

Bron: VM

Bij verkeersoverlast in de buurt gaat het om 'te hard rijden', 'parkeerproblemen, bijvoorbeeld fout geparkeerde voertuigen of drukte', en 'agressief gedrag in het verkeer'. De meest voorkomende vorm van verkeersoverlast is te hard rijden in de woonbuurt. Zeven van de tien Nederlanders (71 procent) zeggen dat dit wel eens voorkomt in de eigen buurt, en ruim een op de vijf (22 procent) geeft aan er zelf veel overlast van te ervaren. Parkeerproblemen komen volgens de helft (51 procent) van de mensen wel eens voor in de eigen buurt. Ongeveer een op de zes (18 procent) geeft aan hiervan zelf veel overlast te ervaren. Agressief gedrag in het verkeer komt het minst voor in de eigen buurt en hiervan wordt ook de minste overlast ervaren.

2.3.3 Verkeersoverlast in buurt, 2012

Bron: VM

Voor achtereenvolgens fysieke verloedering, sociale overlast en verkeersoverlast zijn percentages berekend voor het aandeel inwoners dat zelf veel overlast ervaart van een of meer vormen van overlast uit deze categorieën. Ook is een percentage berekend voor de totale overlast. Dit geeft het aandeel mensen weer dat veel overlast ervaart van een of meer van de in totaal 13 onderscheiden overlastvormen³.

Een kwart (25 procent) van de inwoners heeft in 2012 zelf veel overlast van een of meer vormen van fysieke verloedering. Een op de tien (10 procent) ervaart veel sociale overlast en bijna een op de drie (32 procent) veel overlast van het verkeer. Bijna de helft van de Nederlanders (46 procent) ervaart veel overlast van tenminste een van de 13 onderscheiden overlastvormen.

Het ervaren van overlast verschilt relatief het sterkst naar leeftijd, herkomst en vooral stedelijkheid. Het percentage inwoners dat in totaliteit veel overlast ervaart loopt op van 37 procent in niet stedelijke gebieden naar 54 procent in zeer sterk stedelijke gebieden.

³ Het betreft 4 overlastvormen in de categorie fysieke verloedering, 5 overlastvormen in de categorie sociale overlast, 3 overlastvormen in de categorie verkeersoverlast, aangevuld met de overlastvorm 'hinder van horecagelegenheden zoals cafés, restaurants of snackbars'.

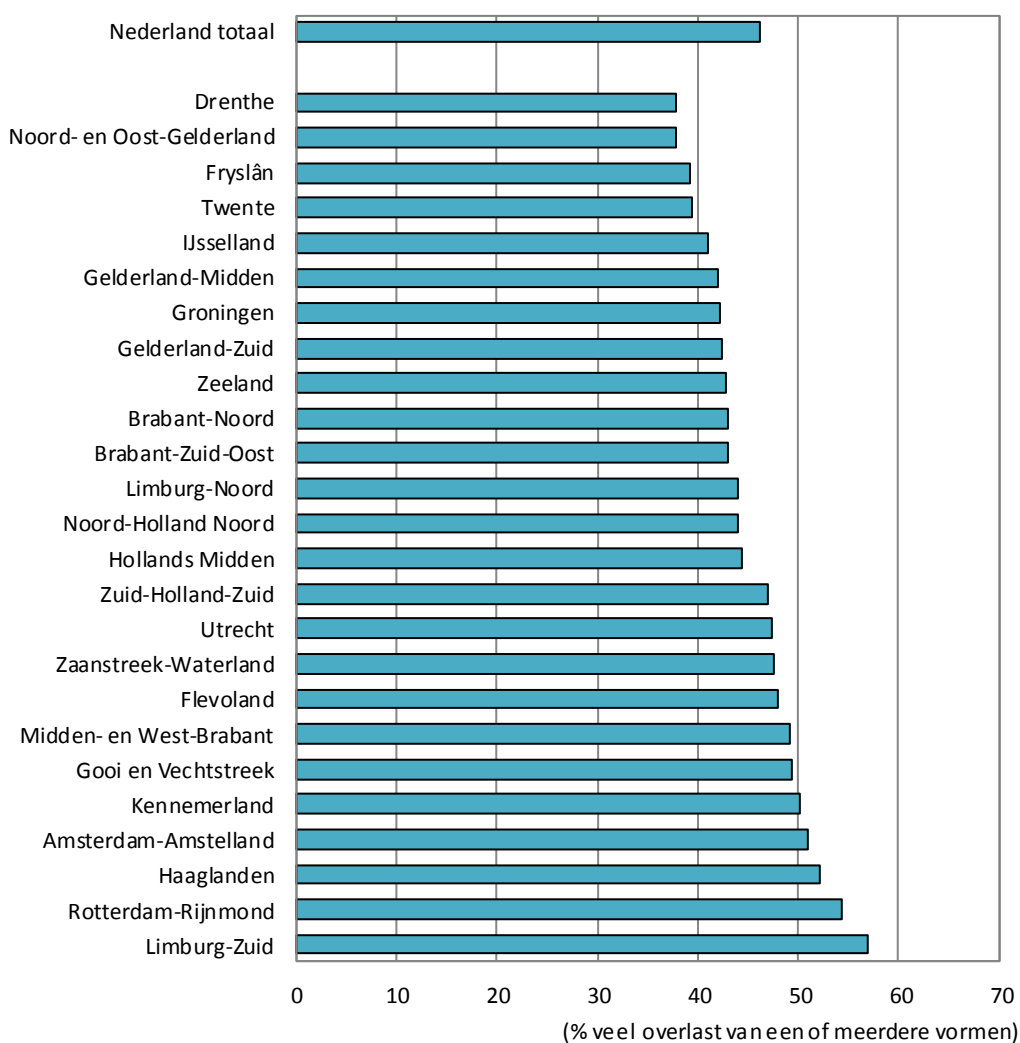
2.3.4 Overlast in buurt naar achtergrondkenmerken, 2012

	Fysieke verloedering	Sociale overlast	Verkeers- overlast	Overlast totaal
<i>(% ervaart veel overlast van een of meerdere vormen)</i>				
Totaal	24,5	10,2	32,3	46,1
Geslacht				
Man	23,3	10,2	31,8	45,1
Vrouw	25,7	10,1	32,9	47,1
Leeftijd				
15-24 jaar	21,6	13,0	29,0	44,7
25-44 jaar	28,2	11,6	37,5	52,7
45-64 jaar	23,9	9,8	32,5	45,0
65 jaar en ouder	21,8	6,2	26,0	38,0
Herkomst				
Autochtonen	23,1	9,0	32,2	45,1
Westerse allochtonen	26,3	11,1	32,2	47,6
Niet-westerse allochtonen	33,7	18,4	33,3	52,4
Opleiding				
Lager onderwijs	24,4	11,8	29,8	43,7
Middelbaar onderwijs	25,4	10,5	34,2	47,6
Hoger onderwijs	22,4	9,1	29,8	44,1
Stedelijkheid				
Zeer sterk stedelijk	31,5	17,3	37,0	54,4
Sterk stedelijk	27,1	11,6	35,1	50,0
Matig stedelijk	22,8	8,9	31,3	44,4
Weinig stedelijk	19,0	5,5	28,5	39,3
Niet stedelijk	18,8	4,7	25,9	37,2

Bron: VM

In de noordelijke en oostelijke politieregio's Drenthe, Noord- en Oost-Gelderland, Fryslân en Twente ervaart men in totaliteit het minst overlast in de buurt. In de meer verstedelijkte randstedelijke regio's Kennemerland, Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond en ook Limburg-Zuid wordt in totaliteit de meeste overlast in de buurt ervaren. De percentages 'overlast totaal' lopen uiteen van 38 procent in Drenthe en Noord- en Oost-Gelderland tot 57 procent in Limburg-Zuid.

2.3.5 Overlast totaal in buurt naar politieregio, 2012

Bron: VM

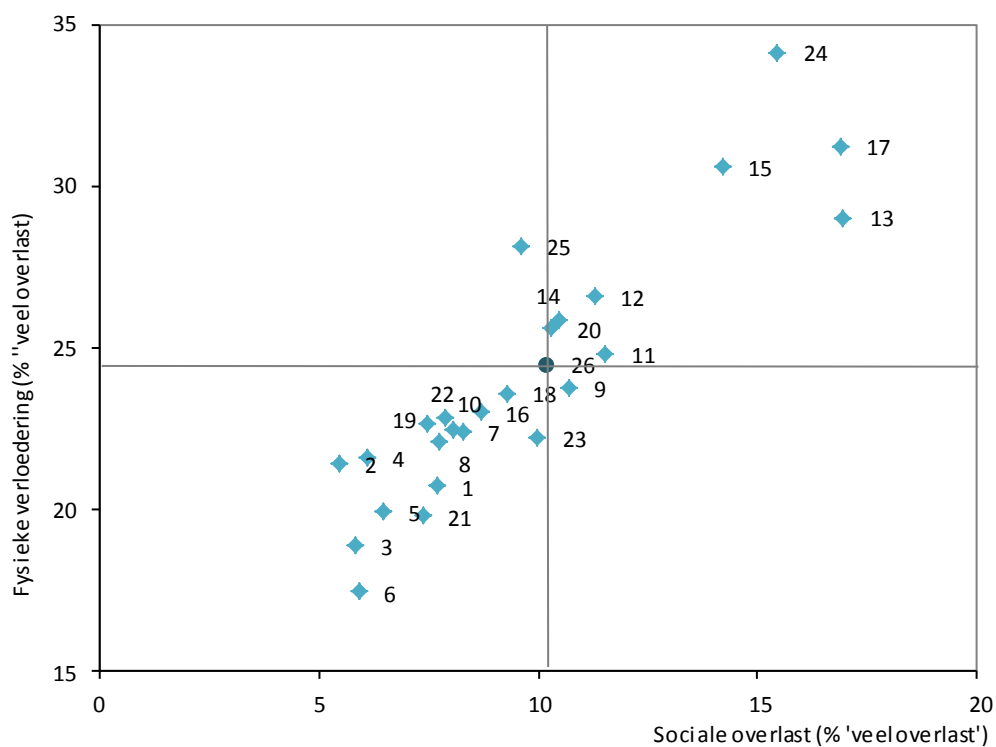
2.4 Samenhangen

Er bestaat een duidelijke samenhang tussen fysieke verloedering en sociale overlast. In politieregio's waar men relatief veel overlast van fysieke verloedering in de buurt ervaart, heeft men ook meer sociale overlast, en omgekeerd. In de Randstedelijke politieregio's Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond, Amsterdam-Amstelland, en ook in Limburg-Zuid zijn zowel de fysieke verloedering als de sociale overlast duidelijk hoger

dan gemiddeld. Flink lager dan gemiddeld zijn beide in Noord- en Oost-Gelderland, Drenthe, Twente, en Brabant-Noord.

2.4.1 Fysieke verloedering en sociale overlast in buurt naar politieregio's, 2012

Legenda

1 Groningen	10 Noord-Holland Noord	19 Zeeland
2 Fryslân	11 Zaanstreek-Waterland	20 Midden- en West-Brabant
3 Drenthe	12 Kennemerland	21 Brabant-Noord
4 IJsselland	13 Amsterdam-Amstelland	22 Brabant-Zuid-Oost
5 Twente	14 Gooi en Vechtstreek	23 Limburg-Noord
6 Noord- en Oost-Gelderland	15 Haaglanden	24 Limburg-Zuid
7 Gelderland-Midden	16 Hollands Midden	25 Flevoland
8 Gelderland-Zuid	17 Rotterdam-Rijnmond	26 Nederland totaal
9 Utrecht	18 Zuid-Holland-Zuid	

Bron: VM

Veiligheidsbeleving

Veiligheidsbeleving

3.1

Veiligheidsbeleving in buurt

- Bijna één op de vijf Nederlanders voelt zich wel eens onveilig in eigen buurt
- 14 Procent van de mensen denkt dat criminaliteit in buurt is toegenomen
- Gemiddeld rapportcijfer voor veiligheid in buurt bedraagt 7,1

3.2

Veiligheidsbeleving in woonplaats

- Ruim vier op de 10 voelen zich onveilig op plekken waar jongeren rondhangen
- Een op de 10 voelt zich wel eens onveilig in eigen woning

3.3

Veiligheidsbeleving in algemeen

- 37 Procent Nederlanders voelt zich wel eens onveilig

3.4

Gepercipieerde slachtofferkans

- Tien procent denkt dat kans op woningbraak in komende jaar groot is

3.5

Respectloos gedrag

- Ruim een op de vijf wel eens respectloos behandeld door onbekenden op straat

3.6

Trend 2005-2012

- Tussen 2005 en 2012 zijn onveiligheidsgevoelens afgenomen
- In 2012 geen verandering in onveiligheidsgevoelens ten opzichte van 2011; wel iets lager dan in 2010

In dit hoofdstuk staat centraal hoe de burger de veiligheid beleeft. Eerst komt in paragraaf 3.1 aan de orde hoe de veiligheid in de eigen woonbuurt wordt ervaren. Hoe staat het met de onveiligheidsgevoelens in de directe woonomgeving en hoe beoordeelt men de veiligheid en criminaliteit in de buurt? Daarna wordt in paragraaf 3.2 ingegaan op de onveiligheidsgevoelens op een aantal specifieke plekken in de eigen woonplaats. In paragraaf 3.3 staan de algemene onveiligheidsgevoelens centraal. Verder komen aan de orde hoe de burger de kans inschat om slachtoffer te worden van criminaliteit (paragraaf 3.4) en in welke mate hij respectloos gedrag ervaart (paragraaf 3.5) Afgesloten wordt met een aantal trends en samenhangen op het gebied van veiligheidsbeleving (paragrafen 3.6 en 3.7). Meer cijfers over dit thema opgesplitst in [politieregio's](#) en [persoonskenmerken](#) zijn opgenomen in Statline.

3.1 Veiligheidsbeleving in buurt

In 2012 voelt bijna een op de vijf mensen (18 procent) zich wel eens onveilig in de eigen buurt. Een op de vijftig (2 procent) voelt zich er vaak onveilig.

Vrouwen voelen zich in de eigen woonomgeving onveiliger dan mannen. Jongeren voelen zich er onveiliger dan ouderen. Onder niet-westerse allochtonen zijn de buurtgerelateerde onveiligheidsgevoelens hoger dan onder westerse allochtonen en vooral autochtonen. In (zeer) sterk verstedelijkte gebieden voelt men zich in de eigen buurt onveiliger dan in minder verstedelijkte gebieden.

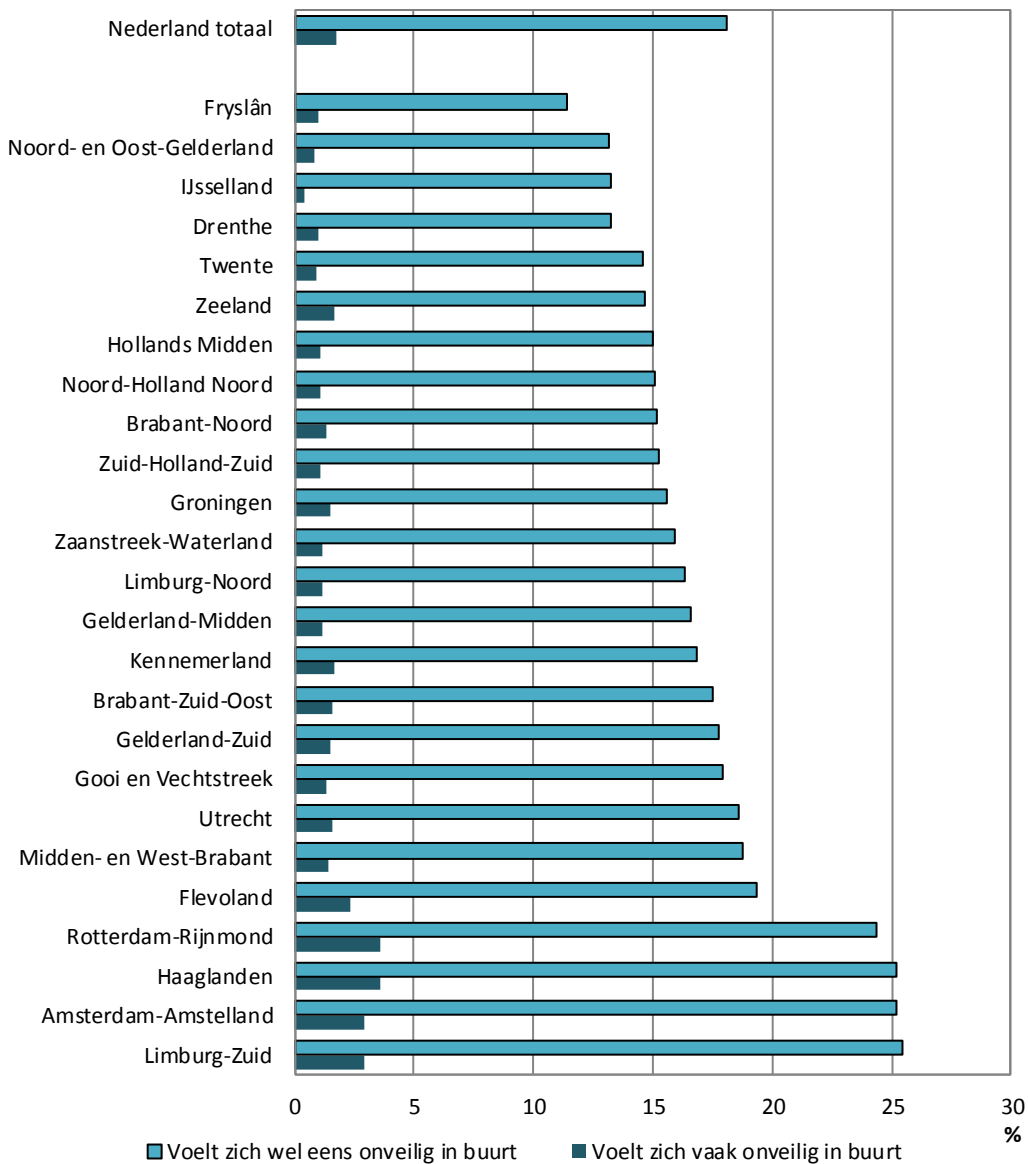
3.1.1 Onveiligheidsgevoelens in buurt naar achtergrondkenmerken, 2012

	Voelt zich wel eens onveilig	Voelt zich vaak onveilig
Totaal	18,0	1,7
Geslacht		
Man	13,6	1,3
Vrouw	22,3	2,1
Leeftijd		
15-24 jaar	22,4	2,3
25-44 jaar	18,5	1,8
45-64 jaar	17,0	1,8
65 jaar en ouder	15,8	1,1
Herkomst		
Autochtonen	16,5	1,3
Westerse allochtonen	20,2	2,1
Niet-westerse allochtonen	27,6	4,7
Opleidingsniveau		
Lager onderwijs	21,3	2,7
Middelbaar onderwijs	17,8	1,7
Hoger onderwijs	17,0	1,4
Stedelijkheid		
Zeer sterk stedelijk	26,5	3,6
Sterk stedelijk	20,6	1,9
Matig stedelijk	16,4	1,2
Weinig stedelijk	12,2	0,8
Niet stedelijk	10,5	0,5

Bron: VM

De onveiligheidsgevoelens in de buurt zijn in 2012 het laagst in de noordelijk en oostelijk gelegen politieregio's Fryslân, Noord- en Oost-Gelderland, IJsselland en Drenthe. Het hoogst zijn de onveiligheidsgevoelens in de randstedelijke politieregio's Rotterdam-Rijnmond, Haaglanden, Amsterdam-Amstelland, en in Limburg-Zuid. De range loopt uiteen van 12 procent in Fryslân tot 25 procent in Haaglanden, Amsterdam-Amstelland en Limburg-Zuid.

3.1.2 Onveiligheidsgevoelens in buurt naar politieregio, 2012

Bron: VM

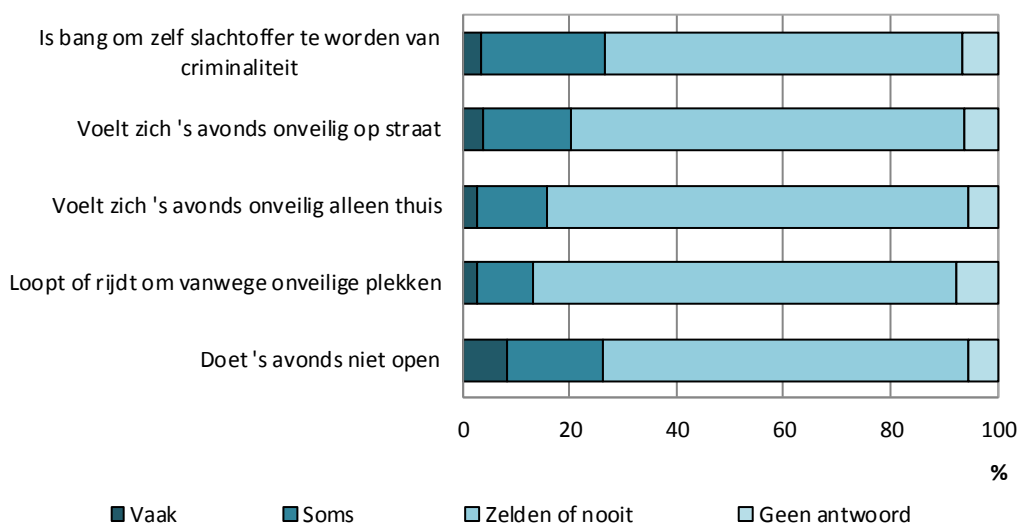
Vier procent van de mensen voelt zich 's avonds vaak onveilig op straat in de eigen buurt. Het aandeel dat zich 's avonds thuis vaak onveilig voelt bedraagt drie procent.

Acht procent doet 's avonds vaak niet open omdat men het niet veilig vindt. Het aandeel dat dat vaak omloopt of omrijdt om onveilige plekken te mijden is lager (3 procent).

Het aandeel mensen dat zich *soms* onveilig voelt in deze situaties varieert tussen 10 en 20 procent. Het merendeel van de mensen (ongeveer 80 procent) voelt zich 's avonds zelden of nooit onveilig in de eigen buurt en vertoont er geen vermijdingsgedrag.

3.1.3 Onveiligheidsgevoelens 's avonds en vermijdingsgedrag in buurt, 2012

Bron: VM

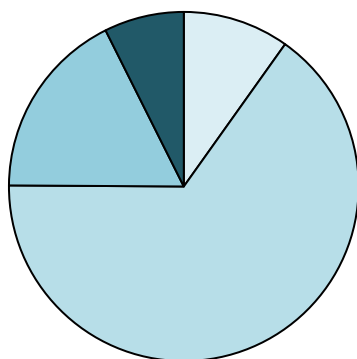
Tien procent van de mensen heeft in 2012 het idee dat er veel criminaliteit in de eigen buurt voorkomt. Het grootste deel (65 procent) denkt dat er weinig criminaliteit plaatsvindt, en 18 procent denkt dat er géén criminaliteit voorkomt.

Wat betreft de *ontwikkeling* van de criminaliteit in de buurt is het aandeel dat denkt dat de criminaliteit in de afgelopen 12 maanden is toegenomen groter dan het aandeel dat denkt dat ze is afgenomen (14 tegen 4 procent). Het grootste deel (51 procent) merkt geen verandering.

3.1.4 Beoordeling vóórkomen en ontwikkeling criminaliteit in buurt, 2012

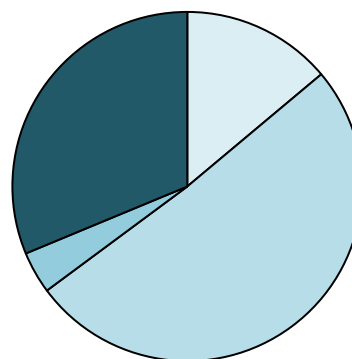

Vóórkomen criminaliteit in buurt

□ Veel
□ Weinig
■ Geen
■ Geen antwoord

Ontwikkeling criminaliteit in buurt

□ Toegenomen
□ Afgenomen
□ Gelijk gebleven
■ NVT/Geen antwoord

Bron: VM

Het gemiddelde rapportcijfer dat de burger in 2012 geeft voor de veiligheid in de eigen buurt bedraagt een 7,1. Niet-westerse allochtonen beoordelen de veiligheid in de buurt met een 6,6 lager dan westerse allochtonen (7,1) en autochtonen (7,2). Inwoners van zeer sterk stedelijke gebieden zijn duidelijk negatiever dan inwoners van niet-stedelijke gebieden (rapportcijfer 6,7 tegen 7,6). De verschillen naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau zijn betrekkelijk gering.

3.1.5 Rapportcijfer veiligheid in buurt naar achtergrondkenmerken, 2012

	Rapportcijfer
Totaal	7,1
Geslacht	
Man	7,2
Vrouw	7,0
Leeftijd	
15-24 jaar	7,1
25-44 jaar	7,1
45-64 jaar	7,2
65 jaar en ouder	7,3
Herkomst	
Autochtonen	7,2
Westerse allochtonen	7,1
Niet-westerse allochtonen	6,6
Opleidingsniveau	
Lager onderwijs	7,0
Middelbaar onderwijs	7,1
Hoger onderwijs	7,3
Stedelijkheid	
Zeer sterk stedelijk	6,7
Sterk stedelijk	7,0
Matig stedelijk	7,2
Weinig stedelijk	7,5
Niet stedelijk	7,6

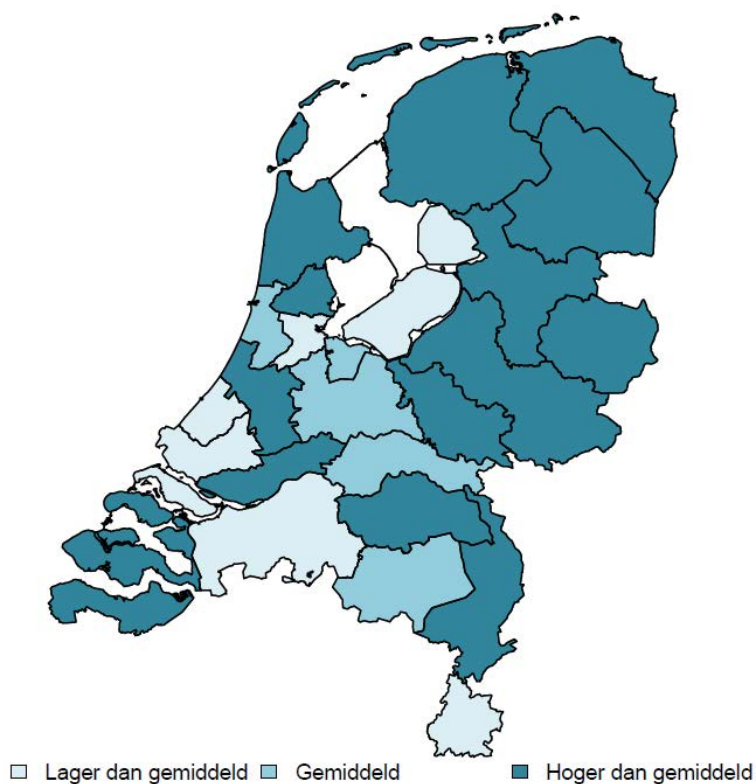

Bron: VM

In de politieregio's Groningen, Fryslân, Drenthe, IJsselnd, Twente, Noord- en Oost-Gelderland, Gelderland-Midden, Noord-Holland Noord, Brabant-Noord, Zaanstreek-Waterland, Hollands Midden, Zuid-Holland Zuid, Zeeland en Limburg-Noord is het rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt in 2012 hoger dan landelijk gemiddeld. Lager dan gemiddeld is het rapportcijfer in Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond, Midden- en West-Brabant, Limburg-Zuid en Flevoland.

3.1.6 Rapportcijfer veiligheid in buurt naar politieregio, 2012

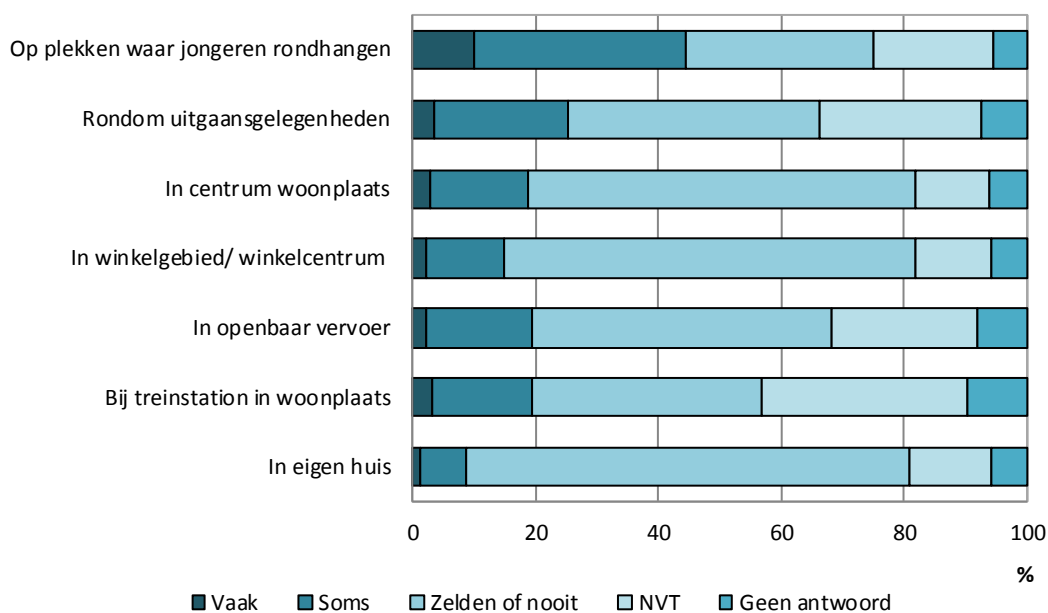
Bron: VM

3.2 Veiligheidsbeleving in woonplaats

In de Veiligheidsmonitor is de respondenten een aantal plekken in de eigen woonplaats voorgelegd met de vraag om aan te geven of en hoe vaak men zich hier onveilig voelt. Indien een bepaalde plek niet in de eigen woonplaats voorkomt of indien de respondent nooit op de betreffende plek komt, kon men 'niet van toepassing' antwoorden.

In 2012 zijn de onveiligheidsgevoelens het hoogst op plekken waar jongeren rondhangen. Ruim vier op de tien (44 procent) voelt zich hier wel eens (d.w.z. 'vaak' of 'soms') onveilig. Ook de onveiligheidsgevoelens rondom uitgaansgelegenheden zijn relatief groot. Hier voelt 25 procent zich wel eens onveilig. Het laagst zijn de onveiligheidsgevoelens thuis; in de eigen woning voelt een op de tien mensen zich wel eens onveilig.

3.2.1 Onveiligheidsgevoelens op plekken in eigen woonplaats, 2012

Bron: VM

3.3 Veiligheidsbeleving in het algemeen

Naast de veiligheidsbeleving in de buurt en de veiligheidsbeleving in de woonplaats is in de Veiligheidsmonitor ook naar de veiligheidsbeleving in algemene zin gevraagd. In 2012 voelt gemiddeld ruim een op de drie mensen (37 procent) zich wel eens onveilig. Dit aandeel bedraagt het dubbele van dat van de onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt. Twee procent voelt zich vaak onveilig. Dit is gelijk aan het aandeel dat zich vaak onveilig voelt in de eigen buurt.

De verschillen in algemene onveiligheidsgevoelens naar achtergrondkenmerken laten een zelfde patroon zien als bij de onveiligheidsgevoelens in de buurt. Vrouwen voelen zich onveiliger dan mannen, en jongeren voelen zich onveiliger dan ouderen. De onveiligheidsgevoelens zijn onder niet-westerse allochtonen hoger dan onder westerse allochtonen en autochtonen. In (zeer) sterk verstedelijkte gebieden voelt men zich onveiliger dan in minder verstedelijkte gebieden.

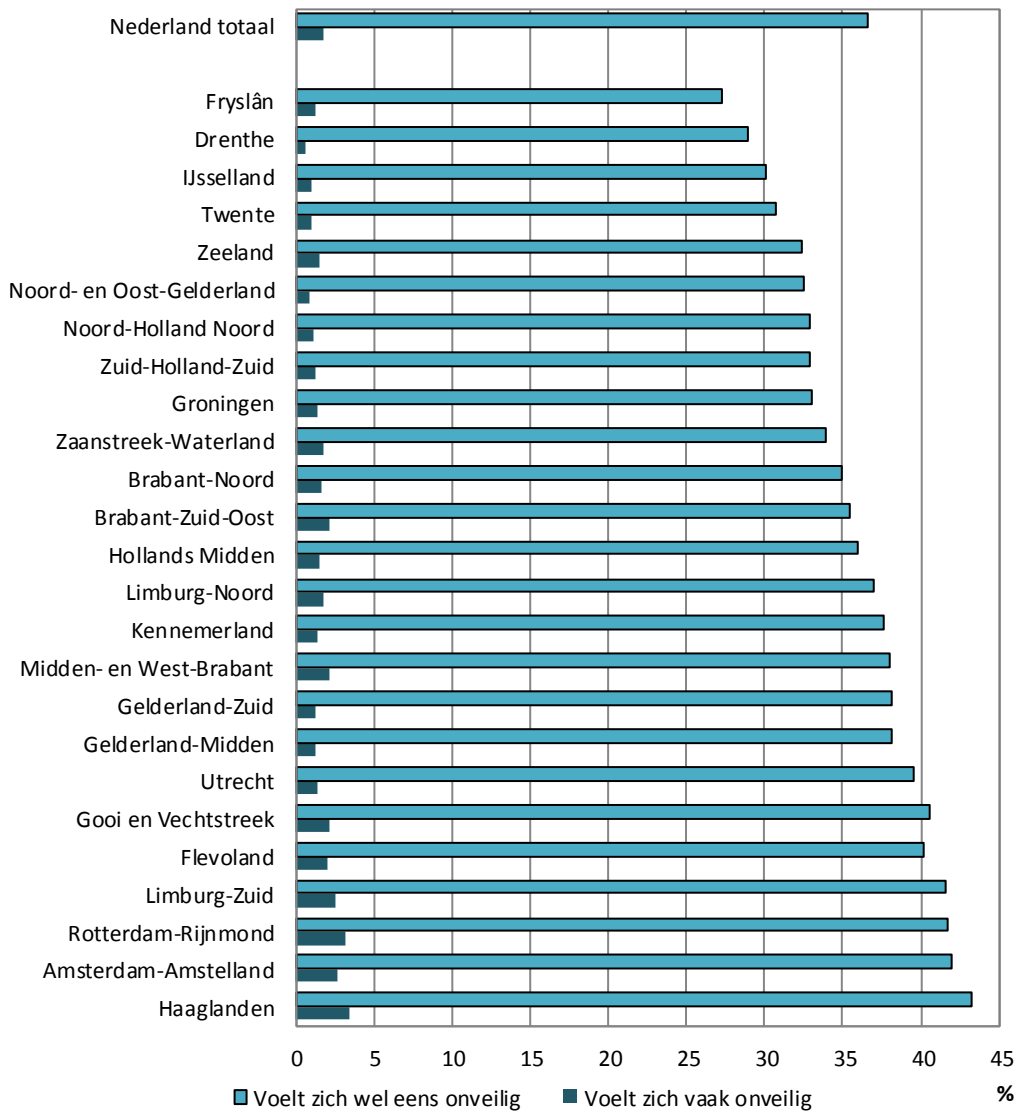
3.3.1 Onveiligheidsgevoelens in algemeen naar achtergrondkenmerken, 2012

	Voelt zich wel eens onveilig	Voelt zich vaak onveilig
	%	
Totaal	36,6	1,8
Geslacht		
Man	28,1	1,2
Vrouw	45,0	2,3
Leeftijd		
15-24 jaar	44,5	2,2
25-44 jaar	40,6	1,8
45-64 jaar	34,7	1,9
65 jaar en ouder	27,4	1,3
Herkomst		
Autochtonen	36,0	1,3
Westerse allochtonen	39,0	2,1
Niet-westerse allochtonen	39,7	5,2
Opleidingsniveau		
Lager onderwijs	37,9	3,0
Middelbaar onderwijs	34,3	1,9
Hoger onderwijs	41,9	1,3
Stedelijkheid		
Zeer sterk stedelijk	44,5	3,1
Sterk stedelijk	39,5	2,1
Matig stedelijk	35,3	1,3
Weinig stedelijk	31,4	1,1
Niet stedelijk	27,5	0,9

Bron: VM

Net zoals bij de buurtgerelateerde onveiligheidsgevoelens zijn ook de algemene onveiligheidsgevoelens in 2012 het laagst in de noordelijk en oostelijk gelegen politieregio's Fryslân, Drenthe, IJsselland, Noord- en Oost-Gelderland, en het hoogst in de randstedelijke politieregio's Rotterdam-Rijnmond, Haaglanden, Amsterdam-Amstelland, en in Limburg-Zuid. De range loopt uiteen van 28 procent in Fryslân tot 43 procent in Amsterdam-Amstelland en Haaglanden.

3.3.2 Onveiligheidsgevoelens in algemeen naar politieregio, 2012

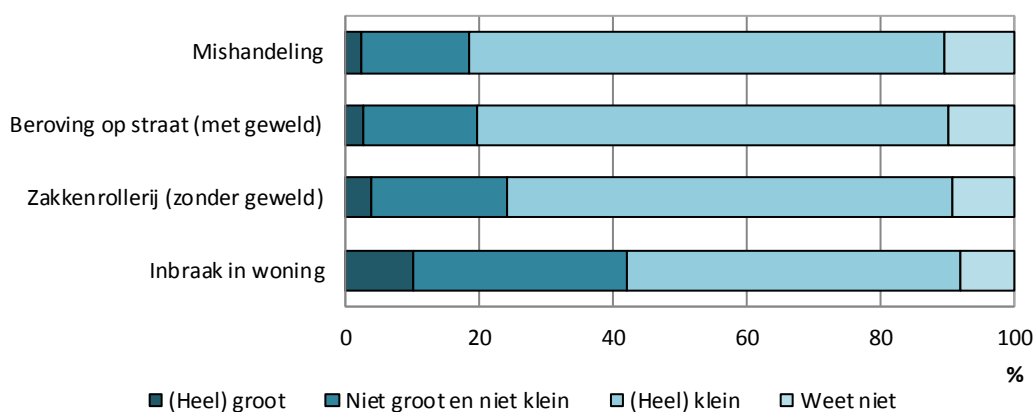
Bron: VM

3.4 Inschatting kans op slachtofferschap

In de Veiligheidsmonitor is gevraagd hoe groot men de kans acht om in de komende 12 maanden slachtoffer te worden van bepaalde delicten, te weten: zakkenrollerij (zonder geweld), beroving op straat (met geweld), woninginbraak, en mishandeling.

Het hoogst wordt de kans op woninginbraak ingeschat. In 2012 denkt 10 procent van de mensen dat de kans op inbraak in de eigen woning 'groot' of 'heel groot' is. De kans op zakkenrollerij, beroving en mishandeling wordt door respectievelijk 4, 3 en 2 procent (heel) groot geacht.

3.4.1 Inschatting kans op slachtofferkans, 2012

Bron: VM

De inschatting van de kans op slachtofferschap varieert het sterkst naar herkomst en stedelijkheid. Voor alle onderscheiden delictsoorten schatten niet-westerse allochtonen het risico ervan slachtoffer te worden duidelijk hoger in dan westerse allochtonen en autochtonen. Ook in sterk verstedelijkte gebieden wordt de kans op slachtofferschap hoger ingeschat dan in minder verstedelijkte gebieden. De verschillen naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau zijn betrekkelijk gering.

3.4.2 Inschatting kans op slachtofferschap naar achtergrondkenmerken, 2012

	Inbraak in woning	Zakkenrollerij (zonder geweld)	Beroving op straat (met geweld)	Mishandeling
<i>% (heel) grote kans</i>				
Totaal	10,2	3,9	2,7	2,4
Geslacht				
Man	9,9	2,6	2,4	2,4
Vrouw	10,6	5,1	3,0	2,4
Leeftijd				
15-24 jaar	10,7	5,3	3,3	3,4
25-44 jaar	11,7	3,9	2,7	2,4
45-64 jaar	10,4	3,5	2,7	2,4
65 jaar en ouder	7,1	3,5	2,5	1,6
Herkomst				
Autochtonen	9,2	3,3	2,2	2,0
Westerse allochtonen	10,7	4,4	2,8	2,6
Niet-westerse allochtonen	17,5	7,5	6,8	5,5
Opleidingsniveau				
Lager onderwijs	8,8	5,0	4,1	3,2
Middelbaar onderwijs	10,5	3,8	3,0	2,7
Hoger onderwijs	10,0	3,8	1,9	1,6
Stedelijkheid				
Zeer sterk stedelijk	12,8	7,3	5,5	3,9
Sterk stedelijk	11,2	4,0	3,1	2,8
Matig stedelijk	10,3	3,5	2,1	2,0
Weinig stedelijk	8,2	2,1	1,1	1,5
Niet stedelijk	7,0	1,8	0,9	1,2

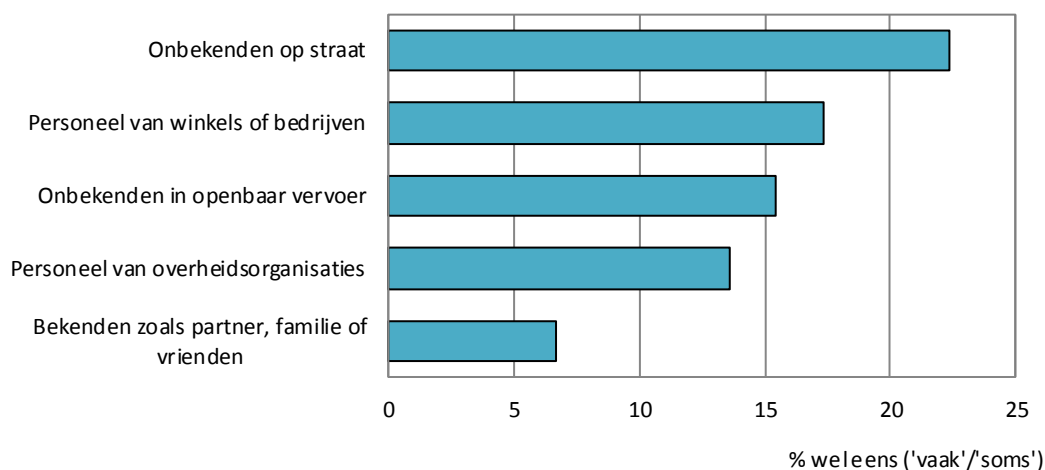
Bron: VM

3.5 Respectloos gedrag

Ook het thema 'respectloos gedrag' is in de Veiligheidsmonitor onderzocht. Daarmee wordt gedrag bedoeld waarbij de grenzen van goed fatsoen worden overschreden. Aan de respondenten is gevraagd hoe vaak men persoonlijk in een aantal specifieke situaties *wel eens* respectloos behandeld is.

In 2012 komt respectloos gedrag door onbekenden op straat het meest voor. Ruim een op de vijf (22 procent) geeft aan wel eens (d.w.z. 'vaak' of 'soms') respectloos behandeld te worden. Een op de zes á zeven personen wordt wel eens respectloos behandeld door onbekenden in het openbaar vervoer en door personeel van winkels of bedrijven, of door overheidspersoneel. Respectloos gedrag in de privésfeer komt het minst voor. Zeven procent zegt wel eens respectloos behandeld te zijn door bekenden zoals de partner, familie of vrienden.

3.5.1 Respectloos gedrag, 2012

Bron: VM

Jongeren ervaren meer respectloos gedrag dan ouderen. Niet-westerse allochtonen worden er meer mee geconfronteerd dan westerse allochtonen en autochtonen. Ook hoger opgeleiden ervaren meer respectloos gedrag dan middelbaar en lager opgeleiden. In sterk stedelijke gebieden is het aandeel mensen dat respectloos behandeld wordt duidelijk groter dan in minder stedelijke gebieden. Respectloze behandeling verschilt relatief weinig naar geslacht.

3.5.2 Respectloos gedrag naar achtergrondkenmerken, 2012

	Onbekenden op straat	Onbekenden in openbaar vervoer	Personeel winkels/ bedrijven	Personeel overheid	Bekenden, b.v. partner of familie
<i>% wel eens ('vaak'/'soms')</i>					
Totaal	22,4	15,4	17,3	13,6	6,7
Geslacht					
Man	22,8	15,6	16,1	14,4	6,1
Vrouw	21,9	15,2	18,5	12,8	7,3
Leeftijd					
15-24 jaar	30,4	22,1	18,2	14,3	9,5
25-44 jaar	27,2	18,8	22,1	16,5	7,1
45-64 jaar	21,0	14,1	16,7	14,1	6,6
65 jaar en ouder	10,6	6,9	9,8	7,2	3,8
Herkomst					
Autochtonen	21,9	14,7	16,8	13,0	6,2
Westerse allochtonen	23,1	16,2	17,6	14,0	6,7
Niet-westerse allochtonen	25,5	20,1	21,1	17,5	10,0
Opleidingsniveau					
Lager onderwijs	19,2	12,4	12,2	8,9	7,6
Middelbaar onderwijs	21,1	14,0	17,0	14,0	7,3
Hoger onderwijs	26,8	19,6	19,8	14,3	5,3
Stedelijkheid					
Zeer sterk stedelijk	32,3	24,7	22,2	17,3	7,0
Sterk stedelijk	25,0	16,6	19,4	13,9	6,8
Matig stedelijk	21,0	13,1	16,7	12,9	6,6
Weinig stedelijk	15,4	10,4	13,2	11,6	6,5
Niet stedelijk	13,6	9,2	12,2	11,1	6,4

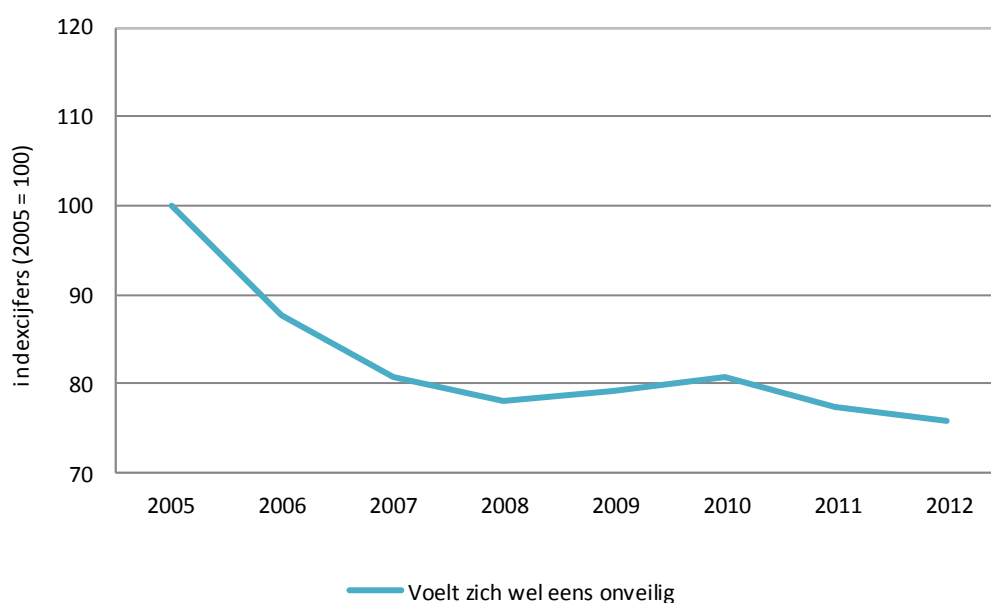
Bron: VM

3.6 Trend 2005-2012

Over de periode 2005-2012 heeft de veiligheidsbeleving zich gunstig ontwikkeld. Het aandeel inwoners dat zich wel eens onveilig voelt is gedaald (indexcijfer 2012 = 76). In 2012 zijn de onveiligheidsgevoelens niet veranderd ten opzichte van 2011, maar liggen wel iets lager dan het jaar daarvoor. De onveiligheidsgevoelens namen vooral af tussen 2005 en 2008.

3.6.1 Onveiligheidsgevoelens, landelijke trend 2005-2012

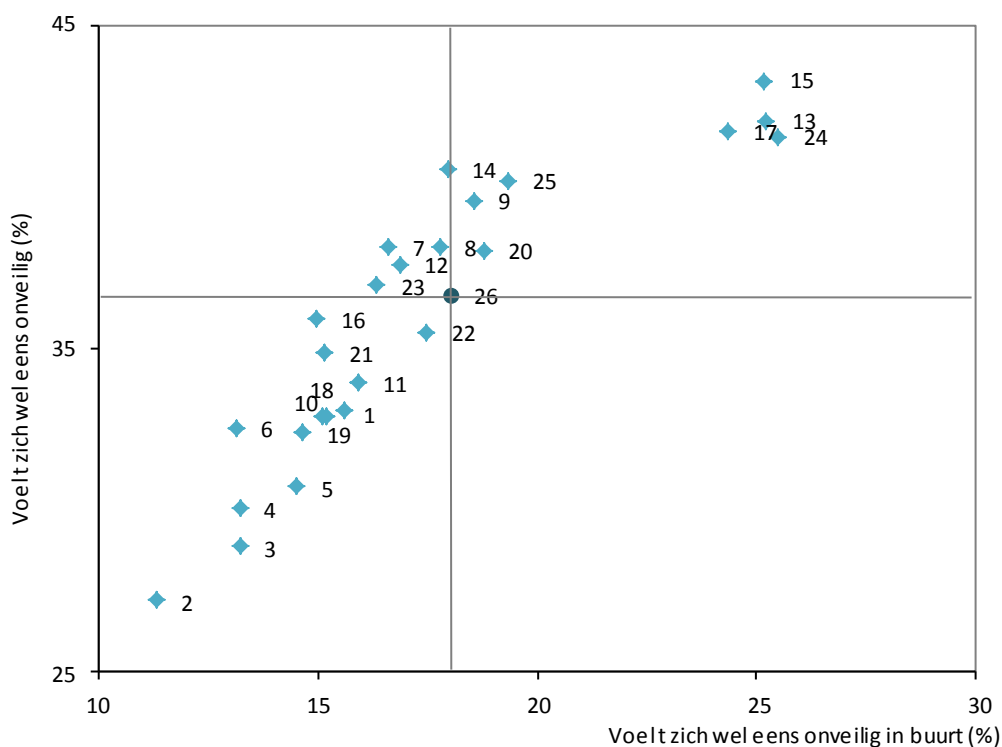
Bron: VM

3.7 Samenhangen

Er bestaat een duidelijke samenhang tussen onveiligheidsgevoelens in de buurt en algemene onveiligheidsgevoelens. In politieregio's waar veel mensen zich onveilig voelen in de eigen buurt voelt men zich ook onveiliger in het algemeen, en vice versa. In de randstedelijke politieregio's Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond, Amsterdam-Amstelland, en ook in Limburg-Zuid zijn zowel de buurtgerelateerde onveiligheidsgevoelens als de algemene onveiligheidsgevoelens duidelijk hoger dan

gemiddeld. Flink lager dan gemiddeld zijn beide in de noordelijke en oostelijke politieregio's Twente, IJsselland, Drenthe en vooral Fryslân.

3.7.1 Onveiligheidsgevoelens in buurt en onveiligheidsgevoelens in algemeen naar politieregio, 2012

Legenda

1 Groningen	10 Noord-Holland Noord	19 Zeeland
2 Fryslân	11 Zaanstreek-Waterland	20 Midden- en West-Brabant
3 Drenthe	12 Kennemerland	21 Brabant-Noord
4 IJsselland	13 Amsterdam-Amstelland	22 Brabant-Zuid-Oost
5 Twente	14 Gooi en Vechtstreek	23 Limburg-Noord
6 Noord- en Oost-Gelderland	15 Haaglanden	24 Limburg-Zuid
7 Gelderland-Midden	16 Hollands Midden	25 Flevoland
8 Gelderland-Zuid	17 Rotterdam-Rijnmond	26 Nederland totaal
9 Utrecht	18 Zuid-Holland-Zuid	

Bron: VM

4

Slachtofferschap criminaliteit

Slachtofferschap criminaliteit

4.1

Geweldsdelicten

- Bijna drie procent van de Nederlanders is in 2012 slachtoffer geweest van een geweldsdelict.
- In de meeste gevallen is sprake van bedreiging

4.2

Vermogensdelicten

- Dertien procent is slachtoffer van vermogensdelicten geweest
- Fietsdiefstal komt het meest voor, gevolgd door inbraak of een poging daartoe

4.3

Vandalisme

- Acht procent was slachtoffer van vandalismedelicten
- Vernieling aan voertuigen komt het meest voor

4.4

Slachtofferschap totaal

- In totaal één op de vijf Nederlanders in 2012 slachtoffer van één of meer van deze vormen van criminaliteit

4.5

Cybercrime

- Twaalf procent was slachtoffer van criminaliteit waarbij internet of andere digitale informatiedragers een rol spelen
- Hacken komt het meest voor, gevolgd door pesten en koop- of verkoopfraude

4.6

Trend 2005-2012

- Slachtofferschap van offline criminaliteit (zoals geweld, vermogensdelicten en vandalisme) tussen 2005 en 2012 gedaald
- Aandeel slachtoffers daalde vooral tussen 2005 en 2008
- Sinds 2009 nauwelijks verandering

In dit hoofdstuk staat centraal de mate waarin de inwoners van Nederland persoonlijk en als burger in een periode van 12 maanden geconfronteerd worden met een of meer vormen van criminaliteit⁴. Dit betreft niet alleen de ‘traditionele’ criminaliteit, zoals geweld en diefstal, maar ook computercriminaliteit of ‘cybercrime’, d.w.z. vormen van criminaliteit waarvan personen via internet of via andere digitale media slachtoffer kunnen worden.

Eerst komt in de paragrafen 4.1 t/m 4.3 het slachtofferschap van achtereenvolgens gewelds-, vermogens- en vandalismedelicten aan de orde. Daarna volgt een totaalbeeld van deze vormen van slachtofferschap (paragraaf 4.4). Vervolgens wordt aandacht besteed aan slachtofferschap van cybercrime (paragraaf 4.5). Dit hoofdstuk wordt afgesloten met trends op het gebied van slachtofferschap en een verkenning van de samenhang tussen slachtofferschap van traditionele ‘offline’ delicten en cybercrime. Meer cijfers zijn opgenomen in Statline, uitgesplitst naar [politieregio’s](#) en [persoonskenmerken](#).

4.1 Gewelddelicten

In 2012 is bijna drie procent van de Nederlanders eenmaal of vaker slachtoffer van een gewelddelict geweest. Mannen zijn meer slachtoffer dan vrouwen. Slachtofferschap van geweld is ook sterk leeftijdgebonden: van de 15-24-jarigen werd vijf procent slachtoffer, tegen één procent van de 65-plussers. Ook stedelijkheid speelt een rol: inwoners van zeer sterk stedelijke gemeenten worden meer slachtoffer van geweld dan bewoners van weinig en niet stedelijke gemeenten. Naar herkomst en naar opleidingsniveau is er geen duidelijk verschil in slachtofferschap van geweld.

---

⁴ In dit hoofdstuk blijft dit slachtofferschap beperkt tot gebeurtenissen die burgers zelf en als privépersoon hebben meegemaakt. Het gaat over personen van 15 jaar en ouder. Gegevens over voertuig gerelateerde delicten zoals diefstal van of uit de auto zijn afgeleid van personen van 18 jaar en ouder, maar geperceenteerd op het totale aantal personen van 15 jaar en ouder.

4.1.1 Slachtofferschap geweldsdelicten totaal, 2012

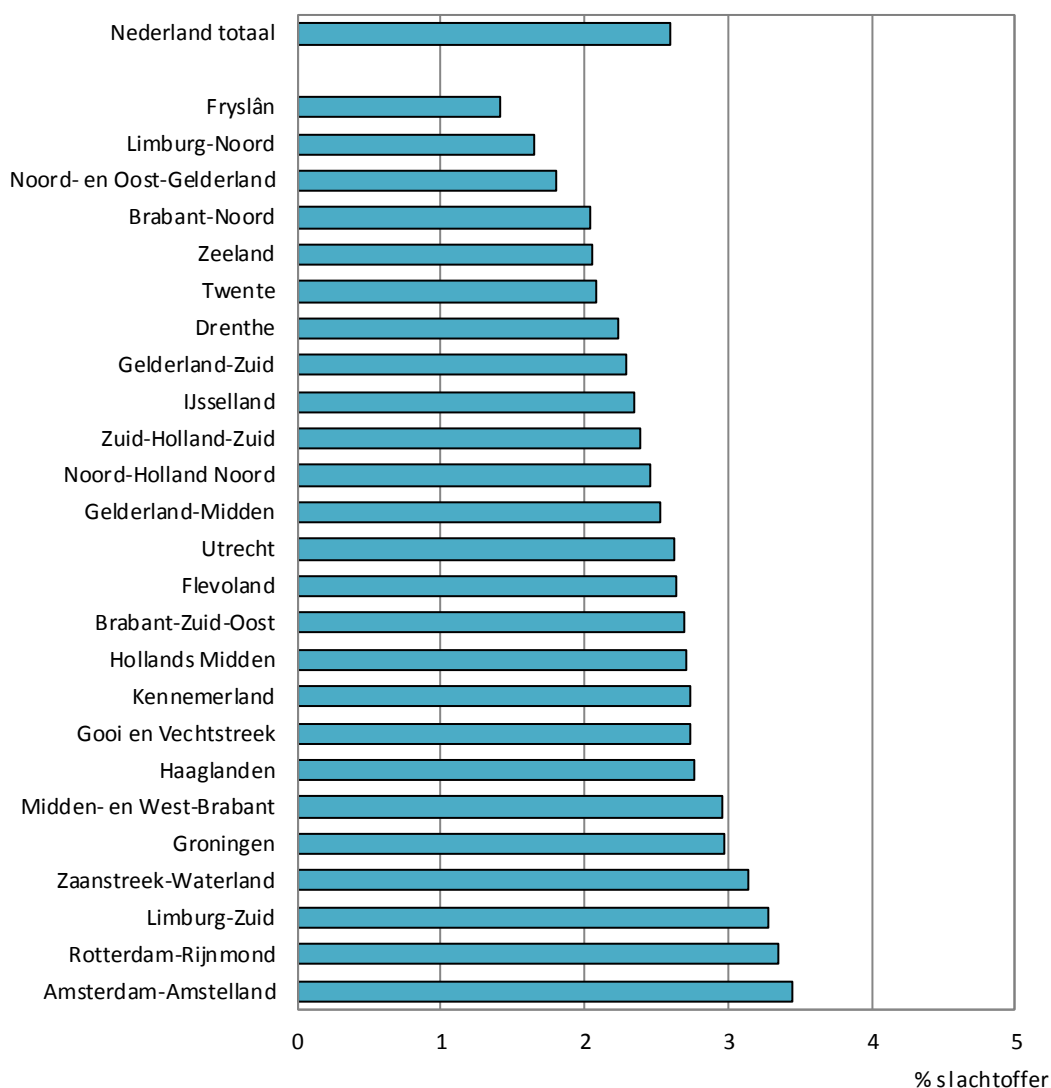
	Geweldsdelicten totaal
	<i>% slachtoffer</i>
Totaal	2,6
Geslacht	
Man	3,2
Vrouw	2,0
Leeftijd	
15-24 jaar	5,3
25-44 jaar	2,8
45-64 jaar	2,1
65 jaar en ouder	0,9
Herkomst	
Autochtonen	2,5
Westerse allochtonen	2,5
Niet-westerse allochtonen	3,2
Opleiding	
Lager onderwijs	2,7
Middelbaar onderwijs	2,6
Hoger onderwijs	2,6
Stedelijkheid	
Zeer sterk stedelijk	3,5
Sterk stedelijk	2,9
Matig stedelijk	2,4
Weinig stedelijk	1,9
Niet stedelijk	1,8

Bron: VM

Het slachtofferschap van geweld is het laagst in Fryslân, Limburg-Noord en Noord- en Oost-Gelderland. Hier werd minder dan twee procent slachtoffer van geweld. In Zaanstreek-Waterland, Limburg-Zuid, Rotterdam-Rijnmond en Amsterdam-Amstelland werd meer dan drie procent hiervan slachtoffer. Het verschil tussen de laatstgenoemde vier politieregio's en het landelijk gemiddelde is echter niet statistisch significant.

4.1.2 Slachtofferschap geweldsdelicten totaal naar politieregio, 2012

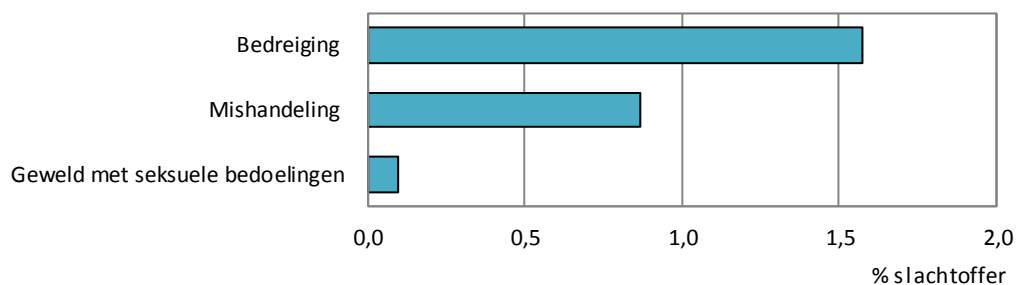
Bron: VM

Geweldsdelicten kunnen worden onderscheiden naar de mate waarin daadwerkelijk geweld is gebruikt, of daarmee alleen is gedreigd, en of de dader(s) (vermeende) seksuele bedoelingen hadden⁵. Ruim anderhalf procent van de bevolking werd slachtoffer van een geweldsdelict waarbij alleen sprake was van bedreiging; iets

⁵ Anders dan in eerdere edities is vanaf de VM 2012 niet gevraagd naar afzonderlijke slachtofferschappen van respectievelijk mishandeling, bedreiging en geweld met seksuele bedoelingen, maar naar slachtofferschap van geweld in het algemeen, waarbij (mits binnen 12 maanden) is doorggevraagd naar details van het laatste voorval.

minder dan één procent werd geconfronteerd met mishandeling. Van geweld met seksuele bedoelingen werd minder dan 0,5 procent van de inwoners slachtoffer.

4.1.3 Slachtofferschap geweldsdelicten naar soort delict, 2012

Bron: VM

4.2 Vermogensdelicten

Dertien procent van de bevolking geeft in 2012 aan binnen een jaar slachtoffer te zijn geweest van één of meer vermogensdelicten. Anders dan bij geweldsdelicten worden niet meer mannen dan vrouwen slachtoffer. Wel neemt slachtofferschap van vermogensdelicten ook af met de leeftijd en toe met de mate van stedelijkheid. Opmerkelijk is het hoge aandeel slachtoffers onder niet-westerse allochtonen (18 procent) en onder hoogopgeleiden (15 procent). Onder personen met een middelbare opleiding is dit juist relatief laag.

4.2.1 Slachtofferschap vermogensdelicten totaal, 2012

Vermogensdelicten totaal

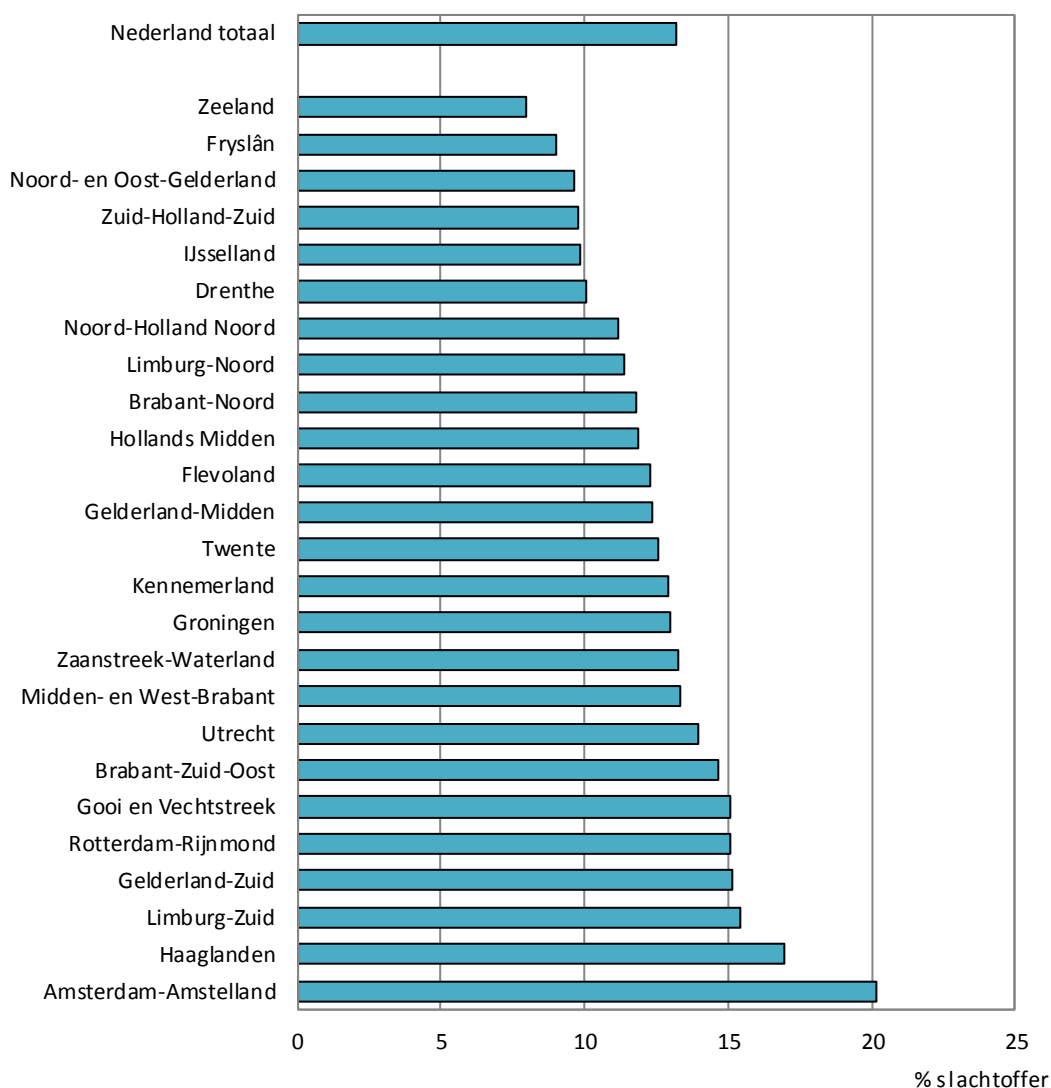
	<i>% slachtoffer</i>
Totaal	13,2
Geslacht	
Man	12,8
Vrouw	13,6
Leeftijd	
15-24 jaar	18,5
25-44 jaar	14,4
45-64 jaar	12,4
65 jaar en ouder	8,4
Herkomst	
Autochtonen	12,6
Westerse allochtonen	13,4
Niet-westerse allochtonen	17,7
Opleiding	
Lager onderwijs	12,5
Middelbaar onderwijs	12,4
Hoger onderwijs	15,2
Stedelijkheid	
Zeer sterk stedelijk	18,8
Sterk stedelijk	14,1
Matig stedelijk	12,3
Weinig stedelijk	10,0
Niet stedelijk	8,3

Bron: VM

Naar politieregio varieert het percentage slachtoffers van vermogensdelicten van minder dan 10 (Zeeland, Fryslân, Noord- en Oost-Gelderland, Zuid-Holland Zuid, IJsselland) tot meer dan het dubbele (Amsterdam-Amstelland).

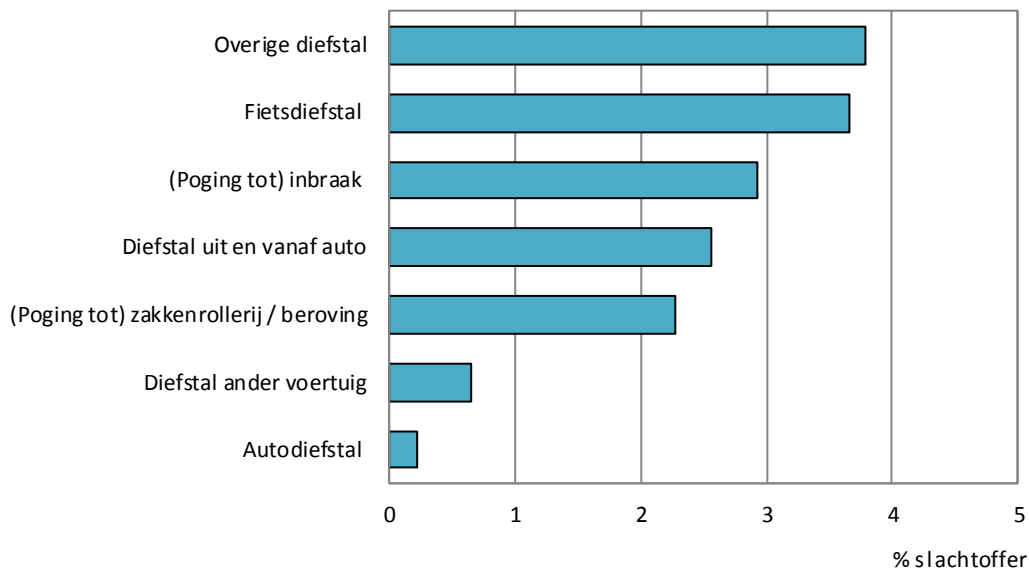
4.2.2 Slachtofferschap vermogensdelicten totaal naar politieregio, 2012

Bron: VM

Van de onderscheiden vormen van vermogensdelicten komt fietsdiefstal in 2012 het meeste voor: vier procent is hiervan slachtoffer geweest. Met inbraak of een poging daartoe is drie procent thuis geconfronteerd; van diefstal uit of vanaf de auto en van (poging tot) zakkenrollerij is telkens tussen twee en drie procent slachtoffer geweest. Met autodiefstal is minder dan 0,5 procent van de inwoners persoonlijk geconfronteerd; van minder dan één procent van de inwoners is een ander motorvoertuig (zoals een brommer of scooter) gestolen. Vier procent heeft te maken gehad met andere, niet nader genoemde vormen van diefstal.

4.2.3 Slachtofferschap vermogensdelicten naar soort, 2012

Bron: VM

4.3 Vandalismedelicten

Acht procent van alle inwoners van 15 jaar of ouder is in 2012 slachtoffer geweest van een of meer vormen van vandalisme. Mannen, hoger opgeleiden en inwoners van (zeer) sterk stedelijke gemeenten zijn hiervan meer slachtoffer dan vrouwen, ouderen, lager opgeleiden en plattelanders. Naar leeftijd vallen relatief de meeste slachtoffers van vandalisme tussen 25 en 45 jaar, en niet in de jongste leeftijdsgroep. Naar herkomst is er geen wezenlijk verschil in slachtofferschap van vandalisme.

4.3.1 Slachtofferschap vandalismedelicten totaal, 2012

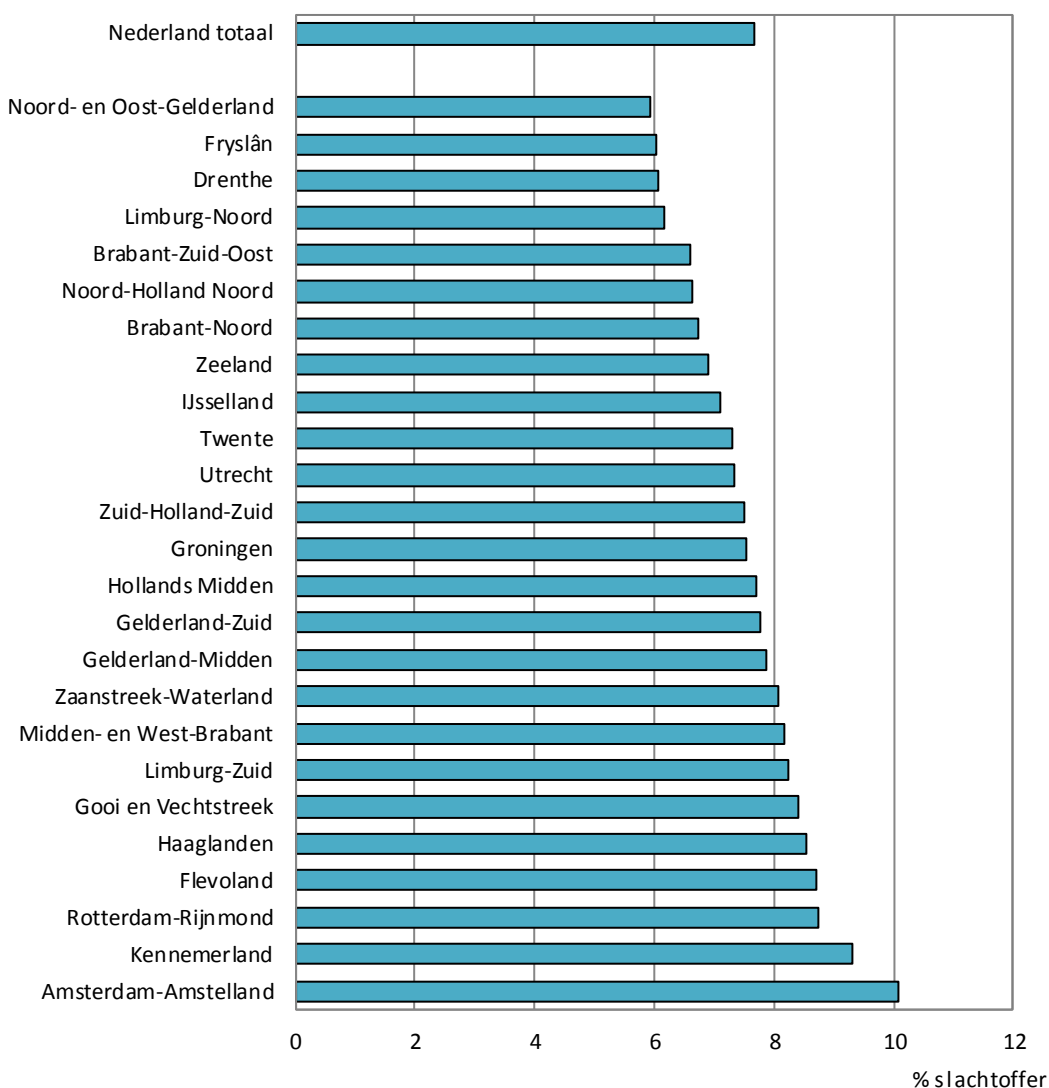
	Vandalismedelicten totaal
	<i>% slachtoffer</i>
Totaal	7,7
Geslacht	
Man	8,3
Vrouw	7,1
Leeftijd	
15-24 jaar	7,5
25-44 jaar	9,0
45-64 jaar	8,1
65 jaar en ouder	4,8
Herkomst	
Autochtonen	7,7
Westerse allochtonen	6,9
Niet-westerse allochtonen	7,9
Opleiding	
Lager onderwijs	6,1
Middelbaar onderwijs	7,4
Hoger onderwijs	9,2
Stedelijkheid	
Zeer sterk stedelijk	9,8
Sterk stedelijk	8,5
Matig stedelijk	7,1
Weinig stedelijk	6,3
Niet stedelijk	5,2

Bron: VM

Het slachtofferschap van vandalisme varieert van zes procent in de regio's Noord- en Oost-Gelderland, Fryslân, Drenthe, en Limburg-Noord tot tien procent in Amsterdam-Amstelland.

4.3.2 Slachtofferschap vandalismedelicten totaal naar politieregio, 2012

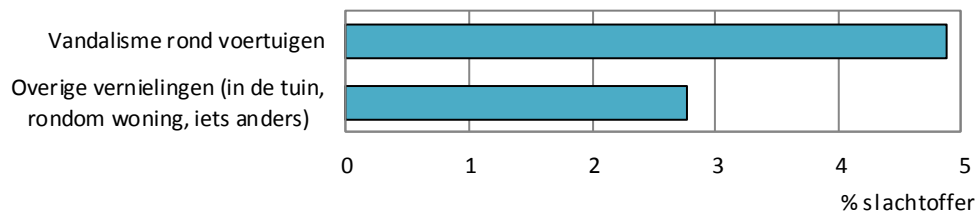

Bron: VM

Van de beide onderscheiden vormen van vandalisme komt vernieling aan en rond voertuigen het meeste voor: vijf procent van de inwoners is hiermee geconfronteerd. Bijna drie procent heeft te maken gehad te maken met overige vernielingen.

4.3.3 Slachtofferschap vandalismedelicten naar soort, 2012

Bron: VM

4.4 Slachtofferschap totaal

In totaal is één op de vijf inwoners van Nederland van 15 jaar en ouder (20 procent) in 2012 eenmaal of vaker slachtoffer van één of meer van de eerder genoemde delicten. Onder jongeren (tot 45 jaar), niet-westerse allochtonen, hoger opgeleiden en inwoners van (zeer) sterk stedelijke gebieden komen relatief meer slachtoffers voor dan onder 65-plussers, lager opgeleiden en inwoners van weinig of niet stedelijke gebieden. Er is geen duidelijk verschil in totaal slachtofferschap tussen mannen en vrouwen.

4.4.1 Slachtofferschap totaal naar achtergrondkenmerken. 2012

	Slachtofferschap totaal
	<i>% slachtoffer</i>
Totaal	19,8
Geslacht	
Man	20,3
Vrouw	19,4
Leeftijd	
15-24 jaar	26,2
25-44 jaar	22,2
45-64 jaar	19,1
65 jaar en ouder	12,3
Herkomst	
Autochtonen	19,4
Westerse allochtonen	19,6
Niet-westerse allochtonen	23,6
Opleiding	
Lager onderwijs	17,8
Middelbaar onderwijs	19,0
Hoger onderwijs	22,9
Stedelijkheid	
Zeer sterk stedelijk	26,5
Sterk stedelijk	21,6
Matig stedelijk	18,7
Weinig stedelijk	15,8
Niet stedelijk	13,2

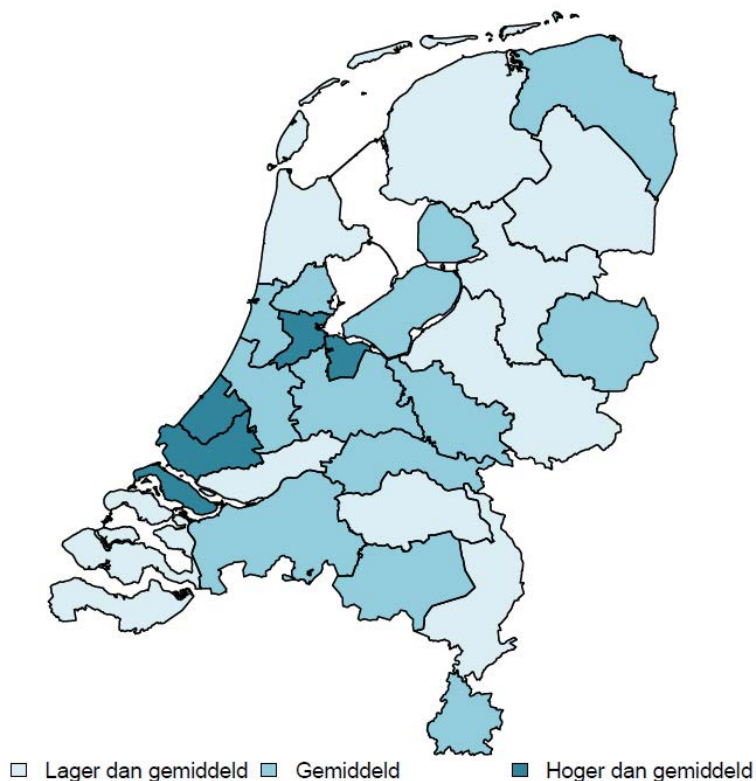
Bron: VM

Naar politieregio varieert het aandeel slachtoffers totaal van veertien procent in Zeeland tot het dubbele hiervan (28 procent) in Amsterdam-Amstelland.

Behalve in Amsterdam-Amstelland is het totale slachtofferpercentage hoger dan gemiddeld in Gooi en Vechtstreek, Haaglanden en Rotterdam-Rijnmond. Omgekeerd is dit behalve in Zeeland lager dan het landelijke gemiddelde in Fryslân, Drenthe, IJsselland, Noord- en Oost-Gelderland, Noord-Holland Noord, Zuid-Holland-Zuid, Brabant-Noord en Limburg-Noord.

4.4.2 Slachtofferschap totaal naar politieregio, 2012

Bron: VM

4.5 Cybercrime

Vanaf 2012 wordt in de VM aandacht besteed aan slachtofferschap van criminaliteit die te maken heeft met internet of andere digitale informatiedragers. Het gaat daarbij om een viertal vormen: identiteitsfraude (d.w.z. gebruik zonder toestemming van persoonsgegevens voor financieel gewin), koop- en verkoopfraude (het (ver)kopen van goederen of diensten zonder die te leveren of te betalen), hacken (het ongeoorloofd binnendringen op iemands computer) en pesten via internet.

In totaal is twaalf procent van alle inwoners van 15 jaar en ouder in 2012 slachtoffer geweest van een of meer van deze vormen van cybercrime. Slachtofferschap van cybercrime is (iets) hoger onder mannen dan onder vrouwen, maar neemt - evenals bij veel andere vormen van criminaliteit - sterk af met toenemende leeftijd: onder jongeren tot 25 jaar is het aandeel slachtoffers (20 procent) bijna vier maal zo hoog als onder 65-plussers. Ook onder hoger opgeleiden en inwoners van zeer sterk stedelijke gebieden is het aandeel hoger dan onder lager opgeleiden en inwoners van minder stedelijke gebieden. Naar herkomst is er geen duidelijk verschil.

4.5.1 Slachtofferschap cybercrime totaal, 2012

Cybercrimedelicten totaal

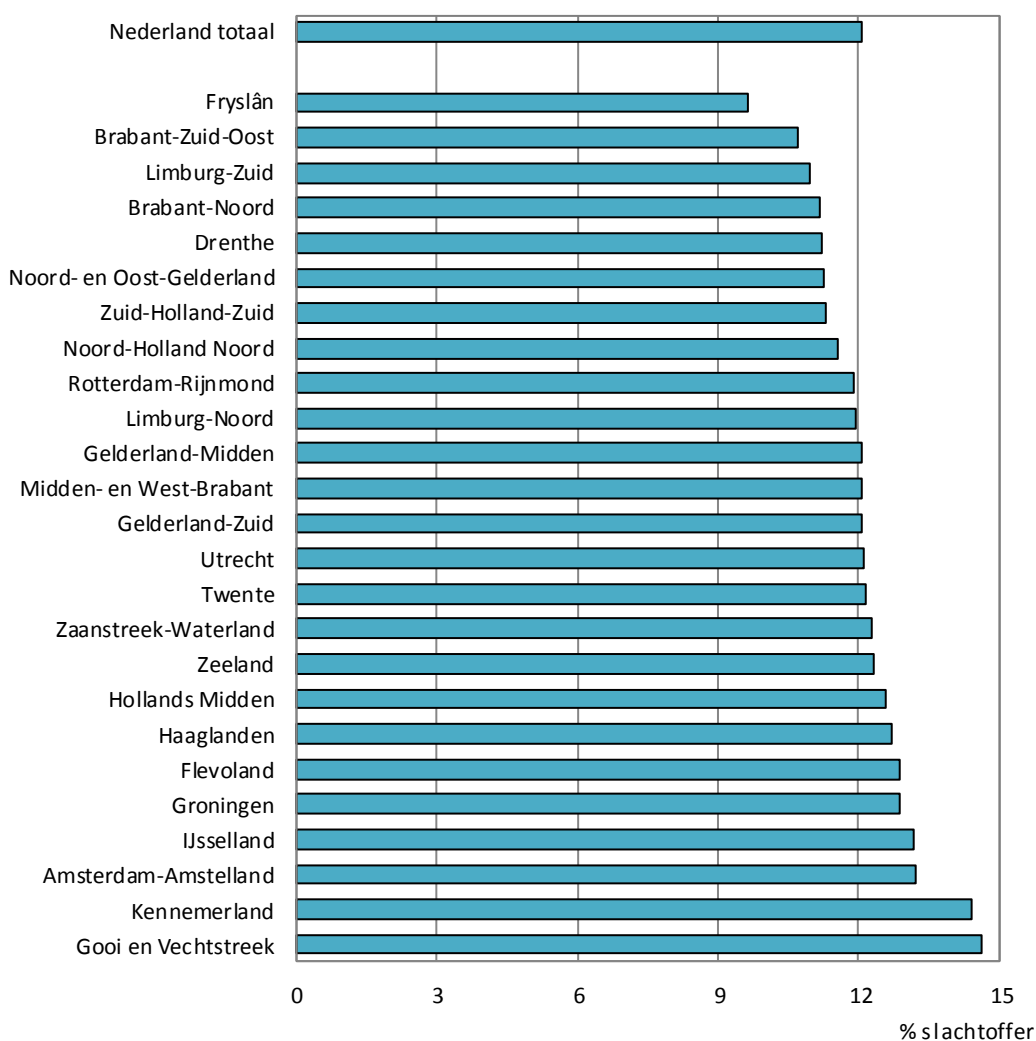
	<i>% slachtoffer</i>
Totaal	12,1
Geslacht	
Man	12,5
Vrouw	11,6
Leeftijd	
15-24 jaar	19,5
25-44 jaar	14,9
45-64 jaar	10,0
65 jaar en ouder	5,1
Herkomst	
Autochtonen	12,0
Westerse allochtonen	12,4
Niet-westerse allochtonen	12,4
Opleiding	
Lager onderwijs	11,1
Middelbaar onderwijs	11,6
Hoger onderwijs	14,3
Stedelijkheid	
Zeer sterk stedelijk	13,2
Sterk stedelijk	12,6
Matig stedelijk	12,1
Weinig stedelijk	10,9
Niet stedelijk	10,8

Bron: VM

Het percentage inwoners dat slachtoffer is geweest van één of meer vormen van cybercrime varieert tussen minder dan tien (Fryslân) en veertien of meer (Gooi en Vechtstreek, Kennemerland). Opmerkelijk is dat grootstedelijke regio's als Amsterdam-Amstelland in dit opzicht niet wezenlijk afwijken van het landelijke gemiddelde.

4.5.2 Slachtofferschap cybercrime totaal naar politieregio, 2012

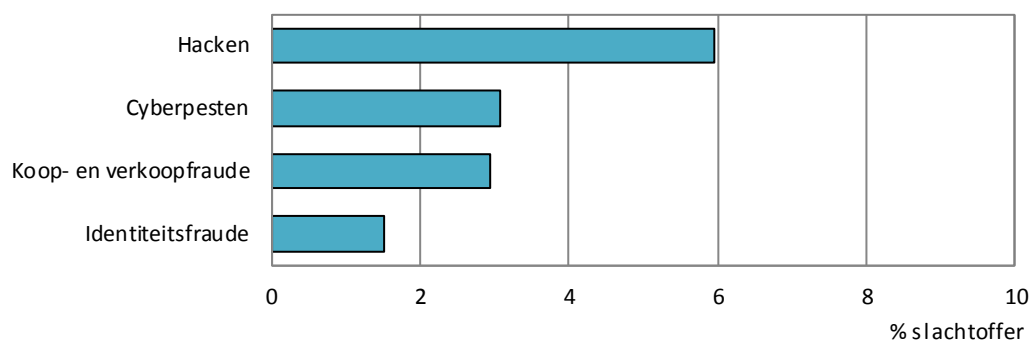

Bron: VM

Van de vier afzonderlijke vormen van cybercrime komt hacken met zes procent het meeste voor, op afstand gevolgd door pesten en koop- of verkoopfraude (elk drie procent). Met identiteitsfraude via internet werd twee procent van alle inwoners geconfronteerd.

4.5.3 Slachtofferschap cybercrime naar soort, 2012

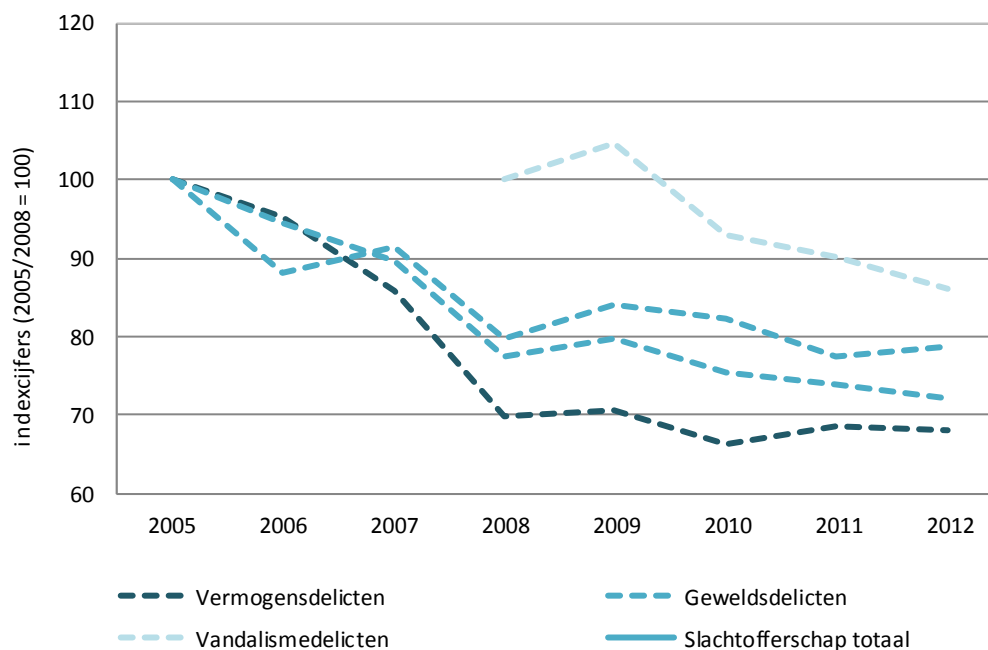
Bron: VM

4.6 Trend 2005-2012

Over de periode 2005-2012 laat de ontwikkeling van slachtofferschap van 'offline' criminaliteit een gunstig beeld zien. Het totale slachtofferpercentage vertoont een vrijwel voortdurende dalende trend. Deze daling was het sterkst in de periode 2005-2008. Ook slachtofferschap van vermogensdelicten is in deze periode voortdurend en sterk gedaald - wat de daling van het totale slachtofferpercentage over die periode overigens mede verklaart - maar sinds 2009 is dit nauwelijks veranderd. Slachtofferschap van geweldsdelicten daarentegen is gedurende de gehele periode op vrijwel hetzelfde niveau gebleven. Vandalisme (gegevens van voor 2008 zijn niet beschikbaar) vertoont vanaf 2009 een daling, die mede de daling van slachtofferschap totaal over die periode bepaalt.

4.6.1 Slachtofferschap criminaliteit, landelijke trends 2005-2012

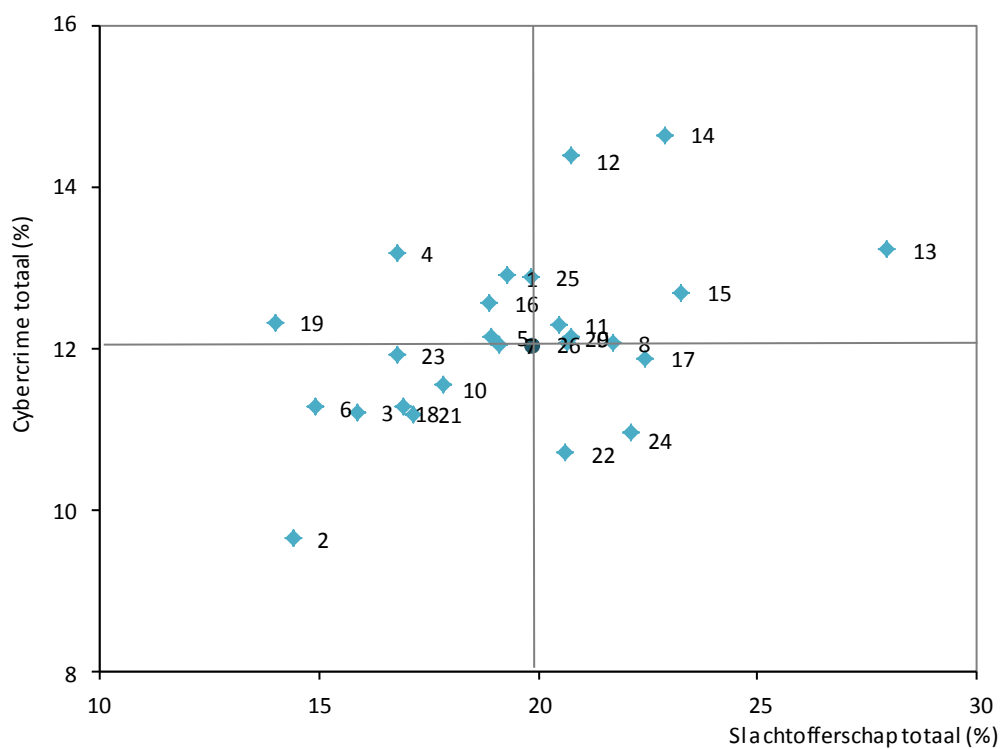
Bron: VM

4.7 Samenhangen

Tussen slachtofferschap van traditionele, 'offline' delicten en slachtofferschap van nieuwe, 'online' delicten bestaat weinig samenhang. Er zijn weliswaar politieregio's waar beide hoger en lager scores dan gemiddeld, maar er zijn ook regio's waar dit verband niet bestaat.

In Fryslân zijn slachtofferschap totaal en slachtofferschap van cybercrime totaal lager dan landelijk gemiddeld. In Gooi- en Vechtstreek zijn beide hoger dan landelijk gemiddeld. Het slachtofferschap van cybercrime in Amsterdam-Amstelland wijkt niet significant af van het landelijke gemiddelde.

4.7.1 Slachtofferschap totaal en slachtofferschap cybercrime totaal naar politieregio, 2012

Legenda

1 Groningen	10 Noord-Holland Noord	19 Zeeland
2 Fryslân	11 Zaanstreek-Waterland	20 Midden- en West-Brabant
3 Drenthe	12 Kennemerland	21 Brabant-Noord
4 IJsselland	13 Amsterdam-Amstelland	22 Brabant-Zuid-Oost
5 Twente	14 Gooi en Vechtstreek	23 Limburg-Noord
6 Noord- en Oost-Gelderland	15 Haaglanden	24 Limburg-Zuid
7 Gelderland-Midden	16 Hollands Midden	25 Flevoland
8 Gelderland-Zuid	17 Rotterdam-Rijnmond	26 Nederland totaal
9 Utrecht	18 Zuid-Holland-Zuid	

Bron: VM

5

Burgers en politie

Burgers en politie

5.1

Contacten burgers met politie

- Bijna drie op de tien Nederlanders had in 2012 contact met de politie in eigen gemeente
- Hiervan bijna zes op de 10 tevreden over laatste contact

5.2

Functioneren politie in de buurt

- 46 Procent van mensen met een oordeel hierover is (zeer) tevreden over totale functioneren van politie in buurt
- Ruim helft vindt dat politie te weinig zichtbaar is in buurt

5.3

Functioneren politie in algemeen

- 44 Procent van mensen met een oordeel is tevreden over totale functioneren van de politie in algemeen
- 50 Procent zegt dat politie het uiterste doet om te helpen

5.4

Trend 2005-2012

- Over hele periode 2005-2012 is tevredenheid over contact met politie en tevredenheid over functioneren politie in buurt toegenomen
- Tevredenheid over contacten en functioneren in buurt in 2012 niet wezenlijk veranderd ten opzichte van 2011, maar wel hoger dan in 2010

Dit hoofdstuk gaat over de relatie burger-politie, en meer in het bijzonder over contacten tussen burgers en politie en het oordeel van de burgers over het functioneren van de politie. Een burger kan om verschillende redenen contact hebben met de politie. Men kan een delict aangeven of melden, maar dit kan eveneens gaan om verkeerszaken, vragen om hulp, openbare orde problemen of veiligheidskwesties. Paragraaf 4.1 gaat over dit soort contacten tussen burgers en politie. Ook de tevredenheid over de contacten komt aan de orde. Daarna wordt in paragraaf 4.2 het oordeel van de burger over het functioneren van de politie in de eigen woonbuurt en in paragraaf 4.3 het oordeel over het functioneren van de politie in het algemeen beschreven. De paragrafen 4.4 en 4.5 laten enkele trends respectievelijk samenhangen zien op bovengenoemde terreinen. Meer cijfermateriaal is opgenomen in Statline, uitgesplitst naar [politieregio's](#) en [persoonskenmerken](#).

5.1 Contacten burgers met politie

In 2012 geven bijna drie op de tien Nederlanders (28 procent) aan in de afgelopen twaalf maanden wel eens contact te hebben gehad met de politie in de eigen gemeente. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om een melding of aangifte van een delict, een bekeuring of waarschuwing, of zomaar een praatje met een agent op straat. Van degenen die in het afgelopen jaar contact hebben gehad zijn bijna zes op de tien (59 procent) (zeer) tevreden over hun laatste contact met de politie.

Jongeren hebben duidelijk meer contact met politie dan ouderen. Het aandeel 15-24-jarigen dat contact heeft gehad met de politie is met 34 procent twee keer zo groot als het aandeel 65-plussers (17 procent). Ook zijn er duidelijke verschillen naar opleidingsniveau en stedelijkheid. Hoger opgeleiden hebben meer contact dan lager opgeleiden. Inwoners van (zeer) sterk stedelijke gebieden hebben meer contact dan inwoners van minder stedelijke gebieden. De verschillen naar geslacht en herkomst zijn kleiner.

Aan degene die contact hebben gehad met de politie in hun gemeente is gevraagd naar hun tevredenheid over hun laatste contact. Bij deze tevredenheid over het contact valt vooral op dat ouderen positiever zijn dan jongeren, en dat autochtonen gunstiger oordelen dan allochtonen. Verder zijn vrouwen positiever dan mannen, hoger opgeleiden positiever dan lager opgeleiden, en inwoners van minder stedelijke gebieden positiever dan inwoners van (zeer) sterk stedelijke gebieden, maar deze verschillen zijn geringer.

5.1.1 Contacten burgers met politie naar achtergrondkenmerken, 2012

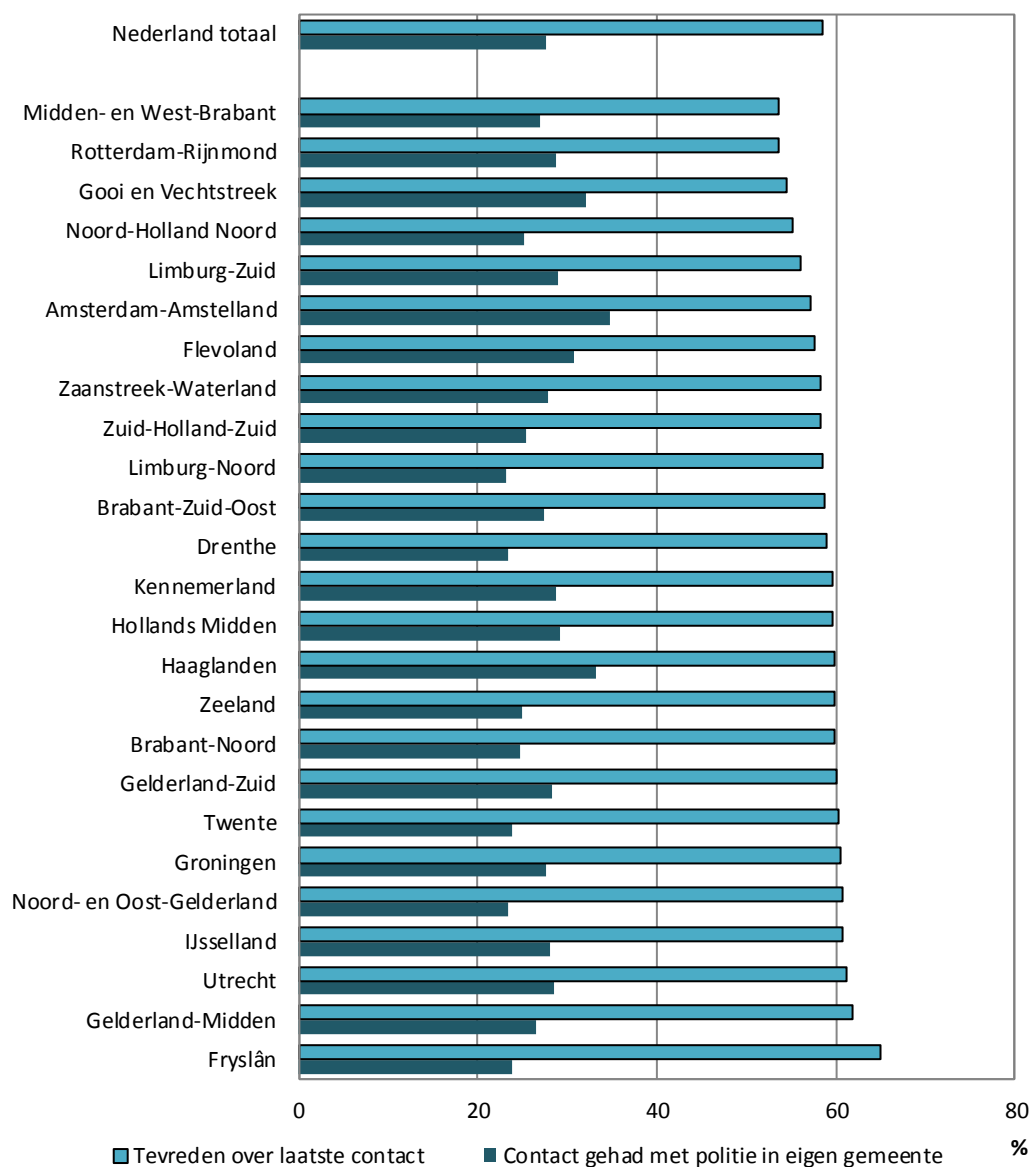
	Contact met politie in eigen gemeente	Tevredenheid over laatste contact
	<i>% contact gehad</i>	<i>% (zeer) tevreden</i>
Totaal	27,7	58,6
Geslacht		
Man	29,5	56,5
Vrouw	26,0	60,8
Leeftijd		
15-24 jaar	33,5	54,8
25-44 jaar	32,5	57,5
45-64 jaar	26,8	60,1
65 jaar en ouder	16,6	63,6
Herkomst		
Autochtonen	28,1	59,6
Westerse allochtonen	26,7	56,2
Niet-westerse allochtonen	25,3	52,0
Opleidingsniveau		
Lager onderwijs	21,3	55,5
Middelbaar onderwijs	26,8	58,2
Hoger onderwijs	32,5	60,7
Stedelijkheid		
Zeer sterk stedelijk	33,4	56,8
Sterk stedelijk	29,6	58,6
Matig stedelijk	26,5	59,7
Weinig stedelijk	24,2	58,3
Niet stedelijk	21,1	61,6

Bron: VM

Het aandeel mensen dat contact heeft gehad met de politie in de eigen gemeente is in 2012 het laagst in de politieregio's Limburg-Noord, Drenthe, Noord- en Oost-Gelderland. Het hoogst is dit aandeel in Gooi en Vechtstreek, Haaglanden en Amsterdam-Amstelland. De percentages lopen uiteen van 23 procent in de drie eerst genoemde regio's tot 35 procent in Amsterdam-Amstelland.

De tevredenheid over het contact met de politie varieert van 53 procent in Midden- en West-Brabant tot 65 procent in Fryslân.

5.1.2 Contacten burgers met politie naar politieregio, 2012

Bron: VM

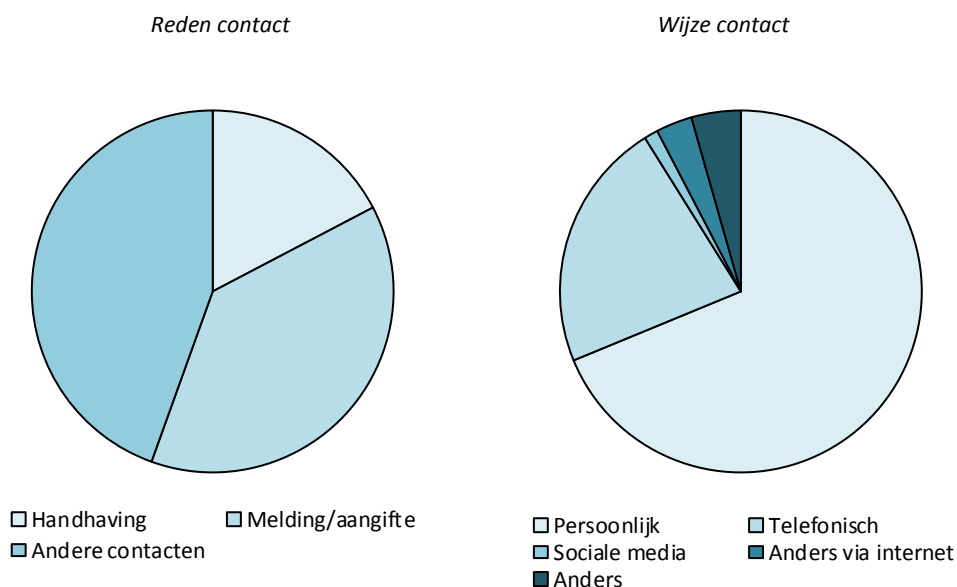
Aan de burgers die in de voorgaande 12 maanden contact met de politie hebben gehad is gevraagd naar de reden van het laatste contact. Deze redenen kunnen

worden ingedeeld in drie categorieën: 'handhaving' (bekeuring, waarschuwing of controle door politie), 'aangifte/melding' (aangifte via internet of persoonlijk waarbij een proces-verbaal of ander document is ondertekend, melding van een verdachte situatie/delict) en 'andere contacten' (opgeroepen als getuige i.v.m. een delict, verloren/gevonden voorwerpen of dieren, vragen om hulp of advies, sociaal contact of praatje met agent). In 2012 bedraagt het aandeel contacten in verband met handhaving 17 procent, het aandeel contacten in verband met aangifte/melding 38 procent, en het aandeel andere contacten 44 procent.

In de meeste gevallen (69 procent) gaat het om persoonlijke contacten met de politie. Bijna een op de vijf contacten vindt telefonisch plaats (19 procent), op afstand gevolgd door contacten via sociale media, en andere contacten al dan niet via internet op of traditionele wijze, bijvoorbeeld schriftelijk.

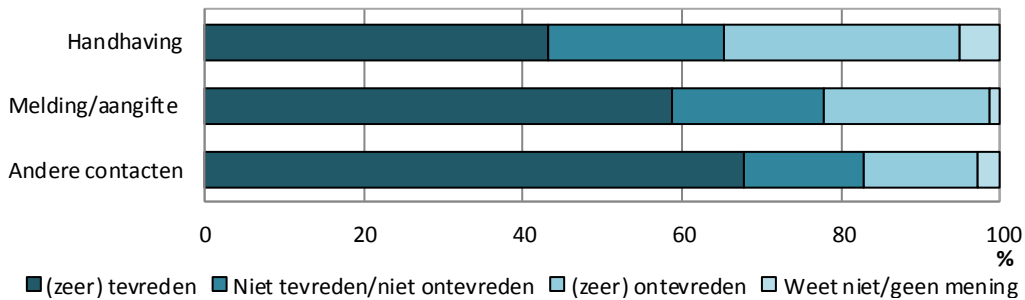
5.1.3 Contacten burgers met politie naar reden en wijze van contact, 2012

Bron: VM

De tevredenheid over handhavingscontacten is het laagst. In 2012 is een minderheid van 43 procent hierover (zeer) tevreden en 30 procent (zeer) ontevreden. Over de contacten in verband met aangifte of melding is 59 procent (zeer) tevreden en 21 procent (zeer) ontevreden. Het hoogst is de tevredenheid over andere contacten met de politie. Over deze contacten is 68 procent (zeer) tevreden en 15 procent (zeer) ontevreden.

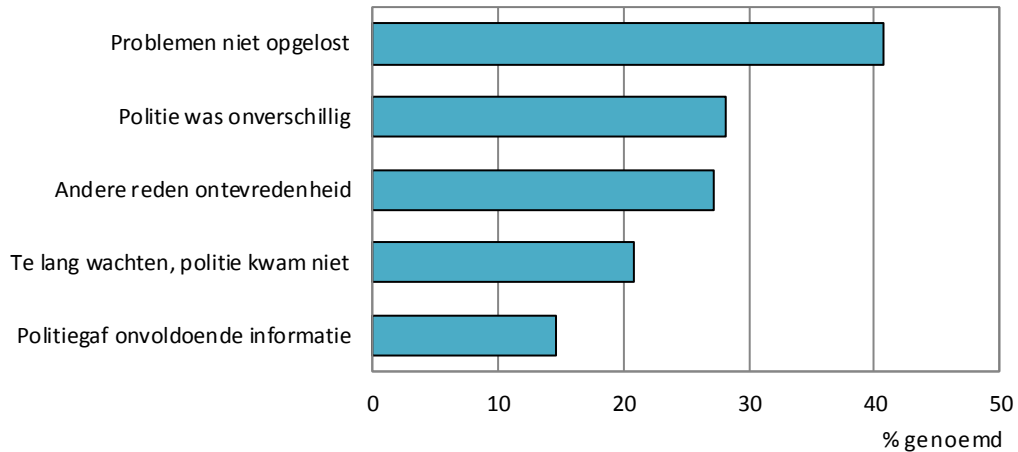
5.1.4 Tevredenheid contact politie naar reden contact, 2012

Bron: VM

Aan de mensen die over bepaalde punten minder tevreden zijn is gevraagd over welke punten men dan minder tevreden is. De meest genoemde reden is dat de 'problemen niet zijn opgelost'. Ruim vier op de tien (41 procent) geven dit als reden voor ontevredenheid. Een andere relatief vaak genoemde reden is dat 'de politie onverschillig was' (28 procent).

5.1.5 Redenen ontevredenheid contact politie, 2012

Bron: VM

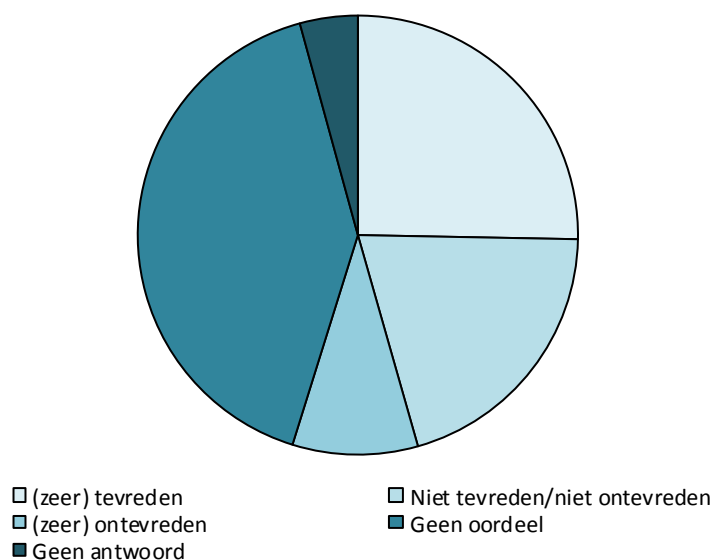
5.2 Functioneren politie in de buurt

In de Veiligheidsmonitor is aan alle respondenten gevraagd hoe tevreden of ontevreden ze zijn over het totale functioneren van de politie in de buurt. 25 Procent is (zeer) tevreden. Negen procent is (zeer) ontevreden, en 20 procent is niet tevreden en niet ontevreden. Opvallend is dat het grootste deel (41 procent) aangeeft dit niet te kunnen beoordelen. Vier procent heeft de vraag niet beantwoord.

Wanneer de antwoorden 'kan dit niet beoordelen' of 'geen antwoord' buiten beschouwing worden gelaten, is 46 procent (zeer) tevreden over het totale functioneren van de politie in de buurt⁶.

5.2.1 Tevredenheid totale functioneren politie in buurt, 2012

Bron: VM

De tevredenheid over het totale functioneren van de politie in de buurt is onder mannen hoger dan onder vrouwen, en onder jongeren hoger dan onder ouderen. Niet-

---

⁶ Anders dan in eerdere edities is in de VM 2012 bij de vraagstelling over de tevredenheid over het totale functioneren van de politie in de buurt de mogelijkheid geboden om 'kan dit niet beoordelen' te antwoorden.

westerse allochtonen zijn tevredener dan westerse allochtonen en autochtonen. Verder is de tevredenheid vooral in zeer sterk stedelijke gebieden hoger dan elders.

5.2.2 Tevredenheid over totale functioneren politie in buurt naar achtergrondkenmerken, 2012

	<i>% (zeer) tevreden</i>
Totaal	25,3
Geslacht	
Man	28,0
Vrouw	22,6
Leeftijd	
15-24 jaar	30,2
25-44 jaar	25,9
45-64 jaar	23,9
65 jaar en ouder	23,1
Herkomst	
Autochtonen	24,7
Westerse allochtonen	24,2
Niet-westerse allochtonen	31,1
Opleiding	
Lager onderwijs	26,9
Middelbaar onderwijs	24,5
Hoger onderwijs	26,9
Stedelijkheid	
Zeer sterk stedelijk	29,7
Sterk stedelijk	24,9
Matig stedelijk	24,6
Weinig stedelijk	23,6
Niet stedelijk	22,7

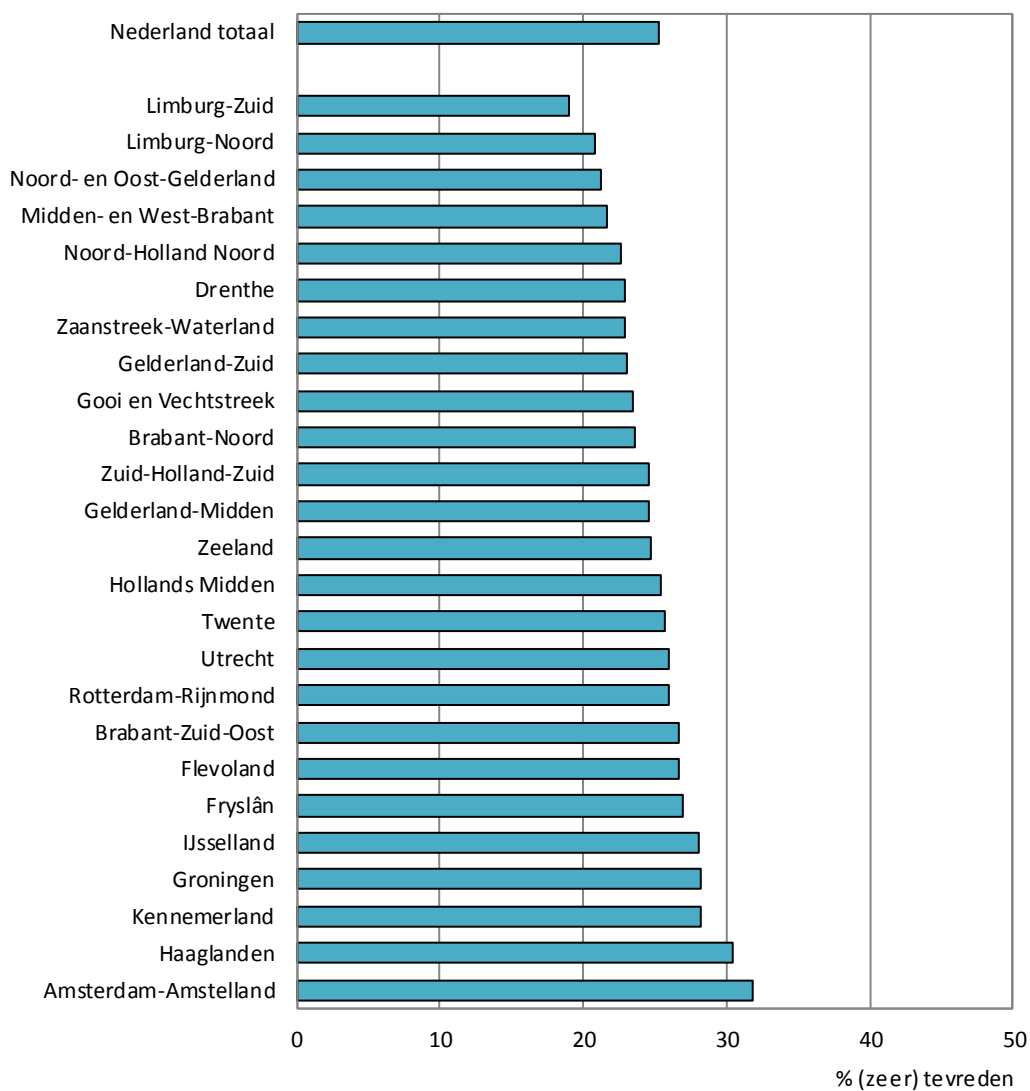

Bron: VM

De tevredenheid over het totale functioneren van de politie in de buurt is in 2012 het laagst in Limburg-Zuid, Limburg-Noord en Noord- en Oost-Gelderland. Het hoogst is de

tevredenheid in Haaglanden en Amsterdam-Amstelland. De tevredenheidspercentages lopen uiteen van 19 procent in Limburg-Zuid tot 32 procent in Amsterdam-Amstelland.

5.2.3 Tevredenheid over totale functioneren politie in buurt naar politieregio, 2012

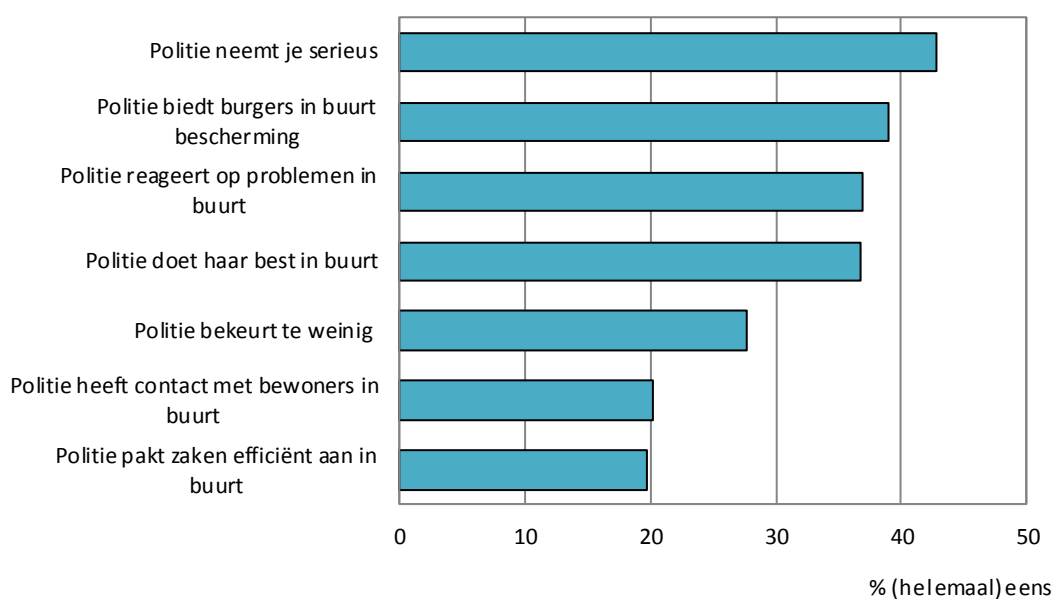

Bron: VM

In de Veiligheidsmonitor is de respondenten door middel van een aantal stellingen meer specifiek gevraagd naar hun oordeel over het functioneren van de politie in de eigen buurt.

In 2012 zijn ongeveer vier op tien Nederlanders het (helemaal) eens met de stellingen dat de politie 'je serieus neemt' (43 procent), 'de burgers in de buurt bescherming biedt' (39 procent), 'reageert op problemen in de buurt' (37 procent), en 'haar best doet in de buurt' (eveneens 37 procent). Het minst is men het (helemaal) eens met de stellingen dat de politie 'contact heeft met bewoners in de buurt' en 'zaken efficiënt aanpakt in de buurt' (beide 20 procent).

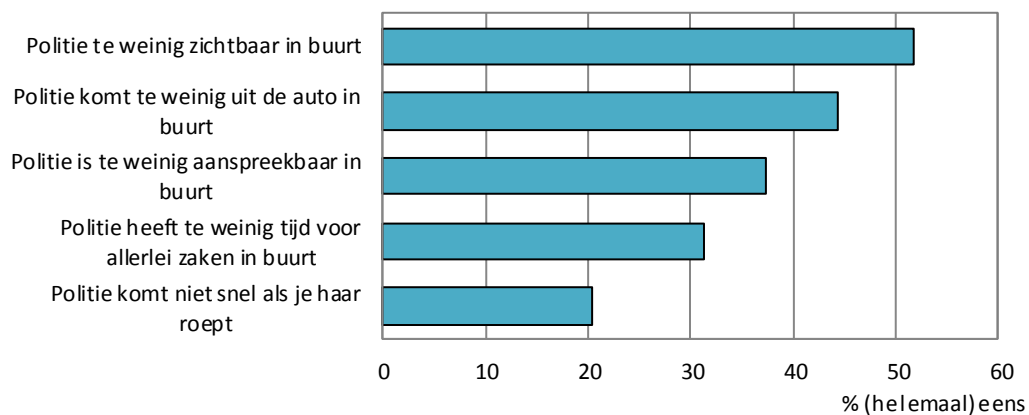
5.2.4 Oordeel functioneren politie in buurt, 2012

Bron: VM

Behalve het oordeel over functioneren van de politie in de buurt is ook het oordeel over de beschikbaarheid van de politie door middel van (in dit geval negatief geformuleerde) stellingen onderzocht. Het meest negatief is het oordeel over de zichtbaarheid van de politie. Meer dan de helft (52 procent) is het (helemaal) eens met de stelling dat de politie 'te weinig zichtbaar is in de buurt'. 44 Procent vindt dat de politie 'te weinig uit de auto komt in de buurt'. Het minst onderschreven wordt de stelling dat de politie 'niet snel komt als je haar roept' (20 procent).

5.2.5 Oordeel beschikbaarheid politie in buurt, 2012

Bron: VM

Op basis van vijf van de zeven stellingen over het functioneren van de politie in de buurt (de stellingen uit figuur 5.2.4 exclusief 'politie neemt je serieus' en 'politie bekeurt te weinig') en alle stellingen over de beschikbaarheid van de politie in de buurt zijn schaalscores voor het functioneren van de politie in de buurt en de beschikbaarheid van de politie in de buurt berekend. Deze schaalscores lopen van 0 tot 10, waarbij een hogere score overeenkomt met een positiever oordeel over het functioneren respectievelijk de beschikbaarheid van de politie in de buurt.

In 2012 bedraagt de gemiddelde schaalscore voor het functioneren van de politie in de buurt een 5,2 en voor de beschikbaarheid van de politie in de buurt een 4,3. Opvallend is dat ouderen positiever zijn over het functioneren van de politie in de buurt, terwijl ze juist negatiever zijn over de beschikbaarheid van de politie. Allochtonen zijn zowel over het functioneren als de beschikbaarheid van de politie positiever dan autochtonen. Ook in zeer sterk stedelijke gebieden oordeelt men over beide aspecten duidelijk positiever.

5.2.6 Oordeel optreden en beschikbaarheid politie in buurt naar achtergrondkenmerken, 2012

	Functioneren politie in buurt	Beschikbaarheid politie in buurt
<i>schaalscore (0 = laag; 10 = hoog)</i>		
Totaal	5,2	4,3
Geslacht		
Man	5,2	4,3
Vrouw	5,2	4,4
Leeftijd		
15-24 jaar	5,0	4,5
25-44 jaar	5,2	4,5
45-64 jaar	5,2	4,2
65 jaar en ouder	5,5	4,0
Herkomst		
Autochtonen	5,1	4,3
Westerse allochtonen	5,3	4,3
Niet-westerse allochtonen	5,4	4,6
Opleiding		
Lager onderwijs	5,3	4,1
Middelbaar onderwijs	5,1	4,1
Hoger onderwijs	5,3	4,6
Stedelijkheid		
Zeer sterk stedelijk	5,4	4,7
Sterk stedelijk	5,2	4,3
Matig stedelijk	5,2	4,2
Weinig stedelijk	5,0	4,1
Niet stedelijk	5,0	4,1

Bron: VM

5.3 Functioneren politie in algemeen

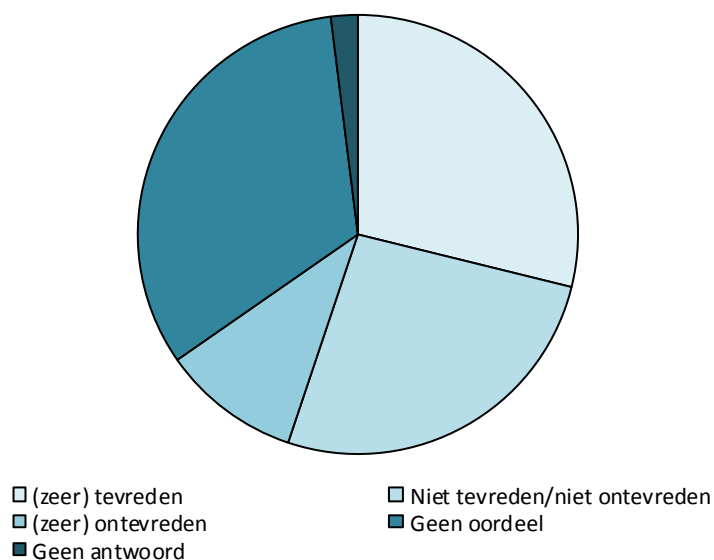
Na het oordeel van de burger over het functioneren van de politie in de buurt is ten slotte ook diens oordeel over het functioneren van de politie in het algemeen onderzocht.

Daarvoor is op de eerste plaats aan alle respondenten gevraagd hoe tevreden of ontevreden ze zijn over het totale functioneren van de politie in het algemeen. Bijna een op de drie (29 procent) is hierover (zeer) tevreden. Tien procent is (zeer) ontevreden, en 26 procent is niet tevreden en niet ontevreden. Net als bij de tevredenheid over het totale functioneren van de politie in de buurt geeft ook hier het grootste deel (ruim 30 procent) aan dit niet te kunnen beoordelen.

Wanneer de antwoorden 'kan dit niet beoordelen' of 'geen antwoord' buiten beschouwing worden gelaten, is 44 procent (zeer) tevreden over het totale functioneren van de politie in het algemeen.

5.3.1 Tevredenheid totale functioneren politie in algemeen, 2012

Bron: VM

De tevredenheid over het totale functioneren van de politie in het algemeen is onder mannen hoger dan onder vrouwen, onder jongeren hoger dan onder ouderen, onder hoger opgeleiden hoger dan onder middelbaar en lager opgeleiden, en in (zeer) sterk stedelijke gebieden hoger dan in minder stedelijke gebieden.

In vergelijking met de tevredenheid over het totale functioneren van de politie in de buurt (tabel 5.2.2) valt op dat de leeftijdsverschillen hier groter zijn. Van de 15-24-jarigen is 35 procent (zeer) tevreden, terwijl dit aandeel bij de 65-plussers slechts 23 procent bedraagt. Een ander opvallend verschil is dat er nauwelijks tevredenheidsverschillen naar herkomst bestaan.

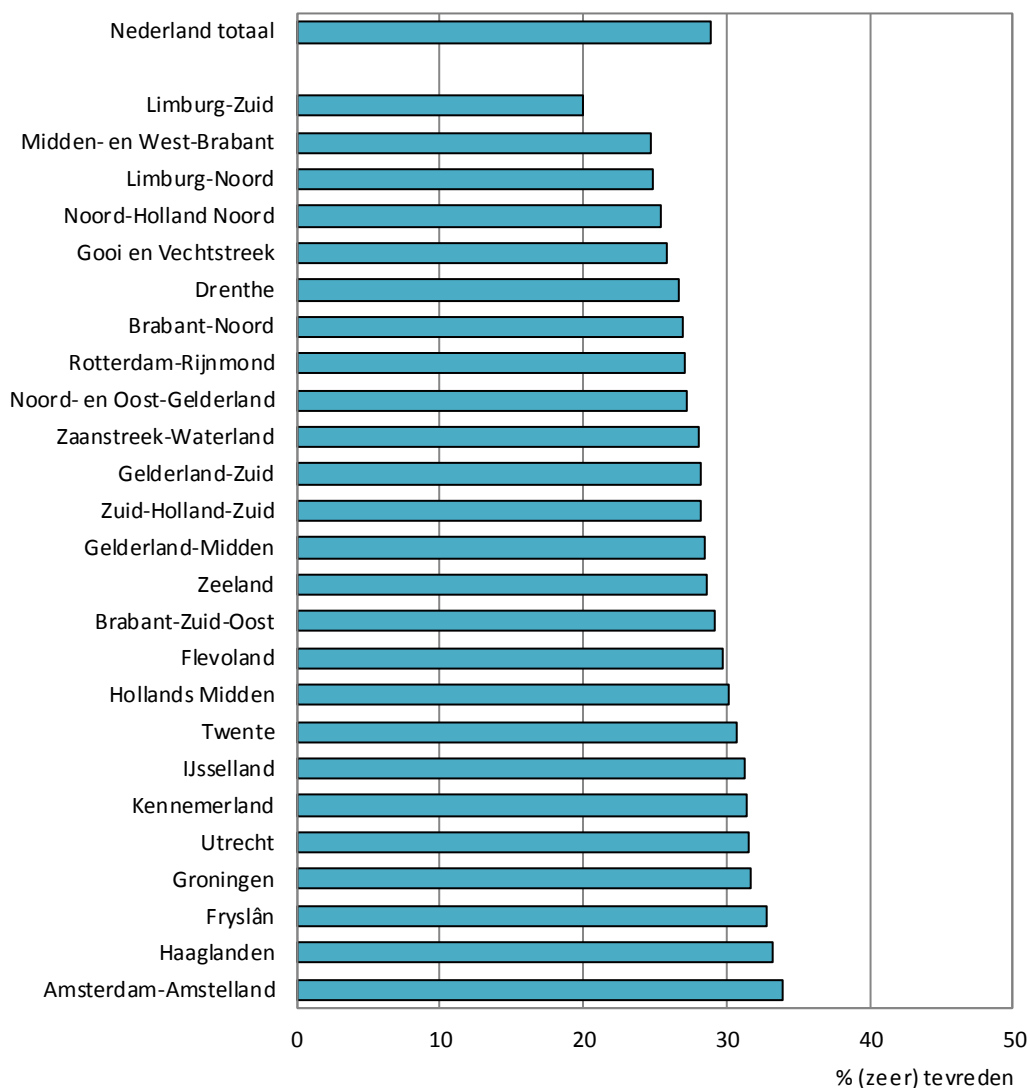
5.3.2 Tevredenheid over totale functioneren politie in algemeen naar achtergrondkenmerken, 2012

	<i>% (zeer) tevreden</i>
Totaal	28,9
Geslacht	
Man	31,3
Vrouw	26,5
Leeftijd	
15-24 jaar	35,4
25-44 jaar	30,8
45-64 jaar	27,4
65 jaar en ouder	23,0
Herkomst	
Autochtonen	28,8
Westerse allochtonen	28,5
Niet-westerse allochtonen	29,8
Opleiding	
Lager onderwijs	28,5
Middelbaar onderwijs	27,1
Hoger onderwijs	33,6
Stedelijkheid	
Zeer sterk stedelijk	33,0
Sterk stedelijk	29,1
Matig stedelijk	27,6
Weinig stedelijk	26,9
Niet stedelijk	26,5

Bron: VM

De tevredenheid over het functioneren van de politie in het algemeen is het laagst in Limburg-Zuid en het hoogst in Fryslân, Haaglanden en Amsterdam-Amstelland. De percentages variëren van 20 procent in Limburg-Zuid tot 34 procent in Amsterdam-Amstelland.

5.3.3 Tevredenheid totale functioneren politie in algemeen naar politieregio, 2012

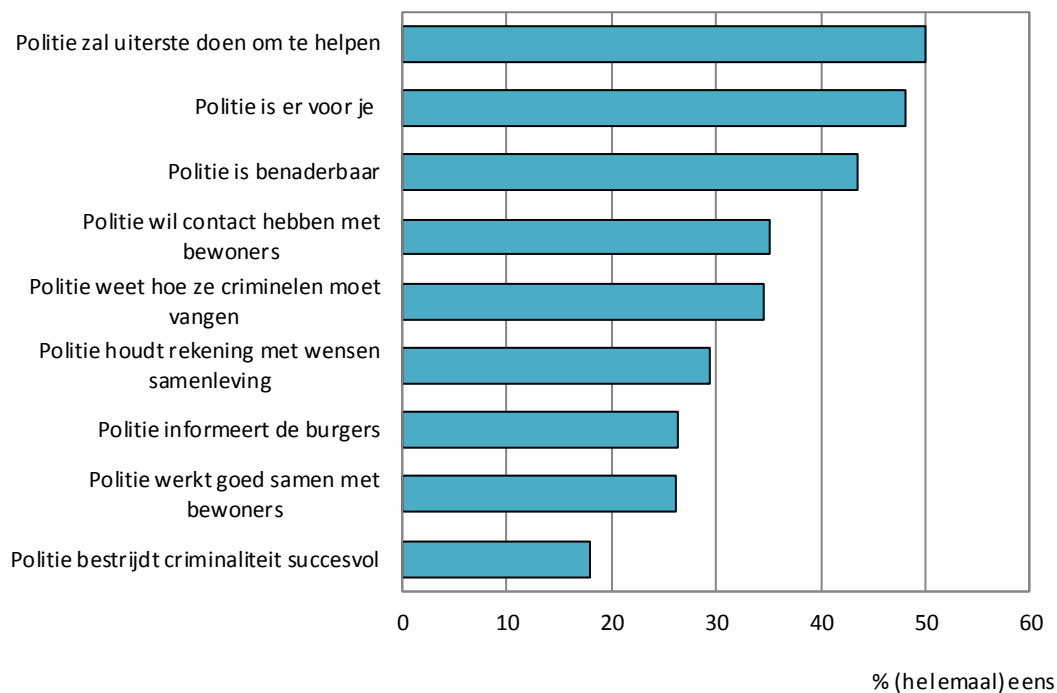

Bron: VM

In de Veiligheidsmonitor is de respondenten door middel van een aantal stellingen meer specifiek gevraagd naar hun oordeel over het functioneren van de politie in het algemeen.

Het meest positief is het oordeel van de burger over de bereidheid van de politie om te helpen. Ongeveer de helft is het (helemaal) eens met de stellingen dat de politie 'het uiterste zal doen om je te helpen' (50 procent) en dat de politie 'er voor je is' (48 procent). Duidelijk het minst onderschreven wordt de stelling dat de politie 'criminaliteit succesvol bestrijdt'. Hiermee is slechts 18 procent het (helemaal) eens.

5.3.4 Oordeel functioneren politie in algemeen, 2012

Bron: VM

Op basis van deze stellingen is een viertal schaalscores berekend, te weten: 'vertrouwen in politie' (gebaseerd op stellingen: politie zal het uiterste doen om te helpen, politie is er voor je), 'politie als crimefighter' (stellingen: politie weet hoe ze criminelen moet vangen, politie bestrijdt criminaliteit succesvol), 'interactie politie-burgers' (stellingen: politie houdt rekening met wensen van samenleving, politie werkt goed samen met bewoners, politie heeft contact met bewoners uit buurt, politie neemt je serieus) en 'communicatie politie-burgers' (stellingen: politie wil contact hebben met burgers, politie is benaderbaar, politie informeert de burgers).

Deze vier schaalscores lopen alle van 0 tot 10, waarbij een hogere score overeenkomt met een positiever oordeel van de burger.

In 2012 bedragen de gemiddelde schaalscores voor vertrouwen in de politie, politie als crimefighter, interactie politie-burgers, en communicatie politie-burgers achtereenvolgens een 6,1, een 5,0, een 5,1 en een 5,3.

In grote lijnen oordelen vrouwen iets positiever dan mannen, ouderen positiever dan jongeren, lager opgeleiden positiever dan middelbaar en hoger opgeleiden, en inwoners van zeer sterk stedelijke gebieden positiever dan inwoners van andere gebieden. Er zijn nauwelijks verschillen naar herkomst.

5.3.5 Oordeel vertrouwen, criminaliteitsbestrijding, interactie en communicatie politie naar achtergrondkenmerken, 2012

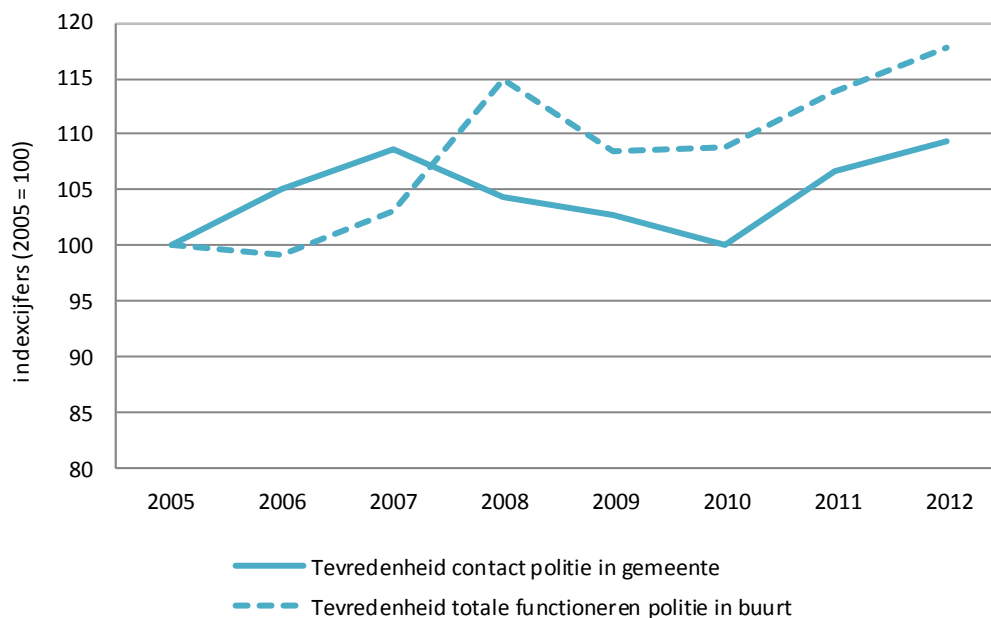
	Vertrouwen in politie	Politie als crimefighter	Interactie politie-burgers	Communicatie politie-burgers
<i>schaalscore (0 = laag; 10 = hoog)</i>				
Totaal	6,1	5,0	5,1	5,3
Geslacht				
Man	6,0	5,0	5,1	5,3
Vrouw	6,2	5,1	5,2	5,4
Leeftijd				
15-24 jaar	6,1	5,0	4,9	5,2
25-44 jaar	6,0	4,9	5,1	5,3
45-64 jaar	6,0	5,0	5,1	5,3
65 jaar en ouder	6,4	5,3	5,5	5,5
Herkomst				
Autochtonen	6,1	5,0	5,1	5,3
Westerse allochtonen	6,0	5,0	5,2	5,4
Niet-westerse allochtonen	6,1	5,1	5,2	5,4
Opleiding				
Lager onderwijs	6,4	5,5	5,3	5,5
Middelbaar onderwijs	6,0	4,9	5,0	5,2
Hoger onderwijs	6,2	5,1	5,2	5,5
Stedelijkheid				
Zeer sterk stedelijk	6,2	5,1	5,2	5,5
Sterk stedelijk	6,1	5,0	5,1	5,3
Matig stedelijk	6,1	5,0	5,1	5,3
Weinig stedelijk	6,1	5,0	5,1	5,2
Niet stedelijk	6,0	5,0	5,1	5,3

Bron: VM

5.4 Trend 2005-2012

Over de hele periode 2005-2011 gezien is zowel de tevredenheid over het contact met de politie als de tevredenheid over het totale functioneren van de politie in de buurt gestegen. De stijging van de waardering voor de contacten is iets sterker geweest dan de tevredenheid over het functioneren in de buurt (indexcijfer 118 tegen 109). De tevredenheid over zowel de contacten als het totale functioneren van de politie in de buurt is in 2012 niet significant veranderd ten opzichte van 2011, maar is wel hoger dan in 2010.

5.4.1 Tevredenheid contact en tevredenheid totale functioneren politie in buurt, landelijke trends 2005-2012

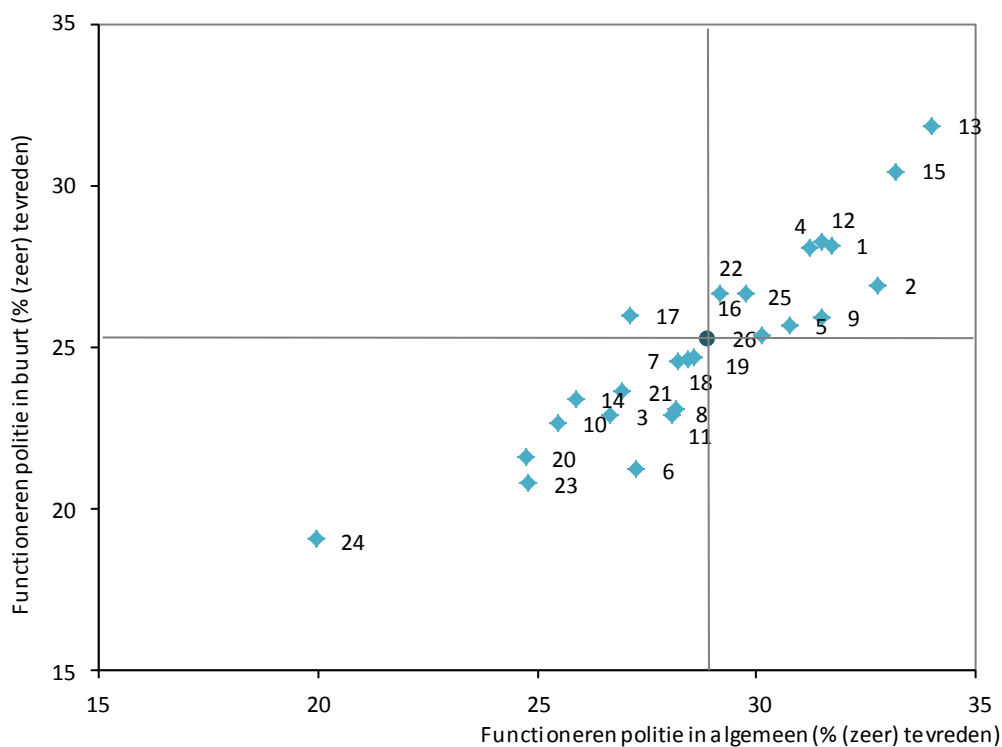
Bron: VM

5.5 Samenhangen

Er bestaat een duidelijke samenhang tussen het oordeel van de burger over het functioneren van de politie in de buurt en diens oordeel over het functioneren van de politie in het algemeen. In politieregio's waar relatief meer mensen tevreden zijn over

het totale functioneren van de politie in de eigen buurt, is men ook tevredener over het totale functioneren van de politie in het algemeen. In Haaglanden en Amsterdam-Amstelland is het oordeel over zowel het functioneren van de politie in de buurt als over het functioneren van de politie in het algemeen duidelijk hoger dan gemiddeld. Lager dan gemiddeld zijn beide in Midden- en West-Brabant, Limburg-Noord, en vooral in Limburg-Zuid.

5.5.1 Tevredenheid totale functioneren politie in buurt en totale functioneren politie in algemeen naar politieregio, 2012

Legenda

1 Groningen	10 Noord-Holland Noord	19 Zeeland
2 Fryslân	11 Zaanstreek-Waterland	20 Midden- en West-Brabant
3 Drenthe	12 Kennemerland	21 Brabant-Noord
4 IJsselland	13 Amsterdam-Amstelland	22 Brabant-Zuid-Oost
5 Twente	14 Gooi en Vechtstreek	23 Limburg-Noord
6 Noord- en Oost-Gelderland	15 Haaglanden	24 Limburg-Zuid
7 Gelderland-Midden	16 Hollands Midden	25 Flevoland
8 Gelderland-Zuid	17 Rotterdam-Rijnmond	26 Nederland totaal
9 Utrecht	18 Zuid-Holland-Zuid	

Bron: VM

6

Preventie

Preventie

6.1

Sociaal-preventief gedrag

- 70 Procent neemt waardevolle spullen mee uit auto om diefstal te voorkomen
- Ruim 40 procent laat bij afwezigheid 's avonds thuis licht branden
- Een op de drie Nederlanders plaatst fiets in bewaakte stalling
- Eveneens een derde laat waardevolle spullen thuis om diefstal of beroving te voorkomen

6.2

Preventieve voorzieningen in of rond woning

- Ruim driekwart van de Nederlanders heeft extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren
- Twee derde heeft rolluiken of luiken voor ramen en/of deuren
- Bijna 20 procent heeft buitenverlichting
- 13 Procent heeft thuis een alarminstallatie

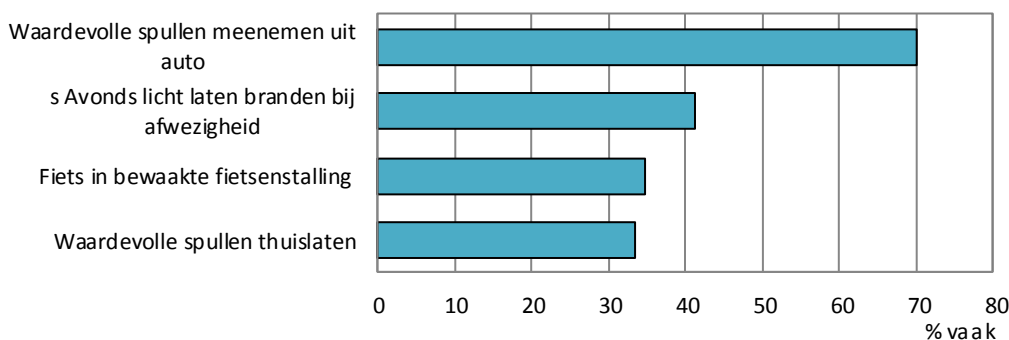
In dit laatste hoofdstuk staat het thema preventie centraal. Wat doen burgers om te voorkomen dat men slachtoffer wordt van criminaliteit? Eerst komt in paragraaf 6.1 de gedragsmatige component aan de orde. Daarna wordt ingegaan op de aanwezigheid van technische preventieve voorzieningen in of rond de eigen woning (paragraaf 6.2). Afgesloten wordt met trends en samenhangen op het gebied van preventie (paragrafen 6.3 en 6.4). Meer cijfers over dit thema zijn beschikbaar in StatLine, uitgesplitst naar [politieregio's](#) en [persoonskenmerken](#).

6.1 Sociaal-preventief gedrag

Hoe handelen Nederlanders om te voorkomen dat ze slachtoffer worden van criminaliteit? Om dit sociaal-preventieve gedrag te onderzoeken is in de Veiligheidsmonitor voor een viertal preventieve maatregelen gevraagd hoe vaak deze worden genomen om de eigen woning of bezittingen te beveiligen.

De meest getroffen preventieve maatregel is het meenemen van waardevolle spullen uit de auto. In 2012 geeft 70 procent van de mensen aan dit vaak te doen. Ruim 40 procent zegt 's avonds vaak het licht te laten branden wanneer er niemand thuis is. Het in een bewaakte stalling zetten van de fiets en het thuislaten van waardevolle spullen om diefstal of beroving op straat te voorkomen zijn maatregelen die elk door ongeveer één op de drie mensen vaak worden getroffen.

6.1.1 Sociaal-preventief gedrag, 2012

Bron: VM

Om een totaalbeeld van het sociaal-preventief gedrag te krijgen is een somscore berekend voor de vier onderscheiden gedragsmaatregelen. Deze somscore geeft het gemiddeld aantal gedragsmaatregelen weer zoals door respondenten zelf genomen.

Hoe hoger de somscore (van 0-4), des te meer is er sprake van sociaal-preventief gedrag.

In 2012 zijn per Nederlander gemiddeld 1,8 sociaal-preventieve maatregelen getroffen. Vrouwen nemen dit soort maatregelen meer dan mannen, autochtonen en westerse allochtonen meer dan niet-westerse allochtonen, en middelbaar en hoger opgeleiden meer dan lager opgeleiden. Het grootst is het verschil naar leeftijd. 65-Plusers en 45-64-jarigen treffen met somscores van respectievelijk 1,9 en 2,0 duidelijk meer sociaal-preventieve maatregelen dan 25-44-jarigen en 15-24-jarigen (somscores respectievelijk 1,6 en 1,5).

6.1.2 Sociaal-preventief gedrag naar achtergrondkenmerken, 2012

	<i>somscore</i>
Totaal	1,8
Geslacht	
Man	1,7
Vrouw	1,9
Leeftijd	
15-24 jaar	1,5
25-44 jaar	1,6
45-64 jaar	2,0
65 jaar en ouder	1,9
Herkomst	
Autochtonen	1,8
Westerse allochtonen	1,8
Niet-westerse allochtonen	1,5
Opleiding	
Lager onderwijs	1,6
Middelbaar onderwijs	1,9
Hoger onderwijs	1,8
Stedelijkheid	
Zeer sterk stedelijk	1,6
Sterk stedelijk	1,9
Matig stedelijk	1,9
Weinig stedelijk	1,8
Niet stedelijk	1,7

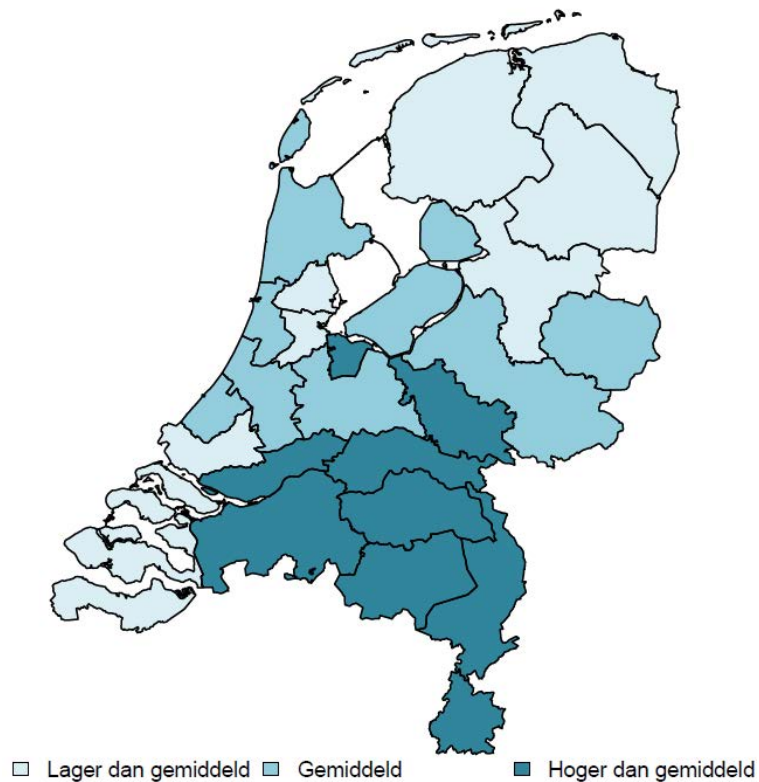

Bron: VM

In de politieregio's Groningen, Fryslân, Drenthe, IJsselland, Zaanstreek-Waterland, Rotterdam-Rijnmond, Amsterdam-Amstelland en Zeeland is de somscore voor sociaal-preventief gedrag lager dan landelijk gemiddeld. Hoger dan gemiddeld is de score in Gelderland-Midden, Gelderland-Zuid, Goor- en Vechtstreek, Zuid-Holland Zuid, Midden- en West-Brabant, Brabant-Noord, Brabant-Zuid-Oost, Limburg-Noord en Limburg-Zuid. De somscores lopen uiteen van 1,4 in Amsterdam-Amstelland tot 2,1 in Limburg-Zuid.

6.1.3 Sociaal-preventief gedrag naar politieregio, 2012

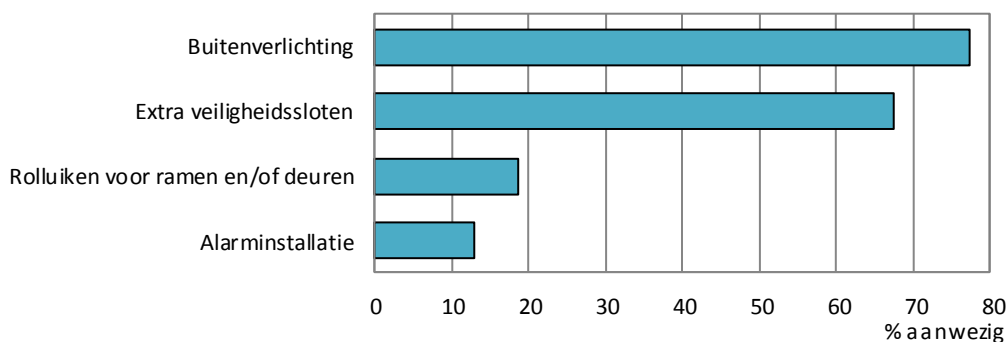
Bron: VM

6.2 Preventieve voorzieningen in/rond woning

In de Veiligheidsmonitor is gevraagd of een aantal technische voorzieningen aanwezig zijn om de woning te beveiligen.

Buitenverlichting en extra veiligheidssloten en/of grendels op de buitendeuren zijn de meest aanwezige preventieve voorzieningen. In 2012 geven 77 respectievelijk 67 procent van de Nederlanders aan dat deze voorzieningen in hun woning aanwezig zijn. Andere voorzieningen tegen inbraak komen aanzienlijk minder vaak voor: 16 procent heeft (rol)luiken voor ramen en deuren en 12 procent heeft een alarminstallatie.

6.2.1 Preventieve voorzieningen in/rond woning, 2012

Bron: VM

Net als bij het sociaal-preventief gedrag is ook voor de aanwezigheid van preventieve voorzieningen in/rond de woning een somscore berekend. Deze geeft het gemiddeld aantal voorzieningen weer die bij de woning zijn aangebracht. Hoe hoger de score (van 0-4) des te meer preventieve voorzieningen er aanwezig zijn.

In 2012 bedraagt de somscore voor Nederland als geheel een 1,8. Dit betekent dat bij de Nederlander gemiddeld 1,8 preventieve voorzieningen thuis aanwezig zijn. De verschillen naar achtergrondkenmerken vertonen overeenkomsten met die bij sociaal-preventief gedrag. Ook hier komt naar voren dat met name bij personen in de leeftijdsgroep van 45-64 jaar thuis relatief veel voorzorgsmaatregelen aanwezig zijn, en relatief weinig bij niet-westerse allochtonen.

6.2.2 Preventieve voorzieningen in/rond woning naar achtergrondkenmerken, 2012

	<i>somscore</i>
Totaal	1,8
Geslacht	
Man	1,8
Vrouw	1,7
Leeftijd	
15-24 jaar	1,7
25-44 jaar	1,7
45-64 jaar	1,9
65 jaar en ouder	1,8
Herkomst	
Autochtonen	1,8
Westerse allochtonen	1,7
Niet-westerse allochtonen	1,4
Opleiding	
Lager onderwijs	1,7
Middelbaar onderwijs	1,8
Hoger onderwijs	1,7
Stedelijkheid	
Zeer sterk stedelijk	1,4
Sterk stedelijk	1,8
Matig stedelijk	1,9
Weinig stedelijk	2,0
Niet stedelijk	1,9

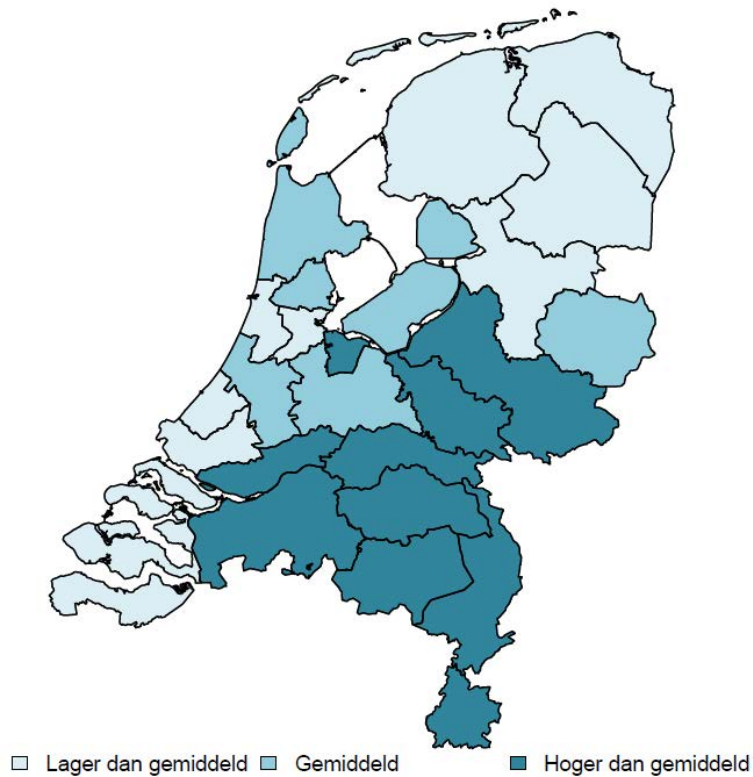
Bron: VM

In de politieregio's Groningen, Fryslân, IJsselland, Utrecht, Kennemerland, Haaglanden, Hollands Midden, Rotterdam-Rijnmond en Amsterdam-Amstelland is de aanwezigheid van preventieve voorzieningen in/rond woningen in 2012 lager dan landelijk gemiddeld. Hoger dan gemiddeld is deze in Twente, Gelderland-Midden, Gooi- en Vechtstreek, Zuid-Holland Zuid, Noord- en Oost-Gelderland, Gelderland-Zuid, Zeeland, Midden- en West-Brabant, Brabant-Noord, Brabant-Zuid-Oost, en vooral in Limburg-Zuid en Limburg-Noord. De somscores lopen uiteen van 1,3 in Amsterdam-Amstelland tot 2,2 in Limburg-Noord.

6.2.3 Preventieve voorzieningen in/rond woning naar politieregio, 2012

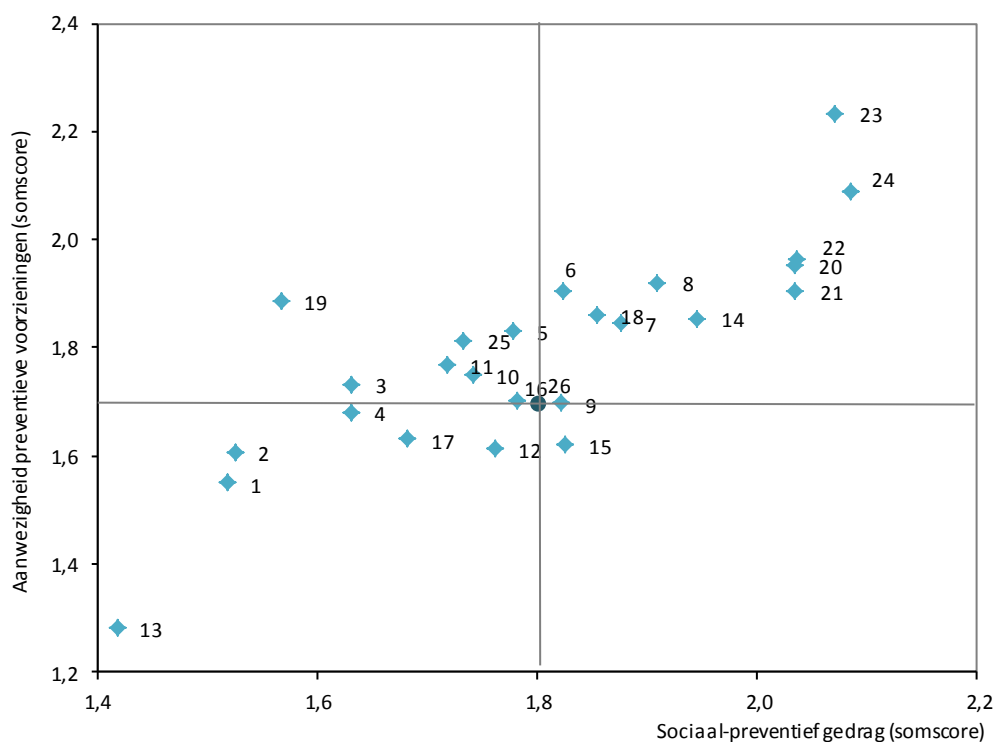

Bron: VM

6.3 Samenhangen

Er bestaat een duidelijke samenhang tussen sociaal-preventief gedrag en de aanwezigheid van preventieve voorzieningen in/rond de woning. In politieregio's waar veel mensen preventief gedrag vertonen, zoals thuis het licht laten branden, waardevolle spullen meenemen etc., geven ook relatief veel mensen aan dat thuis in de technische sfeer preventieve voorzieningen aanwezig zijn zoals veiligheidssloten of een alarminstallatie. In de politieregio Amsterdam-Amstelland zijn zowel het sociaal-preventief gedrag als de aanwezigheid van preventieve voorzieningen in/rond de woning duidelijk lager dan gemiddeld. Flink hoger dan gemiddeld zijn die in Limburg-Noord en Limburg-Zuid.

6.4.1 Sociaal-preventief gedrag en aanwezigheid preventieve voorzieningen in/rond woning, naar politieregio, 2012

Bron: VM

Legenda

1 Groningen	10 Noord-Holland Noord	19 Zeeland
2 Fryslân	11 Zaanstreek-Waterland	20 Midden- en West-Brabant
3 Drenthe	12 Kennemerland	21 Brabant-Noord
4 IJsselland	13 Amsterdam-Amstelland	22 Brabant-Zuid-Oost
5 Twente	14 Gooi en Vechtstreek	23 Limburg-Noord
6 Noord- en Oost-Gelderland	15 Haaglanden	24 Limburg-Zuid
7 Gelderland-Midden	16 Hollands Midden	25 Flevoland
8 Gelderland-Zuid	17 Rotterdam-Rijnmond	26 Nederland totaal
9 Utrecht	18 Zuid-Holland-Zuid	

Uitgelicht: Regionale eenheden

Uitgelicht: Regionale eenheden

7.1

Leefbaarheid en overlast in buurt

- Fysieke verloedering is in 2012 het laagst in Oost-Nederland en Noord-Nederland
- In Limburg, Amsterdam en Rotterdam is deze het hoogst
- Ook sociale overlast is het laagst in Oost-Nederland en Noord-Nederland
- Het hoogst is deze wederom in Limburg, Rotterdam en Amsterdam

7.2

Veiligheidsbeleving

- Onveiligheidsgevoelens in buurt lopen uiteen van 13 procent in Noord-Nederland tot 25 procent in Amsterdam
- Algemene onveiligheidsgevoelens variëren van van 30 procent in Noord-Nederland tot 42 procent in Amsterdam

7.3

Slachtofferschap criminaliteit

- Slachtofferschap gewelds- vermogens- en vandalismedelicten het laagst in Noord-Nederland
- In Amsterdam het hoogste slachtofferschap van deze delicten

7.4

Burgers en politie

- Tevredenheid politiecontact laagst in Rotterdam en hoogst in Noord-Nederland
- Tevredenheid functioneren politie in buurt en in algemeen het laagst in Limburg en het hoogst in Amsterdam

7.5

Preventie

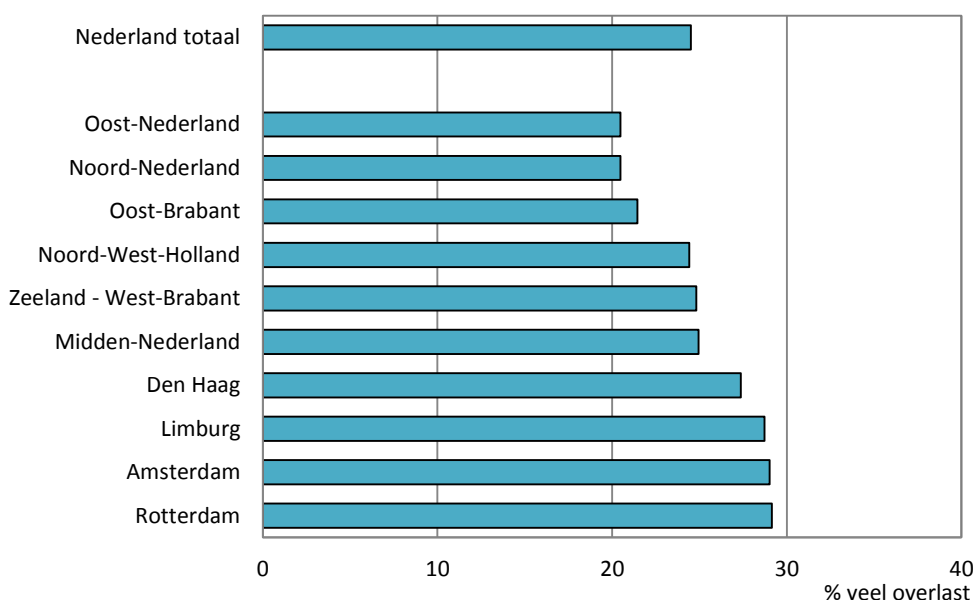
- Sociaal-preventief gedrag het hoogst in de regionale eenheden in zuiden Nederland
- In zuidelijke regionale eenheden ook meeste preventieve voorzieningen in en rond woningen

In de hoofdstukken 2 t/m 6 zijn de landelijke uitkomsten en de uitkomsten van de 25 politieregio's gepresenteerd. In het kader van de oprichting van de Nationale Politie zijn deze 25 politieregio's per 1 januari 2013 opgegaan in 10 regionale eenheden. In dit hoofdstuk wordt een aantal eerder gepresenteerde uitkomsten voor het jaar 2012 uitgesplitst voor deze nieuwe regionale eenheden. Het gaat daarbij in de paragrafen 7.1 t/m 7.5 achtereenvolgens om de thema's leefbaarheid en overlast in de buurt, veiligheidsbeleving, slachtofferschap criminaliteit, politie en burgers, en preventie. Achterliggend cijfermateriaal over de regionale eenheden is te vinden in de kerncijfertabellen van het volgende hoofdstuk.

7.1 Leefbaarheid en overlast in buurt

Van fysieke verloedering in de buurt (rommel op straat, straatmeubilair vernield, bekladde muren of gebouwen, hondenpoep) wordt in 2012 de minste overlast ervaren in de regionale eenheden Oost-Nederland, Noord-Nederland en Oost-Brabant. De meeste overlast hiervan ervaart men in Limburg, Amsterdam en Rotterdam. Het aandeel dat aangeeft zelf veel overlast te ervaren van een of meer van deze overlastvormen loopt uiteen van ruim 20 procent in Oost-Nederland en Noord-Nederland tot 29 procent in Limburg, Amsterdam en Rotterdam.

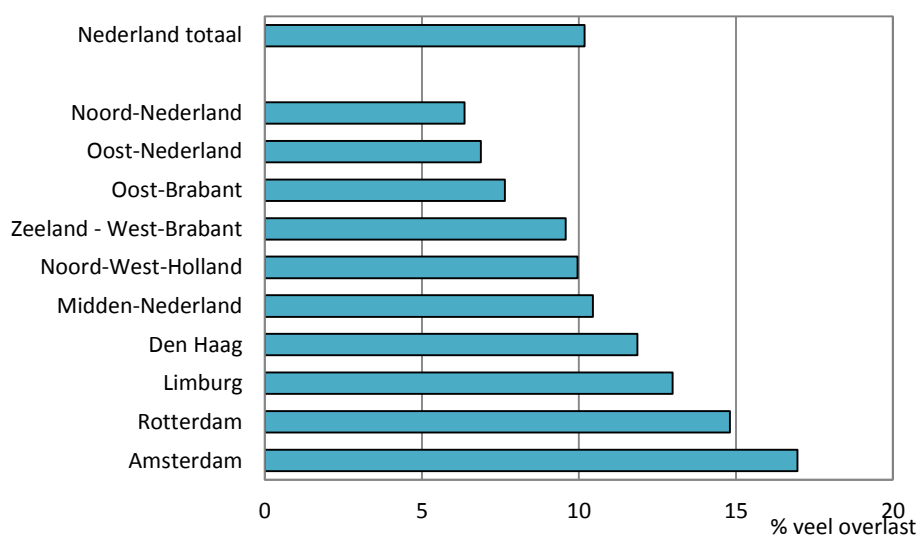
7.1.1 Fysieke verloedering in buurt naar regionale eenheid, 2012

Bron: VM

Ook sociale overlast in de buurt (dronken mensen op straat, drugsgebruik of drugshandel, op straat worden lastiggevallen, rondhangende jongeren) wordt in 2012 het minst ervaren in Noord-Nederland, Oost-Nederland en Oost-Brabant, en het meest in Den Haag, Limburg, Rotterdam en Amsterdam. Het aandeel mensen dat zelf veel overlast ervaart van een of meer van deze overlastvormen varieert van 6 procent in Noord-Nederland tot 17 procent in Amsterdam.

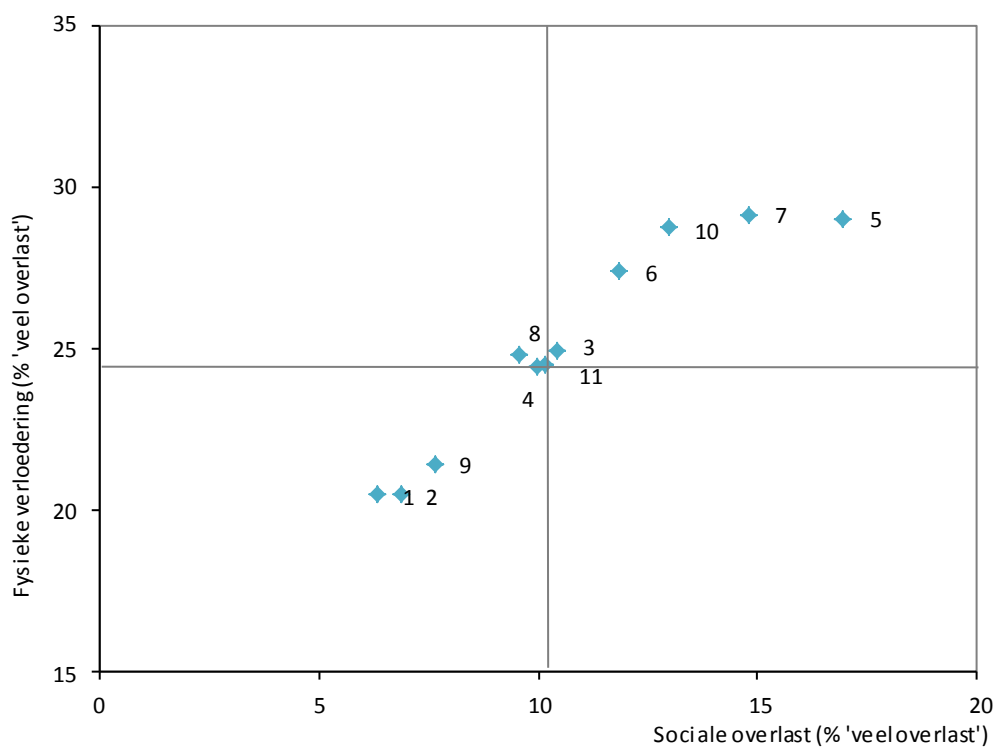
7.1.2 Sociale overlast in buurt naar regionale eenheid, 2012

Bron: VM

Het ervaren van overlast in de fysieke sfeer en overlast in de sociale sfeer gaan samen. In regionale eenheden waar veel mensen fysieke verloedering in de eigen buurt ervaren, beleeft men ook meer sociale overlast, en omgekeerd. In Den Haag, Limburg, en vooral in Rotterdam en Amsterdam zijn zowel de fysieke verloedering als de sociale overlast duidelijk hoger dan gemiddeld. Flink lager dan gemiddeld zijn beide in Oost-Brabant en vooral in Noord-Nederland en Oost-Nederland.

7.1.3 Fysieke verloedering en sociale overlast naar regionale eenheid, 2012

Legenda

- 1 Noord-Nederland
- 2 Oost-Nederland
- 3 Midden-Nederland
- 4 Noord-West-Holland
- 5 Amsterdam
- 6 Den Haag
- 7 Rotterdam
- 8 Zeeland - West-Brabant
- 9 Oost-Brabant
- 10 Limburg
- 11 Nederland totaal

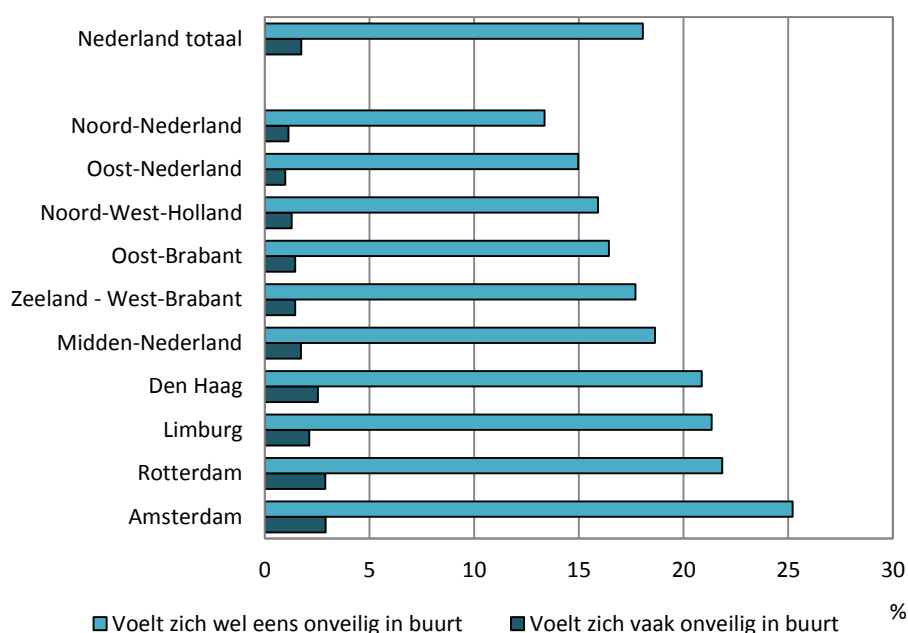
Bron: VM

7.2 Veiligheidsbeleving

De onveiligheidsgevoelens in de buurt zijn het laagst in Noord-Nederland en Oost-Nederland, en het hoogst in Den Haag, Limburg, Rotterdam en Amsterdam. Het aandeel personen dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt loopt uiteen van 13 procent in Noord-Nederland tot 25 procent in Amsterdam. Het aandeel dat zich vaak onveilig voelt in de buurt varieert van (afgerond) 1 procent in Noord-Nederland, Oost-Nederland, Noord-West-Holland, Oost-Brabant en Zeeland-West-Brabant tot 3 procent in Rotterdam en Amsterdam.

7.2.1 Onveiligheidsgevoelens in buurt naar regionale eenheid, 2012

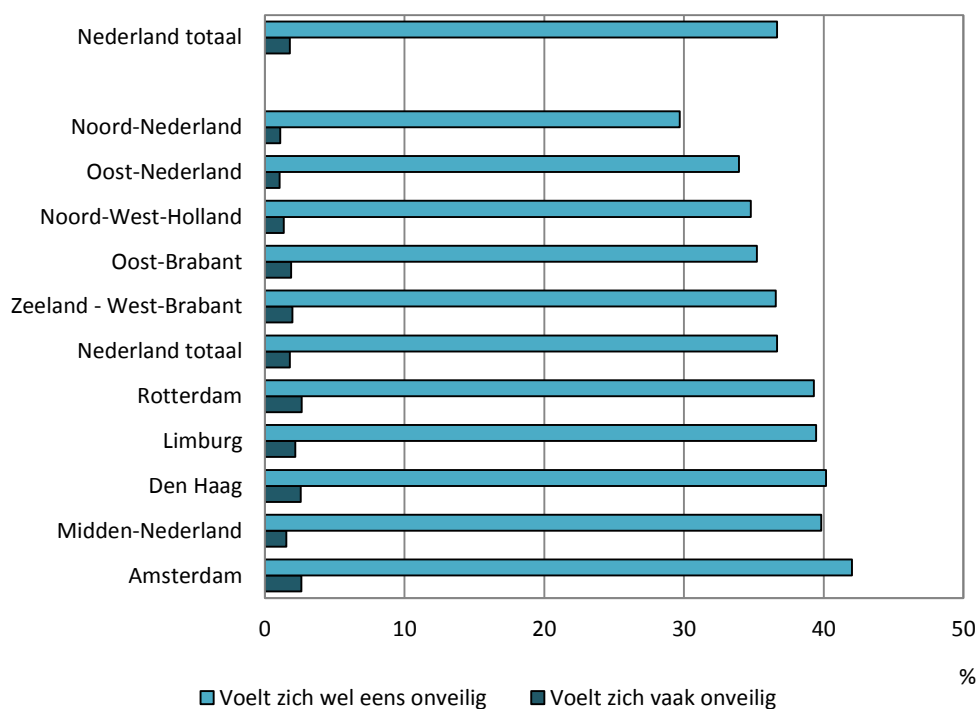
Bron: VM

De verdeling van de algemene onveiligheidsgevoelens naar regionale eenheid lijkt op die van de buurtgerelateerde onveiligheidsgevoelens. De algemene onveiligheidsgevoelens zijn in 2012 het laagst in Noord-Nederland en Oost-Nederland, en het hoogst in Rotterdam, Limburg, Den Haag en Amsterdam. Opvallend is dat in Midden-Nederland het aandeel personen dat zich wel eens onveilig voelt groot is,

terwijl het aandeel personen dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt in deze regionale eenheid rond het gemiddelde ligt.

Het aandeel personen dat zich wel eens onveilig voelt loopt uiteen van bijna 30 procent in Noord-Nederland tot 43 procent in Amsterdam. Het aandeel dat zich vaak onveilig voelt varieert van 1 procent in Noord-Nederland, Oost-Nederland en Noord-West-Holland tot 3 procent in Rotterdam, Den Haag en Amsterdam.

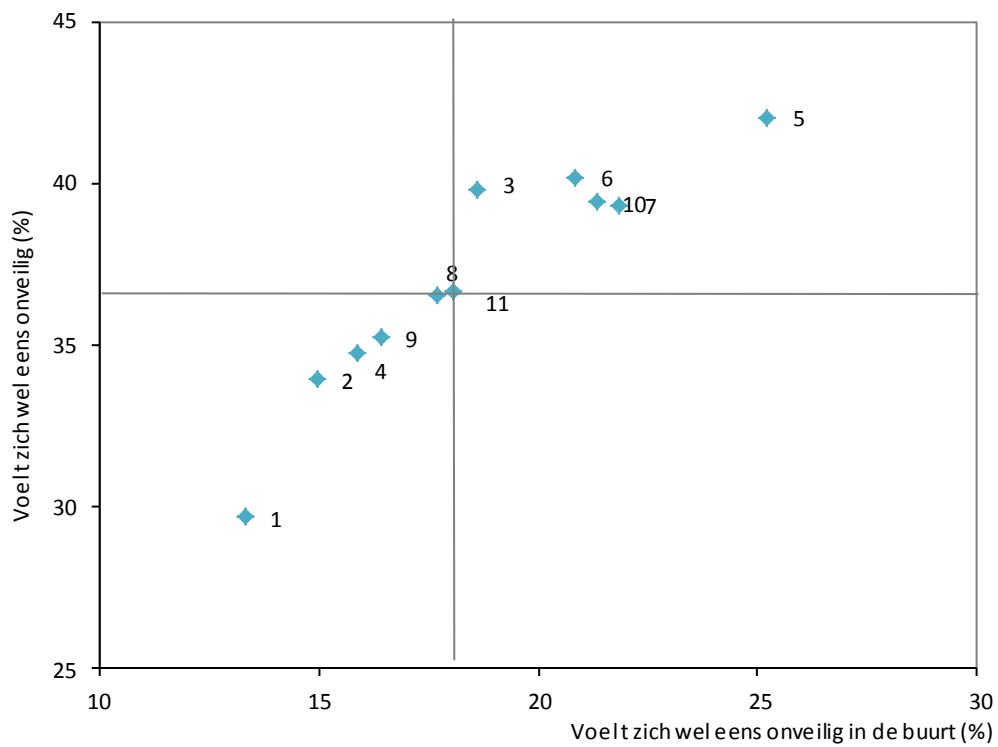
7.2.2 Onveiligheidsgevoelens in algemeen naar regionale eenheid, 2012

Bron: VM

Er bestaat een duidelijke samenhang tussen onveiligheidsgevoelens in de buurt en algemene onveiligheidsgevoelens. In regionale eenheden waar veel mensen zich onveilig voelen in de eigen buurt voelt men zich ook onveiliger in het algemeen, en vice versa. In Den Haag, Rotterdam en Amsterdam en ook in Limburg zijn zowel de buurtgerelateerde onveiligheidsgevoelens als de algemene onveiligheidsgevoelens duidelijk hoger dan gemiddeld. Flink lager dan gemiddeld zijn beide in Oost-Nederland en vooral in Noord-Nederland.

7.2.3 Onveiligheidsgevoelens in buurt en onveiligheidsgevoelens in algemeen naar regionale eenheid, 2012

Legenda

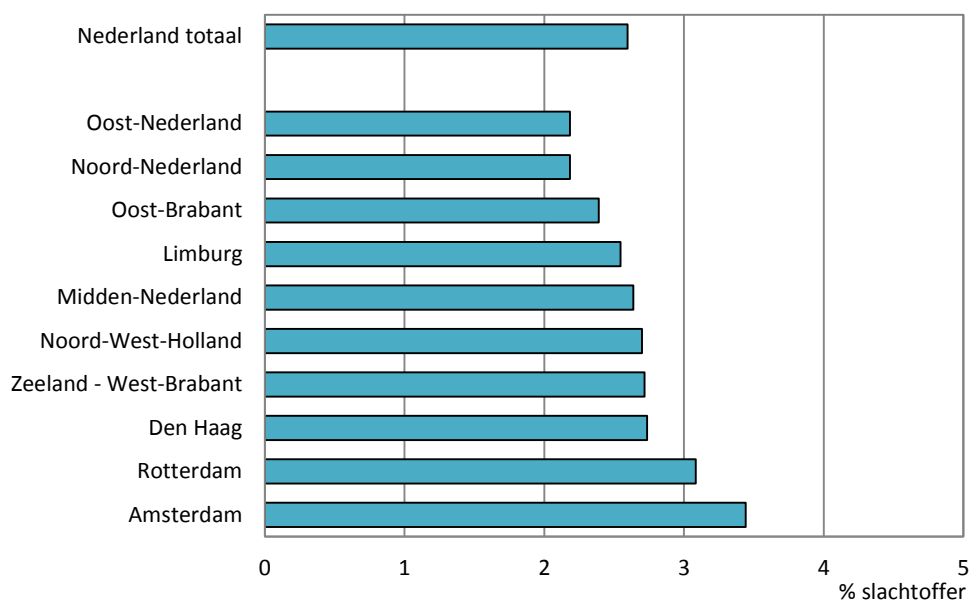
- 1 Noord-Nederland
- 2 Oost-Nederland
- 3 Midden-Nederland
- 4 Noord-West-Holland
- 5 Amsterdam
- 6 Den Haag
- 7 Rotterdam
- 8 Zeeland - West-Brabant
- 9 Oost-Brabant
- 10 Limburg
- 11 Nederland totaal

Bron: VM

7.3 Slachtofferschap criminaliteit

Het slachtofferschap van geweldsdelicten (mishandeling, bedreiging, geweld met seksuele bedoelingen) is in 2012 het laagst in Oost-Nederland en en in Noord-Nederland, en het hoogst in Rotterdam en Amsterdam. Het aandeel personen dat slachtoffer is geweest van geweldsdelicten loopt uiteen van 2,2 procent in Oost-Nederland en Noord-Nederland tot 3,4 procent in Amsterdam.

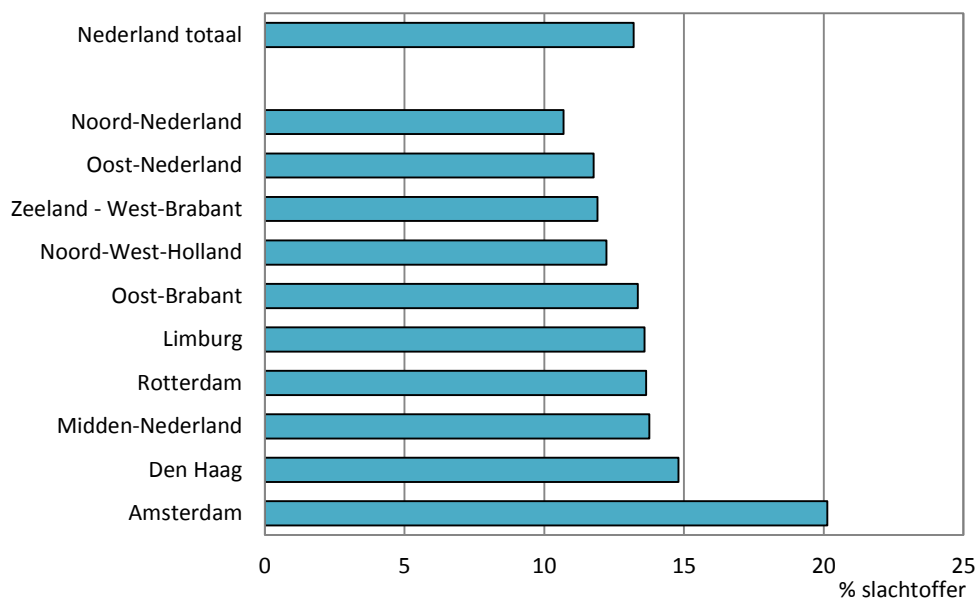
7.3.1 Slachtofferschap geweldsdelicten naar regionale eenheid, 2012

Bron: VM

Van vermogensdelicten ((poging tot) inbraak, autodiefstal, diefstal vanaf/uit de auto, diefstal van een ander motorvoertuig, fietsdiefstal, (poging) tot zakkenrollerij en overige diefstal) zijn in 2012 relatief de minste mensen slachtoffer in Noord-Nederland en Oost-Nederland, en de meeste in Den Haag en Amsterdam. Het aandeel slachtoffers van dit soort delicten loopt uiteen van 11 procent in Noord-Nederland tot ruim 20 procent in de regionale eenheid Amsterdam, die een duidelijke uitschieter vormt.

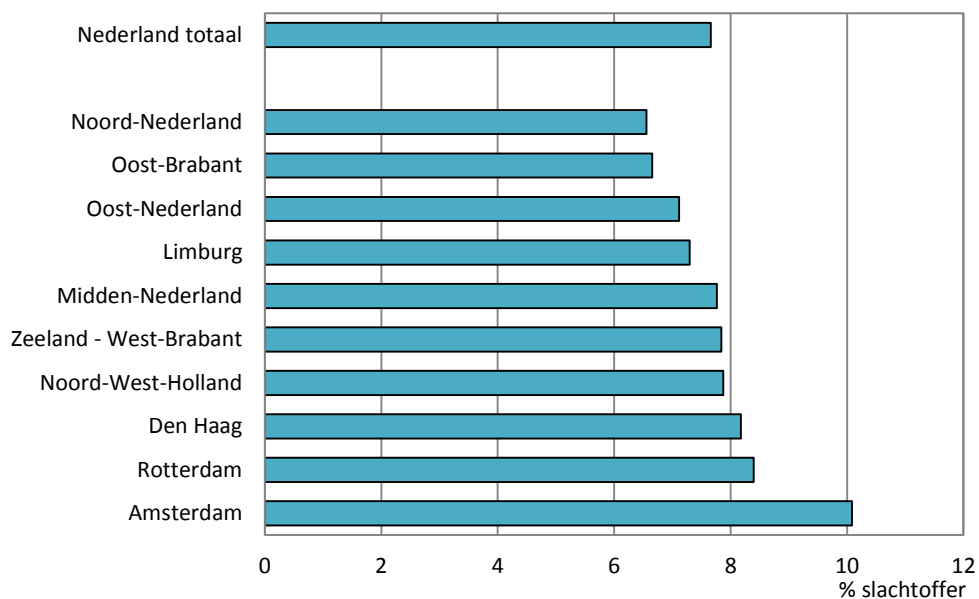
7.3.2 Slachtofferschap vermogensdelicten naar regionale eenheid, 2012

Bron: VM

Het slachtofferschap van vandalismedelicten (vernieling aan voertuigen, overige vernielingen) is in 2012 het laagst in Noord-Nederland en Oost-Brabant en het hoogst in Amsterdam. De percentages variëren van 6 tot 10 procent.

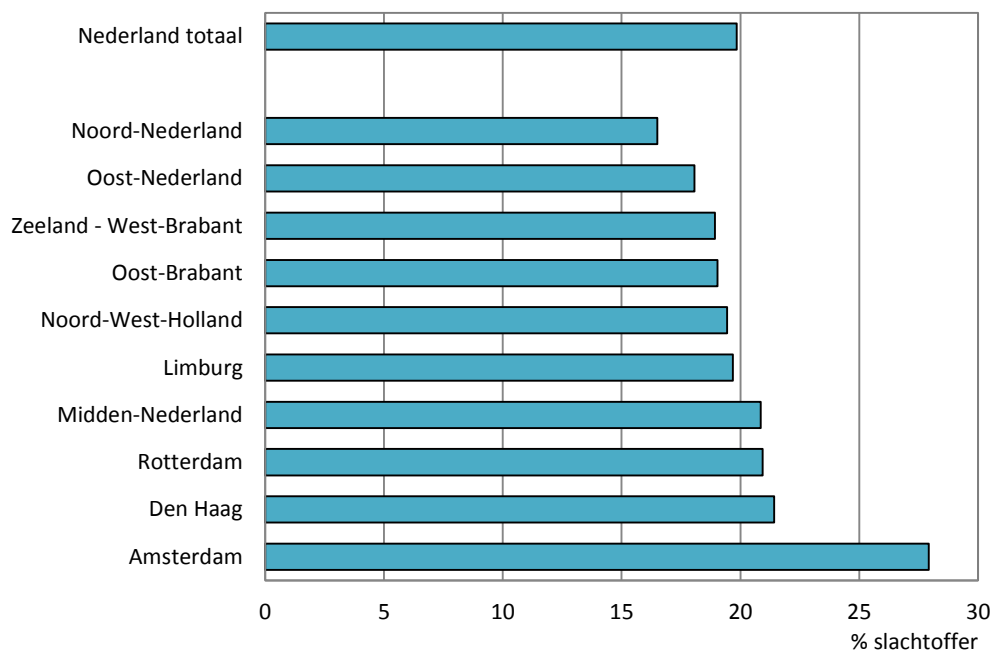
7.3.3 Slachtofferschap vandalismedelicten naar regionale eenheid, 2012

Bron: VM

Het slachtofferschap in totaliteit, dat wil zeggen het aandeel mensen dat in de afgelopen 12 maanden slachtoffer is geweest van een of meer gewelds-, vermogens- of vandalismedelicten, is in 2012 het laagst in Noord-Nederland (17 procent). Het hoogst is het totale slachtofferspercentage in Amsterdam. Deze regionale eenheid vormt met 28 procent een duidelijke uitschieter.

7.3.4 Slachtofferschap totaal naar regionale eenheid, 2012

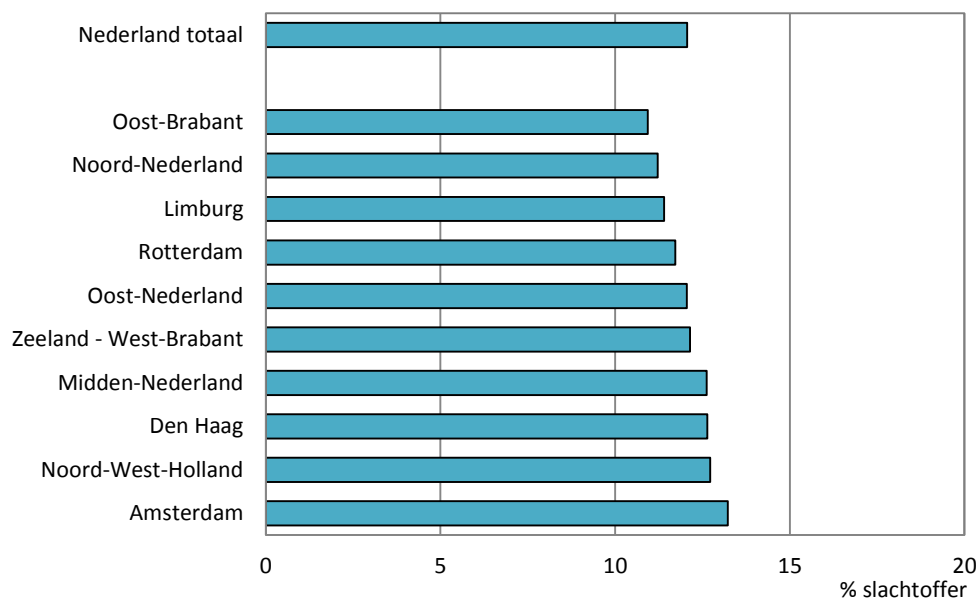

Bron: VM

Bij cybercrime gaat het om vier soorten delicten die te maken hebben met internet of andere digitale informatiedragers: identiteitsfraude (d.w.z. gebruik zonder toestemming van persoonsgegevens voor financieel gewin), koop- en verkoopfraude (het (ver)kopen van goederen of diensten zonder die te leveren of te betalen), hacken (het ongeoorloofd binnendringen op iemands computer) en pesten via internet.

Het aandeel mensen dat in 2012 van één of meer delicten slachtoffer is geweest, is het laagst in Oost-Brabant en het hoogst in Amsterdam. De verschillen tussen de regio's zijn echter gering en wijken niet significant af van het landelijke gemiddelde van 12 procent.

7.3.4 Slachtofferschap cybercrime totaal naar regionale eenheid, 2012

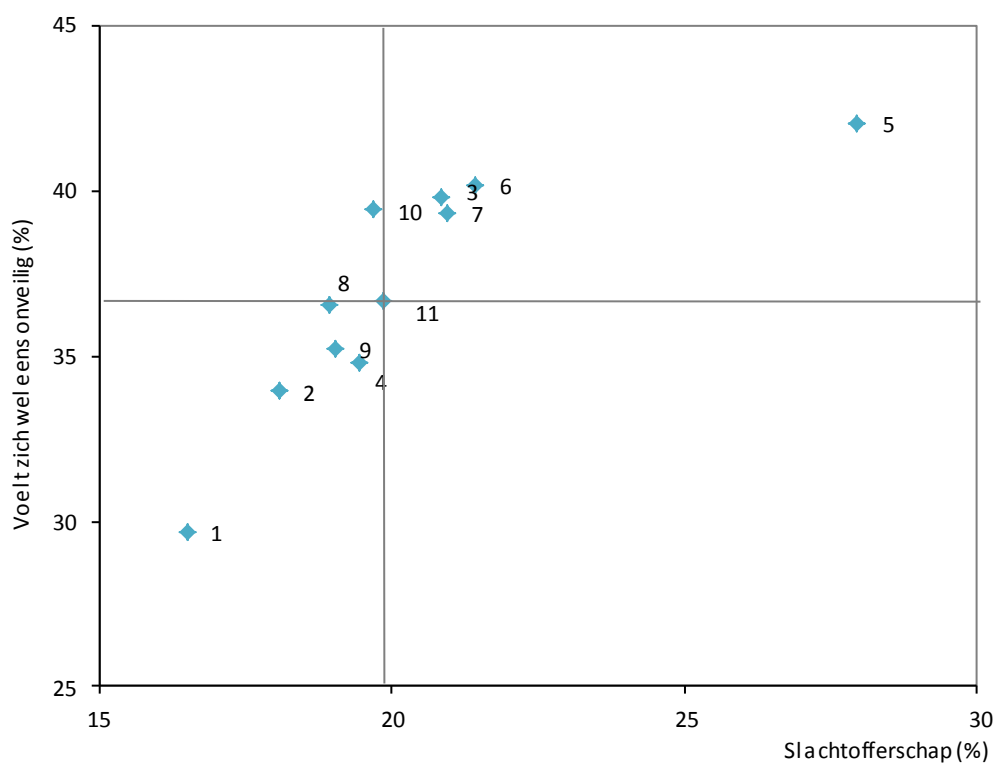

Bron: VM

Tussen slachtofferschap totaal en slachtofferschap van cybercrime bestaat weinig samenhang. Er zijn weliswaar regionale eenheden waar beide hoger en lager scoren dan gemiddeld, maar er zijn ook regionale eenheden waar dit verband niet bestaat. In Noord-Nederland zijn slachtofferschap totaal en slachtofferschap van cybercrime totaal lager dan landelijk gemiddeld. In Amsterdam zijn beide hoger dan landelijk gemiddeld. Het slachtofferschap van cybercrime wijkt in geen enkele regionale eenheid significant af van het landelijke gemiddelde.

7.3.5 Slachtofferschap totaal en slachtofferschap cybercrime totaal naar regionale eenheid, 2012

Legenda

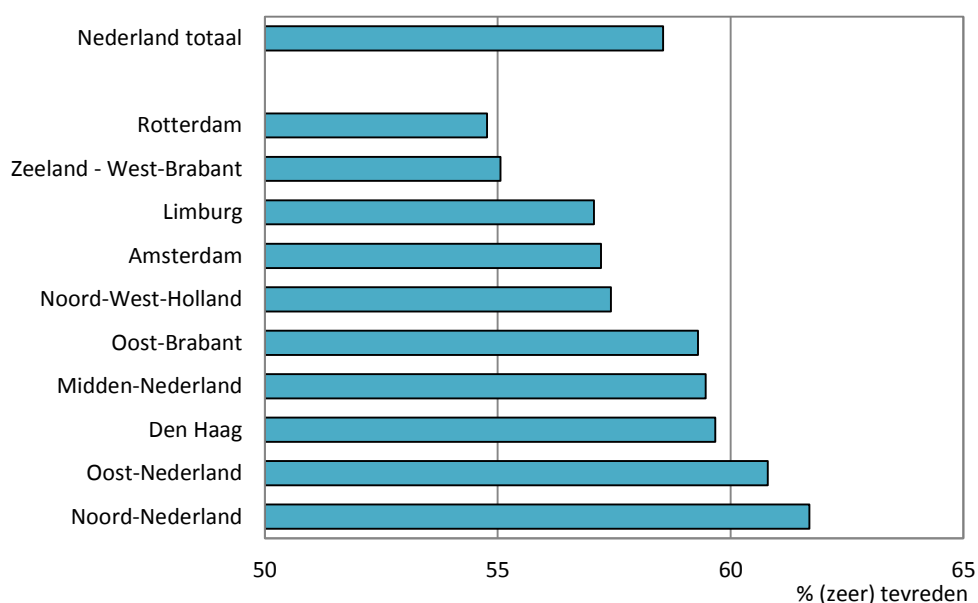
- 1 Noord-Nederland
- 2 Oost-Nederland
- 3 Midden-Nederland
- 4 Noord-West-Holland
- 5 Amsterdam
- 6 Den Haag
- 7 Rotterdam
- 8 Zeeland - West-Brabant
- 9 Oost-Brabant
- 10 Limburg
- 11 Nederland totaal

Bron: VM

7.4 Burgers en politie

De tevredenheid over contacten met de politie in de eigen gemeente is in 2012 het laagst in Rotterdam en Zeeland – West-Brabant. Het hoogst is de waardering hiervoor in Oost-Nederland en Noord-Nederland. De tevredenheidspercentages lopen uiteen van 55 procent in Rotterdam en Zeeland – West-Brabant tot bijna 62 procent in Noord-Nederland.

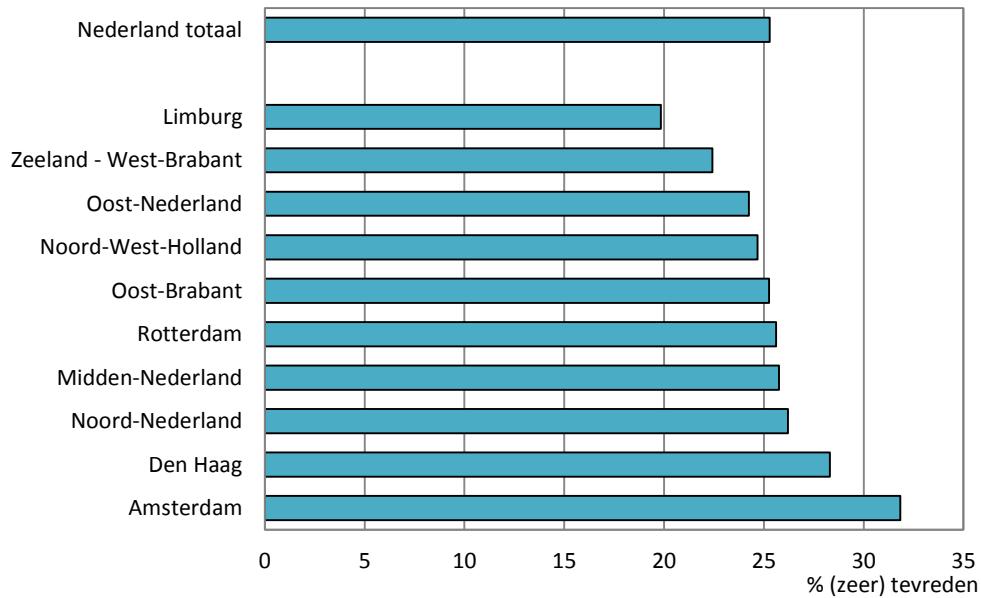
7.4.1 Tevredenheid contact politie in gemeente naar regionale eenheid, 2012

Bron: VM

De tevredenheid over functioneren van de politie in buurt laat een andere regionale verdeling zien dan de tevredenheid over de contacten met de politie. Het totale functioneren van de politie in de buurt wordt in 2012 het laagst gewaardeerd in Limburg. In deze regionale eenheid is nog geen 20 procent van de mensen hierover (zeer) tevreden. Duidelijk het hoogst is de tevredenheid over de politie in de buurt in Den Haag en vooral Amsterdam, waar ongeveer 28 respectievelijk 32 procent (zeer) tevreden is over het totale functioneren van de politie in de eigen woonbuurt.

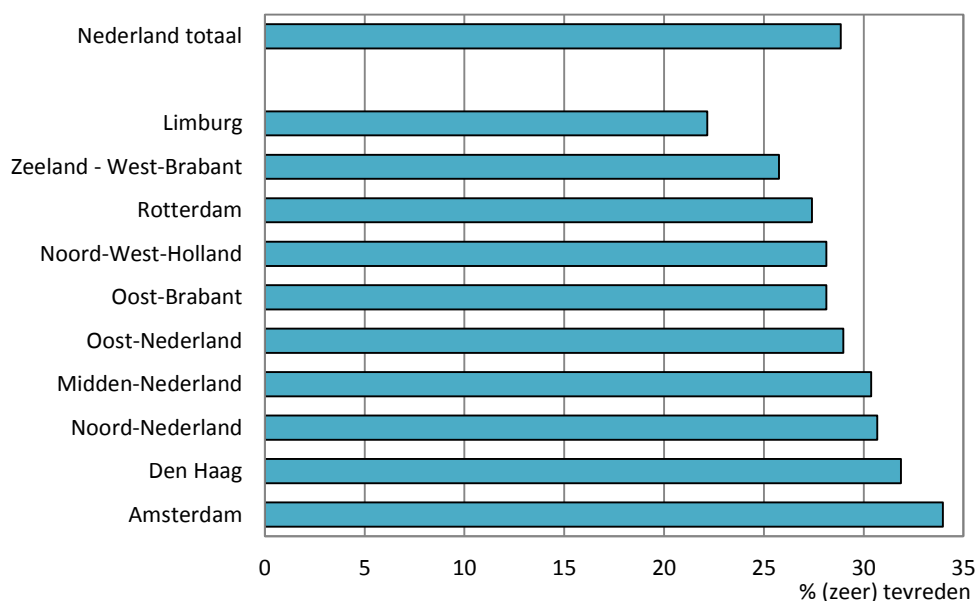
7.4.2 Tevredenheid totale functioneren politie in buurt naar regionale eenheid, 2012

Bron: VM

De tevredenheid over functioneren van de politie in het algemeen laat een vergelijkbare regionale verdeling zien als de tevredenheid van het politiefunctioneren in de woonbuurt. Ook hier wordt in de regio Limburg het totale functioneren van de politie in het algemeen het laagst gewaardeerd. 22 Procent van de mensen in deze regionale eenheid is hierover (zeer) tevreden. De tevredenheid over het functioneren van de politie in het algemeen is het hoogst in Amsterdam; 34 procent is (zeer) tevreden over het functioneren.

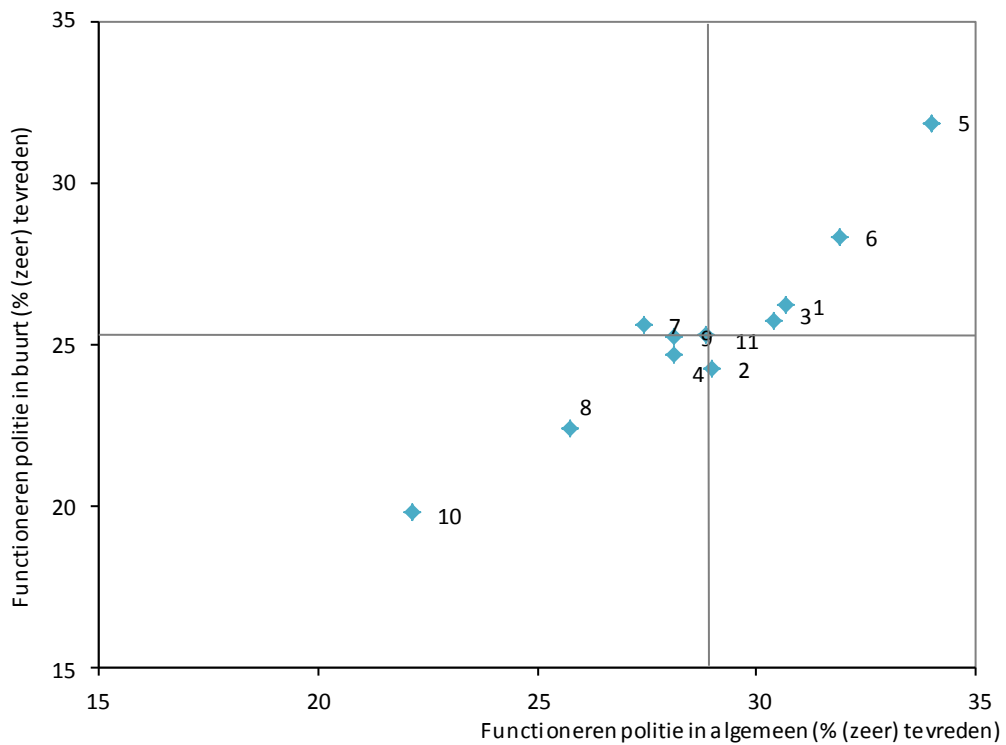
7.4.3 Tevredenheid totale functioneren politie in algemeen naar regionale eenheid, 2012

Bron: VM

Tussen de tevredenheid totale functioneren van de politie enerzijds en de tevredenheid over het functioneren van de politie in de buurt bestaat duidelijk samenhang. In de regionale eenheden waar veel mensen tevreden zijn over het totale functioneren van de politie in de eigen buurt, zijn ook veel mensen tevreden over het totale functioneren van de politie in het algemeen. In Den Haag, maar vooral Amsterdam is het oordeel over zowel het functioneren van de politie in de buurt als over het functioneren van de politie in het algemeen duidelijk hoger dan gemiddeld. Flink lager dan gemiddeld zijn beide in Zeeland – West-Brabant en vooral in Limburg.

7.4.4 Tevredenheid tevredenheid totale functioneren politie in algemeen en tevredenheid totale functioneren politie in buurt naar regionale eenheid, 2012

Legenda

- 1 Noord-Nederland
- 2 Oost-Nederland
- 3 Midden-Nederland
- 4 Noord-West-Holland
- 5 Amsterdam
- 6 Den Haag
- 7 Rotterdam
- 8 Zeeland - West-Brabant
- 9 Oost-Brabant
- 10 Limburg
- 11 Nederland totaal

Bron: VM

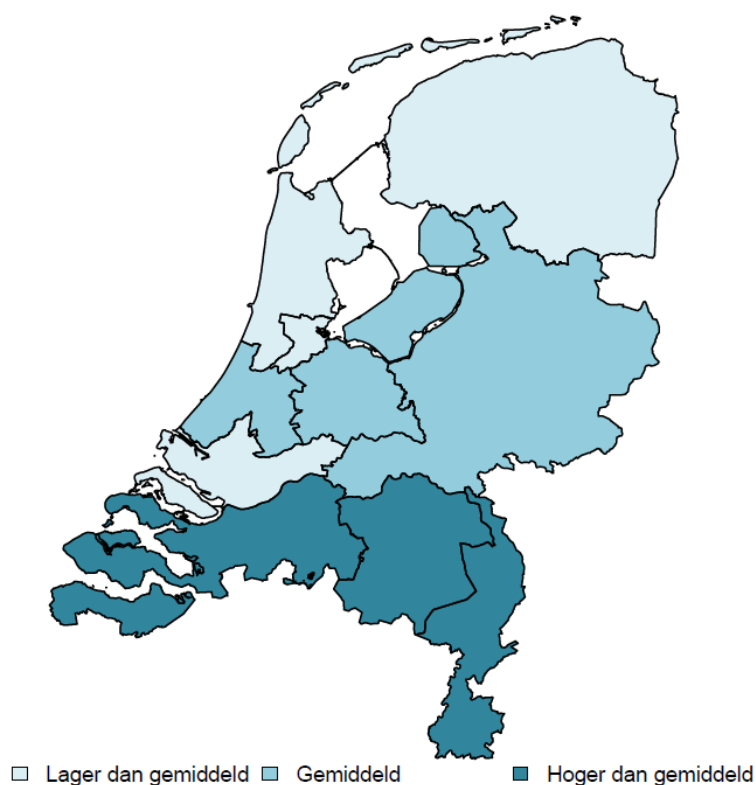
7.5 Preventie

Om een totaalbeeld van het sociaal-preventief gedrag te krijgen is een somscore berekend voor vier gedragsmaatregelen: ' 's avonds bij afwezigheid het licht laten branden', 'fiets in bewaakte fietsenstalling zetten', 'waardevolle spullen meenemen uit de auto' en 'waardevolle spullen thuis laten om diefstal of beroving op straat te voorkomen'. Deze somscore geeft het gemiddeld aantal gedragsmaatregelen weer zoals door respondenten genomen. Hoe hoger de somscore, des te meer is er sprake van sociaal-preventief gedrag.

In Noord-Nederland, Noord-West-Holland, Amsterdam en Rotterdam was in 2012 minder dan landelijk gemiddeld sprake van sociaal-preventief gedrag. In de zuidelijke regionale eenheden Zeeland-West-Brabant, Oost-Brabant en Limburg was dit meer dan gemiddeld. De somscores voor sociaal-preventief gedrag lopen uiteen van 1,4 in Amsterdam tot 2,1 in Limburg.

7.5.1 Sociaal-preventief gedrag naar regionale eenheid, 2012

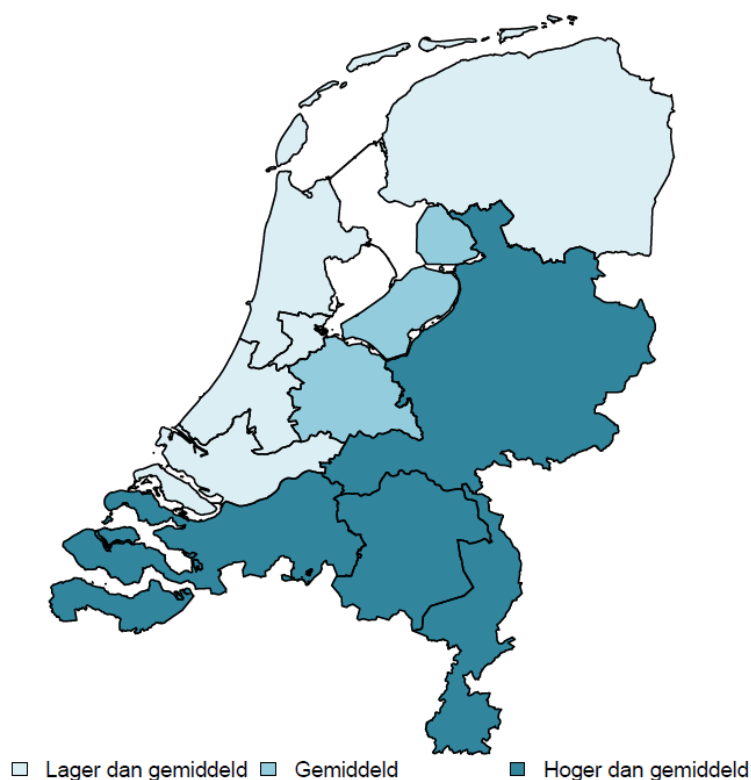
Bron: VM

Op een vergelijkbare manier is ook een somscore berekend voor de aanwezigheid een aantal technische preventieve voorzieningen om de eigen woning te beveiligen. Het gaat dan om 'extra veiligheidssloten of grendelsop buitendeuren', 'rolluiken voor ramen en/of deuren', 'buitenverlichting' en 'alarminstallatie'.

In de noordelijke en westelijke regionale eenheden Noord-Nederland, Noord-West-Holland, Amsterdam, Den Haag en Rotterdam werden in 2012 minder preventieve voorzieningen getroffen om de eigen woning te beveiligen dan landelijk gemiddeld. In de oostelijke en zuidelijke regionale eenheden Oost-Nederland, Zeeland-West-Brabant, Oost-Brabant en Limburg namen de inwoners meer preventieve voorzieningen dan gemiddeld. De somscore loopt uiteen van 1,3 in Amsterdam tot 2,2 in Limburg.

7.5.2 Preventieve voorzieningen in/rond woning naar regionale eenheid, 2012

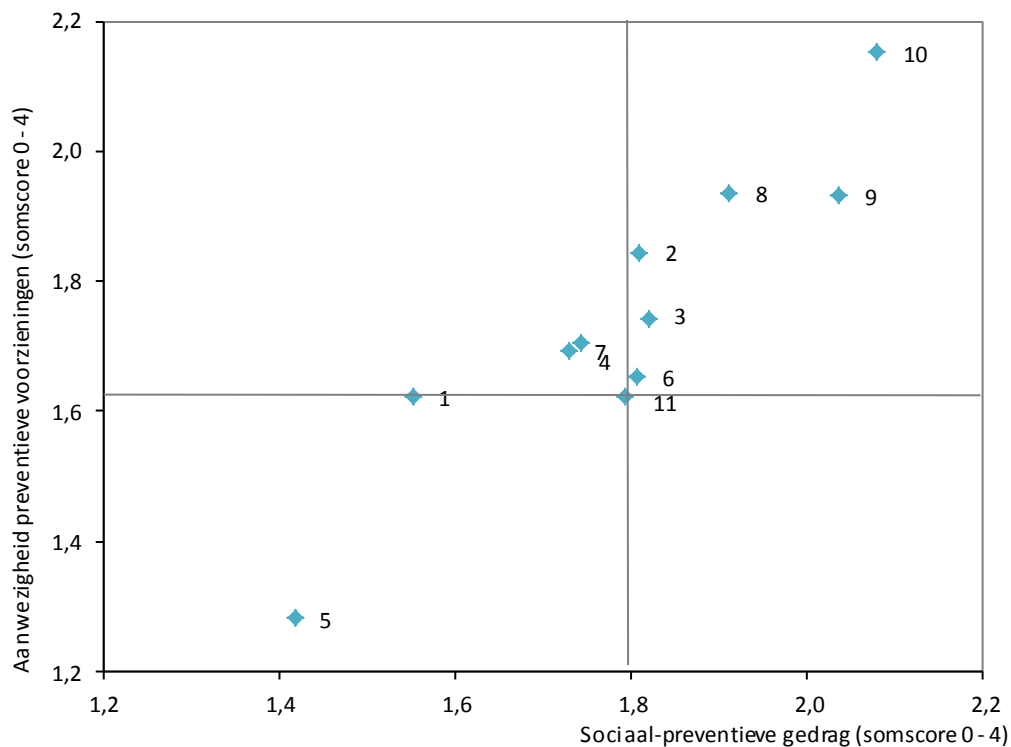

Bron: VM

Tussen sociaal-preventief gedrag en de aanwezigheid van technische preventieve voorzieningen om de eigen woning te beveiligen bestaat een duidelijke relatie. In regionale eenheden waar meer sprake is van sociaal-preventief gedrag door burgers is ook meer sprake van het beveiligen van de eigen woningen door middel van

technische voorzieningen, en omgekeerd. In Noord-Nederland en vooral Amsterdam zijn beide duidelijk lager dan gemiddeld. In Oost-Brabant en men name Limburg komen beide vormen van preventie duidelijk meer dan gemiddeld voor .

7.5.3 Sociaal-preventief gedrag en Preventieve voorzieningen in/rond woning naar regionale eenheid, 2012

Legenda

- 1 Noord-Nederland
- 2 Oost-Nederland
- 3 Midden-Nederland
- 4 Noord-West-Holland
- 5 Amsterdam
- 6 Den Haag
- 7 Rotterdam
- 8 Zeeland - West-Brabant
- 9 Oost-Brabant
- 10 Limburg
- 11 Nederland totaal

Kerncijfertabellen

Kerncijfertabellen

8.1 Toelichting

8.2 Leefbaarheid en overlast in de buurt

- 8.2.1 Fysieke voorzieningen en sociale cohesie in buurt
- 8.2.2 Oordeel ontwikkeling en rapportcijfer leefbaarheid
- 8.2.3 Tevredenheid totale functioneren gemeente op gebied leefbaarheid en veiligheid
- 8.2.4 Fysieke verloedering en sociale overlast in buurt
- 8.2.5 Overlast in buurt

8.3 Veiligheidsbeleving

- 8.3.1 Onveiligheidsgevoelens in buurt
- 8.3.2 Onveiligheidsgevoelens 's avonds en vermijdingsgedrag in buurt
- 8.3.3 Onveilige plekken in woonplaats
- 8.3.4 Onveiligheidsgevoelens in algemeen
- 8.3.5 Perceptie criminaliteit en rapportcijfer veiligheid in buurt
- 8.3.6 Inschatting kans op slachtofferschap
- 8.3.7 Respectloos gedrag

8.4 Slachtofferschap criminaliteit

- 8.4.1 Slachtofferschap totaal
- 8.4.2 Slachtofferschap geweldsdelicten
- 8.4.3 Slachtofferschap vermogensdelicten
- 8.4.4 Slachtofferschap vandalismedelicten
- 8.4.5 Slachtofferschap cybercrime

8.5 Burgers en politie

- 8.5.1 Contact en tevredenheid contact met politie
- 8.5.2 Functioneren politie in buurt
- 8.5.3 Functioneren politie in algemeen

8.6 Preventie

- 8.6.1 Sociaal-preventief gedrag
- 8.6.2 Preventieve voorzieningen in/rond woning
- 8.6.3 Sociaal-preventief gedrag en preventieve voorzieningen totaal

8.1 Toelichting

Dit hoofdstuk bevat kerncijfertabellen waarin de belangrijkste onderzoeksuitkomsten voor het jaar 2012 zijn weergegeven voor Nederland totaal, de 10 regionale eenheden en de 25 politieregio's.

Door middel van '+' en '-' is weergegeven of de betreffende regio's significant hoger of lager scoren dan het landelijk gemiddelde. De bijbehorende betrouwbaarheidsmarges staan vermeld in de overeenkomstige Statline-tabellen.

8.2.1 Fysieke voorzieningen en sociale cohesie in buurt, 2012

	Fysieke voorzieningen in buurt ¹⁾	Sociale cohesie in buurt ¹⁾
	<i>schaalscore (0 = laag; 10 = hoog)</i>	
Nederland	6,3	6,2
Noord-Nederland	6,2	6,4 +
Groningen	6,2	6,1 -
Fryslân	6,3	6,7 +
Drenthe	6,1 -	6,5 +
Oost-Nederland	6,3 +	6,6 +
IJsselland	6,4 +	6,7 +
Twente	6,3	6,6 +
Noord- en Oost-Gelderland	6,3	6,8 +
Gelderland-Midden	6,3	6,3
Gelderland-Zuid	6,2	6,3
Midden-Nederland	6,3	6,1 -
Flevoland	6,1 -	6,0 -
Utrecht	6,3	6,2
Gooi en Vechtstreek	6,3	6,1
Noord-West-Holland	6,3	6,3
Noord-Holland Noord	6,4 +	6,4 +
Zaanstreek-Waterland	6,1 -	6,2
Kennemerland	6,3	6,1 -
Amsterdam	6,3	5,7 -
Amsterdam-Amstelland	6,3	5,7 -
Den Haag	6,3	6,0 -
Haaglanden	6,3	5,8 -
Hollands Midden	6,2	6,3
Rotterdam	6,2	5,9 -
Rotterdam-Rijnmond	6,2	5,7 -
Zuid-Holland-Zuid	6,3	6,2
Zeeland - West-Brabant	6,1 -	6,3
Zeeland	6,2	6,3
Midden- en West-Brabant	6,0 -	6,2
Oost-Brabant	6,5 +	6,4 +
Brabant-Noord	6,4 +	6,6 +
Brabant-Zuid-Oost	6,5 +	6,3
Limburg	6,0 -	6,4 +
Limburg-Noord	6,2	6,6 +
Limburg-Zuid	5,8 -	6,2

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.2.2 Oordeel ontwikkeling en rapportcijfer leefbaarheid buurt, 2012

	Oordeel ontwikkeling woonbuurt ¹⁾	Rapportcijfer leefbaarheid woonbuurt ¹⁾
	<i>% vindt buurt vooruit gegaan</i>	<i>Rapportcijfer</i>
Nederland	11,2	7,4
Noord-Nederland	10,4	7,5 +
Groningen	11,6	7,4
Fryslân	9,9	7,5 +
Drenthe	9,6 -	7,5 +
Oost-Nederland	10,6	7,5 +
IJsselland	10,6	7,5 +
Twente	11,4	7,5 +
Noord- en Oost-Gelderland	9,9	7,6 +
Gelderland-Midden	11,0	7,5 +
Gelderland-Zuid	10,1	7,5 +
Midden-Nederland	11,0	7,4
Flevoland	9,4	7,2 -
Utrecht	11,8	7,4
Gooi en Vechtstreek	9,7	7,5 +
Noord-West-Holland	10,9	7,4 +
Noord-Holland Noord	10,2	7,5 +
Zaanstreek-Waterland	10,5	7,4
Kennemerland	11,9	7,4
Amsterdam	21,1 +	7,2 -
Amsterdam-Amstelland	21,1 +	7,2 -
Den Haag	10,9	7,3 -
Haaglanden	10,7	7,2 -
Hollands Midden	11,3	7,4
Rotterdam	11,2	7,1 -
Rotterdam-Rijnmond	12,2	7,0 -
Zuid-Holland-Zuid	8,4 -	7,4
Zeeland - West-Brabant	10,1	7,4
Zeeland	10,1	7,4
Midden- en West-Brabant	10,1	7,3
Oost-Brabant	10,1	7,5 +
Brabant-Noord	10,7	7,5 +
Brabant-Zuid-Oost	9,6	7,5 +
Limburg	9,5 -	7,4
Limburg-Noord	10,4	7,5 +
Limburg-Zuid	8,7 -	7,2 -

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.2.3 Tevredenheid totale functioneren gemeente op gebied leefbaarheid en veiligheid, 2012

1)

	% (zeer) tevreden	
Nederland	38,6	
Noord-Nederland	41,1	+
Groningen	41,3	+
Fryslân	43,7	+
Drenthe	37,6	
Oost-Nederland	40,2	+
Ijsselland	43,4	+
Twente	39,1	
Noord- en Oost-Gelderland	38,9	
Gelderland-Midden	42,6	+
Gelderland-Zuid	37,5	
Midden-Nederland	38,7	
Flevoland	35,0	-
Utrecht	39,9	
Gooi en Vechtstreek	38,3	
Noord-West-Holland	39,2	
Noord-Holland Noord	39,6	
Zaanstreek-Waterland	37,4	
Kennemerland	39,7	
Amsterdam	41,0	
Amsterdam-Amstelland	41,0	
Den Haag	39,3	
Haaglanden	38,6	
Hollands Midden	40,3	
Rotterdam	36,4	-
Rotterdam-Rijnmond	35,1	-
Zuid-Holland-Zuid	39,9	
Zeeland - West-Brabant	34,3	-
Zeeland	41,4	
Midden- en West-Brabant	31,8	-
Oost-Brabant	40,3	
Brabant-Noord	41,4	+
Brabant-Zuid-Oost	39,4	
Limburg	34,0	-
Limburg-Noord	36,5	
Limburg-Zuid	31,9	-

1) Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.2.4 Fysieke verloedering en sociale overlast in buurt, 2012

	Fysieke verloedering in buurt ¹⁾	Sociale overlast in buurt ¹⁾
<i>schaalscore (0 = laag; 10 = hoog)</i>		
Nederland	2,9	1,4
Noord-Nederland	2,5 -	1,1 -
Groningen	2,6 -	1,2 -
Fryslân	2,4 -	1,0 -
Drenthe	2,4 -	1,0 -
Oost-Nederland	2,5 -	1,1 -
IJsselland	2,6 -	1,0 -
Twente	2,4 -	1,1 -
Noord- en Oost-Gelderland	2,3 -	1,0 -
Gelderland-Midden	2,6 -	1,2 -
Gelderland-Zuid	2,7 -	1,3 -
Midden-Nederland	3,0 +	1,5
Flevoland	3,0 +	1,4
Utrecht	3,0 +	1,5 +
Gooi en Vechtstreek	2,9	1,4
Noord-West-Holland	2,9	1,4
Noord-Holland Noord	2,7 -	1,3 -
Zaanstreek-Waterland	3,1 +	1,4
Kennemerland	3,0	1,5
Amsterdam	3,6 +	2,1 +
Amsterdam-Amstelland	3,6 +	2,1 +
Den Haag	3,0 +	1,5 +
Haaglanden	3,2 +	1,7 +
Hollands Midden	2,7 -	1,3 -
Rotterdam	3,2 +	1,8 +
Rotterdam-Rijnmond	3,4 +	1,9 +
Zuid-Holland-Zuid	2,8	1,3
Zeeland - West-Brabant	2,9	1,4
Zeeland	2,6 -	1,2 -
Midden- en West-Brabant	3,0 +	1,5
Oost-Brabant	2,6 -	1,2 -
Brabant-Noord	2,6 -	1,2 -
Brabant-Zuid-Oost	2,6 -	1,2 -
Limburg	2,9	1,5 +
Limburg-Noord	2,5 -	1,3 -
Limburg-Zuid	3,2 +	1,7 +

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.2.5 Overlast in buurt, 2012

	Fysieke overlast in buurt	¹⁾	Sociale overlast in buurt	¹⁾	Verkeers- overlast in buurt	¹⁾	Overlast totaal in buurt	¹⁾
<i>% ervaart veel overlast van een of meer vormen</i>								
Nederland	24,5		10,2		32,3		46,1	
Noord-Nederland	20,5	-	6,4	-	27,4	-	39,8	-
Groningen	20,7	-	7,7	-	28,2	-	42,1	-
Fryslân	21,4	-	5,5	-	26,8	-	39,3	-
Drenthe	18,9	-	5,9	-	27,1	-	37,7	-
Oost-Nederland	20,5	-	6,9	-	28,7	-	40,3	-
IJsselland	21,6	-	6,1	-	29,1	-	41,0	-
Twente	20,0	-	6,5	-	27,5	-	39,4	-
Noord- en Oost-Gelderland	17,5	-	5,9	-	27,7	-	37,8	-
Gelderland-Midden	22,4	-	8,3	-	29,4	-	42,1	-
Gelderland-Zuid	22,1	-	7,7	-	30,3	-	42,3	-
Midden-Nederland	24,9		10,4		33,6		47,7	
Flevoland	28,1	+	9,6		31,1		47,9	
Utrecht	23,8		10,7		33,9		47,3	
Gooi en Vechtstreek	25,9		10,5		35,9	+	49,4	+
Noord-West-Holland	24,4		10,0		32,9		46,9	
Noord-Holland Noord	22,5		8,1	-	30,3		44,0	
Zaanstreek-Waterland	24,8		11,5		34,8		47,5	
Kennemerland	26,6		11,3		34,9		50,1	
Amsterdam	29,0	+	17,0	+	32,3		51,0	+
Amsterdam-Amstelland	29,0	+	17,0	+	32,3		51,0	+
Den Haag	27,4	+	11,9	+	33,2		48,9	+
Haaglanden	30,6	+	14,2	+	35,4	+	52,1	+
Hollands Midden	23,0		8,7		30,3		44,5	
Rotterdam	29,1	+	14,8	+	37,5	+	52,4	+
Rotterdam-Rijnmond	31,2	+	16,9	+	38,5	+	54,4	+
Zuid-Holland-Zuid	23,6		9,3		35,0	+	47,1	
Zeeland - West-Brabant	24,8		9,6		34,9	+	47,6	
Zeeland	22,7		7,5	-	29,7	-	42,8	-
Midden- en West-Brabant	25,6		10,3		36,7	+	49,2	+
Oost-Brabant	21,4	-	7,6	-	30,3	-	43,0	-
Brabant-Noord	19,8	-	7,4	-	32,1	-	43,0	-
Brabant-Zuid-Oost	22,9		7,9	-	28,9	-	43,0	-
Limburg	28,7	+	13,0	+	36,7	+	51,1	+
Limburg-Noord	22,2	-	10,0		31,0		43,9	
Limburg-Zuid	34,1	+	15,5	+	41,4	+	57,0	+

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.3.1 Onveiligheidsgevoelens in buurt, 2012

	Voelt zich wel eens onveilig in buurt	1)	Voelt zich vaak onveilig in buurt	1)
	%			
Nederland	18,0		1,7	
Noord-Nederland	13,4	-	1,1	-
Groningen	15,6	-	1,4	-
Fryslân	11,4	-	1,0	-
Drenthe	13,2	-	1,0	-
Oost-Nederland	15,0	-	1,0	-
IJsselland	13,2	-	0,4	-
Twente	14,5	-	0,9	-
Noord- en Oost-Gelderland	13,2	-	0,9	-
Gelderland-Midden	16,6		1,2	
Gelderland-Zuid	17,8		1,5	
Midden-Nederland	18,6		1,7	
Flevoland	19,3		2,3	
Utrecht	18,6		1,6	
Gooi en Vechtstreek	18,0		1,3	
Noord-West-Holland	15,9	-	1,3	-
Noord-Holland Noord	15,1	-	1,0	-
Zaanstreek-Waterland	15,9	-	1,2	-
Kennemerland	16,9		1,7	
Amsterdam	25,2	+	2,9	+
Amsterdam-Amstelland	25,2	+	2,9	+
Den Haag	20,9	+	2,5	+
Haaglanden	25,2	+	3,6	+
Hollands Midden	15,0	-	1,1	-
Rotterdam	21,8	+	2,9	+
Rotterdam-Rijnmond	24,3	+	3,6	+
Zuid-Holland-Zuid	15,2	-	1,0	-
Zeeland - West-Brabant	17,7		1,5	
Zeeland	14,7	-	1,7	-
Midden- en West-Brabant	18,8		1,4	
Oost-Brabant	16,4	-	1,4	-
Brabant-Noord	15,2	-	1,3	-
Brabant-Zuid-Oost	17,5		1,6	
Limburg	21,3	+	2,1	
Limburg-Noord	16,3		1,2	
Limburg-Zuid	25,5	+	2,9	+

1) Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.3.2 Onveiligheidsgevoelens 's avonds en vermijdingsgedrag in buurt, 2012

	Voelt zich 's avonds onveilig op straat ¹⁾	Voelt zich 's avonds onveilig alleen thuis ¹⁾	Loopt of rijdt om vanwege onveilige plekken ¹⁾	Doet 's avonds niet open ¹⁾
	% vaak			
Nederland	3,7	2,6	2,6	8,1
Noord-Nederland	2,2 -	1,8 -	1,5 -	4,1 -
Groningen	2,7 -	1,9	1,8 -	5,0 -
Fryslân	1,9 -	2,0	1,5 -	3,6 -
Drenthe	2,0 -	1,3 -	1,3 -	3,8 -
Oost-Nederland	2,2 -	2,1 -	1,8 -	5,8 -
IJsselland	2,2 -	1,6 -	1,6 -	4,0 -
Twente	1,7 -	2,5	1,5 -	5,1 -
Noord- en Oost-Gelderland	1,9 -	1,9	1,6 -	5,4 -
Gelderland-Midden	2,2 -	2,2	2,1	7,6
Gelderland-Zuid	3,3	2,2	2,0	7,0
Midden-Nederland	3,9	2,1	2,5	7,7
Flevoland	5,0 +	2,8	3,5	9,5
Utrecht	3,6	1,8	2,2	7,1
Gooi en Vechtstreek	3,8	2,3	2,5	8,1
Noord-West-Holland	2,9 -	2,3	2,3	7,5
Noord-Holland Noord	2,6 -	2,0	1,9	6,6 -
Zaanstreek-Waterland	3,3	2,6	2,3	8,2
Kennemerland	3,1	2,4	2,7	8,1
Amsterdam	5,3 +	2,8	4,9 +	11,0 +
Amsterdam-Amstelland	5,3 +	2,8	4,9 +	11,0 +
Den Haag	4,9 +	3,0	3,4 +	9,8 +
Haaglanden	6,6 +	3,9 +	4,7 +	12,4 +
Hollands Midden	2,4 -	1,8 -	1,7 -	6,2 -
Rotterdam	6,4 +	4,2 +	3,8 +	10,8 +
Rotterdam-Rijnmond	7,8 +	5,1 +	4,6 +	12,3 +
Zuid-Holland-Zuid	2,4 -	1,9 -	1,7 -	6,8 -
Zeeland - West-Brabant	3,7	2,3	2,6	8,9
Zeeland	2,8	2,3	2,1	7,0
Midden- en West-Brabant	4,0	2,3	2,8	9,6
Oost-Brabant	3,0	2,4	2,2	8,6
Brabant-Noord	2,7 -	2,4	2,0	8,1
Brabant-Zuid-Oost	3,3	2,4	2,4	9,0
Limburg	4,4	3,2	2,7	11,5 +
Limburg-Noord	3,6	2,5	2,4	9,4
Limburg-Zuid	5,2 +	3,8 +	3,0	13,2 +

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.3.3 Onveilige plekken in woonplaats, 2012

	Random uitgaans- gelegenheden ¹⁾	Plekken waar groepen jongeren ¹⁾	In het centrum van gemeent ¹⁾	In winkelcentrum / winkelgebied ¹⁾
<i>% voelt zich wel eens ('vaak'/'soms') onveilig</i>				
Nederland	25,4	44,4	18,9	14,7
Noord-Nederland	21,9 -	35,4 -	15,1 -	11,9 -
Groningen	24,1	38,5	16,0	12,5
Fryslân	21,4 -	33,9 -	15,7 -	11,5 -
Drenthe	19,9 -	33,5 -	13,1 -	11,9 -
Oost-Nederland	23,6 -	40,1 -	16,2 -	12,0 -
IJsselland	23,7	36,3	14,5	10,8
Twente	23,6	40,3	17,4	11,3
Noord- en Oost-Gelderland	22,6 -	38,1 -	15,9 -	11,7 -
Gelderland-Midden	23,8	42,5	16,1	12,9
Gelderland-Zuid	24,7	43,7	17,1	13,3
Midden-Nederland	27,4 +	48,3 +	20,6 +	17,5 +
Flevoland	29,5 +	49,2 +	24,3 +	19,9 +
Utrecht	25,3	48,2 +	18,6	16,3
Gooi en Vechtstreek	34,5 +	47,2 +	24,8 +	19,7 +
Noord-West-Holland	25,9	46,0	17,3 -	14,4
Noord-Holland Noord	26,2	43,4	15,3 -	13,4
Zaanstreek-Waterland	26,8	46,1	19,4	14,3
Kennemerland	25,0	49,1	18,4	15,6
Amsterdam	26,3	52,4 +	21,9 +	16,6
Amsterdam-Amstelland	26,3	52,4 +	21,9 +	16,6
Den Haag	26,8 +	48,6 +	22,1 +	17,9 +
Haaglanden	29,6 +	52,5 +	26,4 +	21,3 +
Hollands Midden	23,0 -	43,4	16,1 -	13,3
Rotterdam	27,5 +	48,2 +	24,6 +	19,6 +
Rotterdam-Rijnmond	29,4 +	50,5 +	26,8 +	21,5 +
Zuid-Holland-Zuid	22,4 -	42,1 -	18,8	14,6
Zeeland - West-Brabant	26,1	45,5	19,3	14,0
Zeeland	21,2 -	37,3 -	15,2 -	11,1 -
Midden- en West-Brabant	27,8	48,3 +	20,7	15,0
Oost-Brabant	24,9	42,5	15,3 -	10,9 -
Brabant-Noord	23,7	42,6	13,6 -	11,0 -
Brabant-Zuid-Oost	25,9	42,5	16,7 -	10,9 -
Limburg	25,3	43,4	18,5	13,9
Limburg-Noord	23,0 -	42,0	15,5 -	12,1 -
Limburg-Zuid	27,3	44,4	21,0	15,3

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.3.3 Onveilige plekken in woonplaats (vervolg), 2012

	In het openbaar vervoer ¹⁾	Bij het treinstation in woonplaats ¹⁾	In eigen huis ¹⁾
<i>% voelt zich wel eens ('vaak'/'soms') onveilig</i>			
Nederland	19,4	19,6	8,9
Noord-Nederland	10,9 -	11,9 -	7,0 -
Groningen	12,8 -	14,3 -	6,6 -
Fryslân	10,1 -	10,6 -	7,8
Drenthe	9,7 -	10,6 -	6,5 -
Oost-Nederland	14,6 -	16,4 -	8,3
IJsselland	13,2 -	14,0 -	6,8 -
Twente	13,6 -	16,7 -	7,8
Noord- en Oost-Gelderland	13,3 -	16,3 -	7,5 -
Gelderland-Midden	17,5	17,6	9,1
Gelderland-Zuid	15,6 -	17,0 -	10,6 +
Midden-Nederland	20,9	22,1 +	8,8
Flevoland	23,8 +	29,0 +	8,8
Utrecht	20,2	19,2	8,8
Gooi en Vechtstreek	20,0	26,1 +	9,2
Noord-West-Holland	18,5	22,0 +	8,5
Noord-Holland Noord	15,4 -	20,6	8,9
Zaanstreek-Waterland	18,8	21,9 +	7,6
Kennemerland	22,1	23,8	8,7
Amsterdam	31,3 +	26,9 +	8,8
Amsterdam-Amstelland	31,3 +	26,9 +	8,8
Den Haag	28,0 +	25,8 +	9,8 +
Haaglanden	35,8 +	32,7 +	11,5 +
Hollands Midden	17,2 -	16,3 -	7,6
Rotterdam	29,3 +	22,4 +	10,2
Rotterdam-Rijnmond	34,6 +	25,0 +	11,2 +
Zuid-Holland-Zuid	15,1 -	15,6 -	7,3 -
Zeeland - West-Brabant	14,9 -	16,1 -	8,8
Zeeland	11,1 -	10,3 -	7,5
Midden- en West-Brabant	16,3 -	18,1	9,3
Oost-Brabant	15,5 -	16,0 -	8,3
Brabant-Noord	14,8 -	13,3 -	8,1
Brabant-Zuid-Oost	16,1 -	18,4	8,4
Limburg	16,0 -	20,8	10,9 +
Limburg-Noord	15,4 -	18,4	8,8
Limburg-Zuid	16,5 -	22,7 +	12,7 +

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.3.4 Onveiligheidsgevoelens in algemeen, 2012

	Voelt zich wel eens onveilig	¹⁾	Voelt zich vaak onveilig	¹⁾
	%			
Nederland	36,6		1,8	
Noord-Nederland	29,7	-	1,1	-
Groningen	33,1	-	1,3	
Fryslân	27,2	-	1,2	
Drenthe	28,9	-	0,7	-
Oost-Nederland	33,9	-	1,1	-
IJsselland	30,1	-	1,0	-
Twente	30,7	-	1,0	-
Noord- en Oost-Gelderland	32,6	-	0,8	-
Gelderland-Midden	38,1		1,3	
Gelderland-Zuid	38,1		1,3	
Midden-Nederland	39,8	+	1,5	
Flevoland	40,2	+	2,0	
Utrecht	39,6	+	1,3	
Gooi en Vechtstreek	40,5	+	2,1	
Noord-West-Holland	34,8	-	1,4	
Noord-Holland Noord	32,9	-	1,1	-
Zaanstreek-Waterland	33,9	-	1,8	
Kennemerland	37,6		1,4	
Amsterdam	42,0	+	2,6	
Amsterdam-Amstelland	42,0	+	2,6	
Den Haag	40,2	+	2,6	+
Haaglanden	43,3	+	3,4	+
Hollands Midden	35,9		1,5	
Rotterdam	39,3	+	2,6	+
Rotterdam-Rijnmond	41,7	+	3,1	+
Zuid-Holland-Zuid	32,9	-	1,3	-
Zeeland - West-Brabant	36,6		2,0	
Zeeland	32,4	-	1,4	
Midden- en West-Brabant	38,0		2,2	
Oost-Brabant	35,2		1,9	
Brabant-Noord	34,9		1,6	
Brabant-Zuid-Oost	35,5		2,1	
Limburg	39,5	+	2,2	
Limburg-Noord	36,9		1,8	
Limburg-Zuid	41,5	+	2,5	

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.3.5 Perceptie criminaliteit en rapportcijfer veiligheid in buurt, 2012

	Heeft idee dat er veel criminaliteit plaatsvindt in buurt ¹⁾		Denkt dat criminaliteit in buurt in afgelopen 12 maanden is toegenomen ¹⁾		Rapportcijfer veiligheid in buurt ¹⁾
	%		%		Rapportcijfer
Nederland	9,8		13,9		7,1
Noord-Nederland	5,6 -		9,2 -		7,4 +
Groningen	7,1 -		9,0 -		7,3 +
Fryslân	4,8 -		8,6 -		7,5 +
Drenthe	5,0 -		10,2 -		7,5 +
Oost-Nederland	6,6 -		12,3 -		7,3 +
IJsselland	6,1 -		13,3		7,4 +
Twente	6,2 -		11,1 -		7,4 +
Noord- en Oost-Gelderland	4,7 -		10,8 -		7,5 +
Gelderland-Midden	7,6 -		12,9		7,3 +
Gelderland-Zuid	9,3		14,3		7,2
Midden-Nederland	10,4		15,6 +		7,1
Flevoland	11,5		18,2 +		7,0 -
Utrecht	10,0		14,2		7,1
Gooi en Vechtstreek	10,6		18,6 +		7,2
Noord-West-Holland	7,3 -		12,5 -		7,2 +
Noord-Holland Noord	6,3 -		11,3 -		7,3 +
Zaanstreek-Waterland	7,3 -		13,3		7,2 +
Kennemerland	8,5		13,5		7,2
Amsterdam	19,5 +		13,1		6,8 -
Amsterdam-Amstelland	19,5 +		13,1		6,8 -
Den Haag	12,3 +		17,6 +		7,0 -
Haaglanden	16,2 +		20,5 +		6,8 -
Hollands Midden	6,9 -		13,8		7,2 +
Rotterdam	14,3 +		16,8 +		6,9 -
Rotterdam-Rijnmond		+		+	-
Zuid-Holland-Zuid	6,5 -		12,1 -		7,2 +
Zeeland - West-Brabant	9,9		14,2		7,1
Zeeland	5,8 -		12,7		7,3 +
Midden- en West-Brabant	11,4		14,8		7,0 -
Oost-Brabant	7,5 -		12,1 -		7,2 +
Brabant-Noord	6,5 -		11,4 -		7,3 +
Brabant-Zuid-Oost	8,3		12,6		7,2
Limburg	11,1		16,5 +		7,0 -
Limburg-Noord	7,2 -		12,7		7,2 +
Limburg-Zuid	14,3 +		19,6 +		6,8 -

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.3.6 Inschatting kans op slachtofferschap, 2012

	Inbraak in woning ¹⁾	Zakkenrollerij (zonder geweld) ¹⁾	Beroving op straat (met geweld) ¹⁾	Mis- handeling ¹⁾
	% (heel) grote kans			
Nederland	10,2	3,9	2,7	2,4
Noord-Nederland	6,1 -	2,1 -	1,2 -	1,5 -
Groningen	5,9 -	1,8 -	1,5 -	2,3
Fryslân	6,5 -	2,5 -	1,4 -	1,2 -
Drenthe	5,9 -	2,1 -	0,6 -	1,1 -
Oost-Nederland	8,6 -	2,8 -	1,9 -	2,0
IJsselland	6,8 -	2,4 -	1,6 -	1,7
Twente	7,5 -	2,9 -	2,0 -	2,1
Noord- en Oost-Gelderland	7,5 -	2,0 -	1,3 -	1,7 -
Gelderland-Midden	9,5	3,2	2,6	2,4
Gelderland-Zuid	12,1 +	3,8	2,4	2,1
Midden-Nederland	11,9 +	3,8	2,3	2,2
Flevoland	12,8 +	4,2	3,6	2,5
Utrecht	11,1	3,5	1,7 -	1,8
Gooi en Vechtstreek	15,0 +	4,9	3,1	3,5 +
Noord-West-Holland	9,8	3,2	2,2	2,2
Noord-Holland Noord	10,0	2,4 -	1,9 -	2,0
Zaanstreek-Waterland	8,3 -	3,6	2,4	2,8
Kennemerland	10,5	4,1	2,4	2,1
Amsterdam	10,8	7,1 +	3,9	2,6
Amsterdam-Amstelland	10,8	7,1 +	3,9	2,6
Den Haag	13,2 +	5,4 +	4,0 +	3,2 +
Haaglanden	15,8 +	7,1 +	5,6 +	4,1 +
Hollands Midden	9,6	3,1	1,7 -	2,0
Rotterdam	11,5	6,3 +	5,3 +	3,8 +
Rotterdam-Rijnmond	13,0 +	7,1 +	6,5 +	4,4 +
Zuid-Holland-Zuid	7,5 -	4,1	2,0 -	2,2
Zeeland - West-Brabant	10,0	3,4	2,5	2,2
Zeeland	8,8	3,0	1,6 -	1,7
Midden- en West-Brabant	10,5	3,5	2,8	2,4
Oost-Brabant	9,9	3,0 -	2,2	1,9
Brabant-Noord	10,6	2,5 -	1,9 -	1,7
Brabant-Zuid-Oost	9,2	3,3	2,4	2,1
Limburg	12,4 +	3,4	2,6	2,7
Limburg-Noord	10,2	2,7 -	1,9 -	2,1
Limburg-Zuid	14,2 +	4,0	3,3	3,1

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.3.7 Respectloos gedrag, 2012

	Door on- bekenden op straat	¹⁾	Door on- bekenden in openbaar vervoer	¹⁾	Door personeel van winkels of bedrijven	¹⁾	Door personeel van de overheid	¹⁾	Door bekenden (partner, familie, vrienden)	¹⁾
<i>% wel eens ('vaak'/'soms')</i>										
Nederland	22,4		15,4		17,3		13,6		6,7	
Noord-Nederland	18,3	-	10,9	-	14,1	-	12,4	-	6,9	
Groningen	21,1		13,1		15,6		13,1		7,4	
Fryslân	17,6	-	10,2	-	13,7	-	12,0		7,4	
Drenthe	16,0	-	9,1	-	12,8	-	12,1		5,7	
Oost-Nederland	19,6	-	12,2	-	14,4	-	12,2	-	6,3	
IJsselland	19,3	-	12,1	-	14,7	-	12,6		6,3	
Twente	19,4	-	11,9	-	12,6	-	11,1	-	6,3	
Noord- en Oost-Gelderland	17,7	-	10,5	-	12,5	-	11,3	-	6,4	
Gelderland-Midden	20,7		13,0		17,3		13,1		6,5	
Gelderland-Zuid	21,3		14,0		15,7		13,2		5,9	
Midden-Nederland	24,7	+	16,1		18,5		12,4		6,2	
Flevoland	24,5		18,3	+	20,7	+	14,9		7,0	
Utrecht	24,6		15,3		17,5		11,0	-	5,9	
Gooi en Vechtstreek	25,8	+	16,8		20,4	+	15,3		6,3	
Noord-West-Holland	21,8		15,7		18,2		14,1		6,6	
Noord-Holland Noord	20,2	-	14,5		16,4		13,0		6,8	
Zaanstreek-Waterland	22,7		16,9		18,9		14,7		7,1	
Kennemerland	23,2		16,6		19,9		15,2		6,0	
Amsterdam	33,7	+	26,5	+	24,2	+	17,0	+	5,8	
Amsterdam-Amstelland	33,7	+	26,5	+	24,2	+	17,0	+	5,8	
Den Haag	25,7	+	19,6	+	20,2	+	15,9	+	7,1	
Haaglanden	28,0	+	23,8	+	23,0	+	17,1	+	7,2	
Hollands Midden	22,7		13,8		16,5		14,2		6,9	
Rotterdam	26,2	+	20,5	+	19,4	+	15,7	+	7,0	
Rotterdam-Rijnmond	27,6	+	23,3	+	20,0	+	16,9	+	7,1	
Zuid-Holland-Zuid	22,3		13,0	-	17,7		12,7		6,7	
Zeeland - West-Brabant	21,2		13,0	-	16,7		12,9		7,0	
Zeeland	17,5	-	10,6	-	15,5		12,5		6,9	
Midden- en West-Brabant	22,5		13,9		17,1		13,0		7,1	
Oost-Brabant	17,9	-	12,3	-	14,8	-	10,9	-	6,9	
Brabant-Noord	16,9	-	11,0	-	15,6		11,1	-	6,7	
Brabant-Zuid-Oost	18,8	-	13,3	-	14,1	-	10,7	-	7,2	
Limburg	19,3	-	12,5	-	17,3		14,8		7,0	
Limburg-Noord	17,3	-	12,2	-	15,5		12,6		7,1	
Limburg-Zuid	21,0		12,8	-	18,7		16,6	+	7,0	

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.4.1 Slachtofferschap totaal, 2012

	Slachtofferschap							
	Totaal	1)	Gewelds- delicten	1)	Vermogens- delicten	1)	Vandalisme- delicten	1)
	%							
Nederland	19,8		2,6		13,2		7,7	
Noord-Nederland	16,5	-	2,2		10,7	-	6,6	-
Groningen	19,3		3,0		13,0		7,5	
Fryslân	14,4	-	1,4	-	9,0	-	6,0	-
Drenthe	15,9	-	2,2		10,0	-	6,1	-
Oost-Nederland	18,1	-	2,2		11,8	-	7,1	
IJselland	16,8	-	2,3		9,8	-	7,1	
Twente	18,9		2,1		12,6		7,3	
Noord- en Oost-Gelderland	14,9	-	1,8	-	9,6	-	5,9	-
Gelderland-Midden	19,1		2,5		12,3		7,9	
Gelderland-Zuid	21,7		2,3		15,1	+	7,8	
Midden-Nederland	20,9		2,6		13,8		7,8	
Flevoland	19,8		2,6		12,3		8,7	
Utrecht	20,8		2,6		13,9		7,3	
Gooi en Vechtstreek	22,9	+	2,7		15,1		8,4	
Noord-West-Holland	19,4		2,7		12,2		7,9	
Noord-Holland Noord	17,8	-	2,5		11,2	-	6,6	
Zaanstreek-Waterland	20,5		3,1		13,3		8,1	
Kennemerland	20,8		2,7		12,9		9,3	
Amsterdam	27,9	+	3,4		20,1	+	10,1	+
Amsterdam-Amstelland	27,9	+	3,4		20,1	+	10,1	+
Den Haag	21,4	+	2,7		14,8	+	8,2	
Haaglanden	23,3	+	2,8		17,0	+	8,5	+
Hollands Midden	18,9		2,7		11,9		7,7	
Rotterdam	20,9		3,1		13,6		8,4	
Rotterdam-Rijnmond	22,4	+	3,3		15,1		8,7	
Zuid-Holland-Zuid	16,9	-	2,4		9,8	-	7,5	
Zeeland - West-Brabant	18,9		2,7		11,9		7,8	
Zeeland	14,0	-	2,0		7,9	-	6,9	
Midden- en West-Brabant	20,7		3,0		13,3		8,2	
Oost-Brabant	19,0		2,4		13,3		6,7	
Brabant-Noord	17,2	-	2,0		11,8		6,7	
Brabant-Zuid-Oost	20,6		2,7		14,7		6,6	
Limburg	19,7		2,5		13,6		7,3	
Limburg-Noord	16,8	-	1,7	-	11,4	-	6,2	-
Limburg-Zuid	22,1		3,3		15,4	+	8,2	

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.4.2 Slachtofferschap geweldsdelicten, 2012

	Geweldsdelicten		waaronder	
	Totaal ¹⁾	Mishandeling ¹⁾	Bedreiging ¹⁾	
	%			
Nederland	2,6	0,9	1,6	
Noord-Nederland	2,2	0,8	1,3	
Groningen	3,0	0,8	2,0	
Fryslân	1,4	0,7	0,7	-
Drenthe	2,2	0,9	1,3	
Oost-Nederland	2,2	0,8	1,3	
IJsselland	2,3	0,6	1,6	
Twente	2,1	0,8	1,2	
Noord- en Oost-Gelderland	1,8	0,7	1,1	-
Gelderland-Midden	2,5	1,0	1,4	
Gelderland-Zuid	2,3	1,0	1,3	
Midden-Nederland	2,6	0,9	1,5	
Flevoland	2,6	0,9	1,5	
Utrecht	2,6	0,9	1,5	
Gooi en Vechtstreek	2,7	0,9	1,6	
Noord-West-Holland	2,7	0,9	1,7	
Noord-Holland Noord	2,5	0,9	1,5	
Zaanstreek-Waterland	3,1	1,0	1,9	
Kennemerland	2,7	0,8	1,9	
Amsterdam	3,4	1,2	2,1	
Amsterdam-Amstelland	3,4	1,2	2,1	
Den Haag	2,7	0,9	1,7	
Haaglanden	2,8	1,0	1,7	
Hollands Midden	2,7	0,8	1,8	
Rotterdam	3,1	1,1	1,8	
Rotterdam-Rijnmond	3,3	1,3	1,8	
Zuid-Holland-Zuid	2,4	0,5	1,7	
Zeeland - West-Brabant	2,7	0,8	1,7	
Zeeland	2,0	0,7	1,3	
Midden- en West-Brabant	3,0	0,9	1,8	
Oost-Brabant	2,4	0,9	1,2	
Brabant-Noord	2,0	0,8	1,0	-
Brabant-Zuid-Oost	2,7	1,0	1,5	
Limburg	2,5	0,5	1,9	
Limburg-Noord	1,7	0,6	1,0	-
Limburg-Zuid	3,3	0,5	2,6	+

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.4.3 Slachtofferschap vermogensdelicten, 2012

	Vermogensdelicten			
	Totaal ¹⁾	(Poging) tot inbraak ¹⁾	Auto-diefstal ¹⁾	Diefstal uit en vanaf auto ¹⁾
	%			
Nederland	13,2	2,9	0,2	2,6
Noord-Nederland	10,7 -	1,9 -	.	1,5 -
Groningen	13,0	2,3	.	1,7 -
Fryslân	9,0 -	1,6 -	0,0 -	1,2 -
Drenthe	10,0 -	1,8 -	.	1,6 -
Oost-Nederland	11,8 -	2,9	0,1	1,8 -
IJsselland	9,8 -	2,2	0,0 -	1,7 -
Twente	12,6	2,7	.	1,5 -
Noord- en Oost-Gelderland	9,6 -	2,0 -	.	1,4 -
Gelderland-Midden	12,3	3,3	.	2,4
Gelderland-Zuid	15,1 +	4,6 +	0,1	2,5
Midden-Nederland	13,8	3,3	0,2	2,7
Flevoland	12,3	2,9	.	2,5
Utrecht	13,9	3,3	.	2,7
Gooi en Vechtstreek	15,1	3,9	0,2	2,9
Noord-West-Holland	12,2	2,2 -	0,2	2,9
Noord-Holland Noord	11,2 -	2,2	.	2,5
Zaanstreek-Waterland	13,3	2,4	.	2,5
Kennemerland	12,9	2,1 -	0,2	3,5
Amsterdam	20,1 +	3,2	.	4,1 +
Amsterdam-Amstelland	20,1 +	3,2	.	4,1 +
Den Haag	14,8 +	3,3	0,3	3,0 +
Haaglanden	17,0 +	4,1 +	0,4	3,6 +
Hollands Midden	11,9	2,3	0,3	2,3
Rotterdam	13,6	3,4	0,3	3,2
Rotterdam-Rijnmond	15,1	4,0	.	3,4
Zuid-Holland-Zuid	9,8 -	1,8 -	0,4	2,5
Zeeland - West-Brabant	11,9	3,0	0,3	2,3
Zeeland	7,9 -	1,6 -	.	1,6 -
Midden- en West-Brabant	13,3	3,6	0,4	2,6
Oost-Brabant	13,3	3,0	0,3	2,5
Brabant-Noord	11,8	2,8	0,2	2,3
Brabant-Zuid-Oost	14,7	3,2	0,4	2,7
Limburg	13,6	3,1	0,3	3,0
Limburg-Noord	11,4 -	2,5	0,2	1,8 -
Limburg-Zuid	15,4 +	3,7	0,4	3,9 +

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.4.3 Slachtofferschap vermogensdelicten (vervolg), 2012

	Diefstal van overige motorvoertuigen %) ¹⁾	Fietsdiefstal %) ¹⁾	(poging tot) zakkenrollerij %) ¹⁾	Overige diefstal %) ¹⁾
Nederland	0,7	3,7	2,3	3,8
Noord-Nederland	0,3	3,6	1,7	3,8
Groningen	0,3	5,4 +	2,3	4,2
Fryslân	0,4	2,8	1,2 -	3,2
Drenthe	0,2 -	2,4 -	1,7	3,9
Oost-Nederland	0,5	3,2	1,9	3,8
IJsselland	0,4	2,9	1,5 -	3,1
Twente	0,7	4,3	2,0	3,6
Noord- en Oost-Gelderland	0,3 -	2,2 -	1,6	3,8
Gelderland-Midden	0,3 -	2,3 -	2,0	4,0
Gelderland-Zuid	0,6	4,7	2,3	4,1
Midden-Nederland	0,7	3,3	2,2	4,0
Flevoland	0,5	2,0 -	2,2	4,5
Utrecht	0,7	3,7	2,2	3,7
Gooi en Vechtstreek	0,7	3,5	2,0	4,8
Noord-West-Holland	0,8	2,9 -	1,9	4,0
Noord-Holland Noord	0,6	2,7 -	1,8	3,8
Zaanstreek-Waterland	1,0	3,0	2,6	4,4
Kennemerland	0,9	3,0	1,7	4,1
Amsterdam	1,1	7,6 +	3,8 +	4,8
Amsterdam-Amstelland	1,1	7,6 +	3,8 +	4,8
Den Haag	0,8	4,0	2,5	4,0
Haaglanden	0,9	4,9 +	3,1 +	4,0
Hollands Midden	0,6	2,9	1,8	4,0
Rotterdam	1,0	3,6	2,7	3,3
Rotterdam-Rijnmond	1,1	4,1	3,2	3,5
Zuid-Holland-Zuid	0,6	2,1 -	1,5 -	2,8 -
Zeeland - West-Brabant	0,4	3,2	1,8	3,6
Zeeland	0,4	1,7 -	0,9 -	2,8 -
Midden- en West-Brabant	0,4	3,7	2,2	3,9
Oost-Brabant	0,6	3,7	2,5	3,2
Brabant-Noord	0,5	3,0	2,1	3,1
Brabant-Zuid-Oost	0,7	4,3	2,8	3,3
Limburg	0,8	3,3	2,6	3,7
Limburg-Noord	0,4	3,1	2,3	3,4
Limburg-Zuid	1,1	3,5	2,8	3,9

8.4.4 Slachtofferschap vandalismedelicten, 2012

	Vandalismedelicten		
	Totaal ¹⁾	Vandalisme rond voertuigen ¹⁾	Overige vernielingen ¹⁾
	%		
Nederland	7,7	4,9	2,8
Noord-Nederland	6,6 -	3,6 -	3,0
Groningen	7,5	4,5	3,0
Fryslân	6,0 -	3,2 -	2,8
Drenthe	6,1 -	3,0 -	3,1
Oost-Nederland	7,1	4,5	2,7
IJsselland	7,1	4,3	2,8
Twente	7,3	4,8	2,5
Noord- en Oost-Gelderland	5,9 -	3,1 -	2,8
Gelderland-Midden	7,9	5,6	2,3
Gelderland-Zuid	7,8	4,9	2,9
Midden-Nederland	7,8	4,8	3,0
Flevoland	8,7	5,0	3,7
Utrecht	7,3	4,5	2,8
Gooi en Vechtstreek	8,4	5,7	2,7
Noord-West-Holland	7,9	4,7	3,2
Noord-Holland Noord	6,6	3,4 -	3,2
Zaanstreek-Waterland	8,1	5,0	3,1
Kennemerland	9,3	6,0	3,3
Amsterdam	10,1 +	6,9 +	3,2
Amsterdam-Amstelland	10,1 +	6,9 +	3,2
Den Haag	8,2	5,4	2,8
Haaglanden	8,5 +	5,8 +	2,7
Hollands Midden	7,7	4,8	2,9
Rotterdam	8,4	5,6	2,8
Rotterdam-Rijnmond	8,7	5,9	2,8
Zuid-Holland-Zuid	7,5	4,9	2,6
Zeeland - West-Brabant	7,8	5,6	2,3
Zeeland	6,9	3,9	3,0
Midden- en West-Brabant	8,2	6,1	2,1
Oost-Brabant	6,7	4,5	2,2 -
Brabant-Noord	6,7	4,2	2,5
Brabant-Zuid-Oost	6,6	4,7	1,9 -
Limburg	7,3	4,4	2,9
Limburg-Noord	6,2 -	3,9	2,3
Limburg-Zuid	8,2	4,8	3,4

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.4.5 Slachtofferschap cybercrime, 2012

Cybercrime						
	Totaal ¹⁾	Identiteits- fraude ¹⁾	Koop- en verkoop- fraude ¹⁾	Hacken ¹⁾	Cyber- pesten ¹⁾	
	%					
Nederland	12,1	1,5	2,9	6,0	3,1	
Noord-Nederland	11,2	0,8	-	3,0	5,5	3,2
Groningen	12,9	0,8	-	3,6	5,8	4,2 +
Fryslân	9,7	-	0,7	-	2,9	2,2 -
Drenthe	11,2	0,9	-	2,3	5,5	3,5
Oost-Nederland	12,1	1,3	3,2	6,0	2,8	
IJsselland	13,2	1,5	3,6	6,6	3,2	
Twente	12,2	1,3	3,4	6,5	2,6	
Noord- en Oost-Gelderland	11,3	1,4	2,7	5,4	2,6	
Gelderland-Midden	12,1	1,4	3,4	5,8	2,9	
Gelderland-Zuid	12,1	1,1	2,9	6,0	3,0	
Midden-Nederland	12,6	1,6	3,4	6,0	3,1	
Flevoland	12,9	1,4	3,3	6,6	3,1	
Utrecht	12,1	1,3	3,5	5,6	2,8	
Gooi en Vechtstreek	14,6 +	3,1 +	2,9	6,9	4,4 +	
Noord-West-Holland	12,7	1,8	2,7	6,4	3,4	
Noord-Holland Noord	11,6	1,5	3,0	5,9	2,7	
Zaanstreek-Waterland	12,3	1,5	2,5	6,1	3,2	
Kennemerland	14,4	2,4	2,5	7,1	4,3	
Amsterdam	13,2	2,4 +	2,2	7,3	3,2	
Amsterdam-Amstelland	13,2	2,4 +	2,2	7,3	3,2	
Den Haag	12,6	1,9	2,8	6,2	3,1	
Haaglanden	12,7	1,7	3,0	6,4	3,1	
Hollands Midden	12,6	2,1	2,5	5,9	3,2	
Rotterdam	11,7	1,5	2,9	6,1	3,1	
Rotterdam-Rijnmond	11,9	1,5	3,0	6,3	3,3	
Zuid-Holland-Zuid	11,3	1,6	2,6	5,5	2,7	
Zeeland - West-Brabant	12,1	1,6	3,0	5,8	3,4	
Zeeland	12,3	1,3	3,5	6,2	3,0	
Midden- en West-Brabant	12,1	1,7	2,8	5,7	3,5	
Oost-Brabant	10,9	1,7	2,6	5,2	2,5	
Brabant-Noord	11,2	2,0	2,8	4,5 -	2,8	
Brabant-Zuid-Oost	10,7	1,4	2,4	5,8	2,2	
Limburg	11,4	1,0	-	3,1	5,4	3,2
Limburg-Noord	11,9	1,1	-	3,3	5,9	2,9
Limburg-Zuid	11,0	0,9	-	2,9	4,9	3,4

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.5.1 Contact en tevredenheid contact met politie, 2012

	Contact gehad met politie in eigen gemeente ¹⁾	Tevredenheid over laatste contact ¹⁾
	<i>% contact gehad</i>	<i>% (zeer) tevreden</i>
Nederland	27,7	58,6
Noord-Nederland	25,0 -	61,7
Groningen	27,6	60,4
Fryslân	23,7 -	65,0 +
Drenthe	23,4 -	59,0
Oost-Nederland	25,7 -	60,8
IJsselland	28,1	60,8
Twente	23,8 -	60,4
Noord- en Oost-Gelderland	23,4 -	60,7
Gelderland-Midden	26,5	61,9
Gelderland-Zuid	28,3	60,1
Flevoland-Utrecht	29,4	59,5
Flevoland	30,8 +	57,6
Utrecht	28,5	61,2
Gooi en Vechtstreek	32,0 +	54,5
Noord-West-Holland	27,0	57,4
Noord-Holland Noord	25,1 -	55,0
Zaanstreek-Waterland	27,8	58,2
Kennemerland	28,8	59,5
Amsterdam	34,7 +	57,2
Amsterdam-Amstelland	34,7 +	57,2
Haaglanden	31,5 +	59,7
Haaglanden	33,1 +	59,7
Hollands Midden	29,3	59,6
Rotterdam-Rijnmond	27,8	54,8
Rotterdam-Rijnmond	28,7	53,6
Zuid-Holland-Zuid	25,5 -	58,2
Zeeland - West-Brabant	26,5	55,1
Zeeland	24,9 -	59,9
Midden- en West-Brabant	27,0	53,5
Oost-Brabant	26,1	59,3
Brabant-Noord	24,7 -	59,9
Brabant-Zuid-Oost	27,3	58,8
Limburg	26,4	57,1
Limburg-Noord	23,2 -	58,5
Limburg-Zuid	29,0	56,1

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.5.2 Functioneren politie in buurt, 2012

	Tevredenheid totale functioneren politie in buurt ¹⁾	Oordeel functioneren politie in buurt ¹⁾	Oordeel beschikbaarheid politie in buurt ¹⁾
	% (zeer) tevreden	schaalscore (0 = laag; 10 = hoog)	
Nederland	25,3	5,2	4,3
Noord-Nederland	26,2	5,3 +	4,4 +
Groningen	28,1 +	5,4 +	4,5 +
Fryslân	26,9	5,5 +	4,6 +
Drenthe	22,9 -	5,0 -	4,1
Oost-Nederland	24,2	5,1	4,3
IJsselland	28,1 +	5,3	4,5
Twente	25,7	5,3	4,4
Noord- en Oost-Gelderland	21,2 -	5,1	4,3
Gelderland-Midden	24,6	5,2	4,2
Gelderland-Zuid	23,1 -	4,9 -	4,2
Flevoland-Utrecht	25,8	5,2	4,3
Flevoland	26,7	5,1	4,1
Utrecht	25,9	5,2	4,5
Gooi en Vechtstreek	23,4	5,0 -	4,0 -
Noord-West-Holland	24,7	5,1	4,3
Noord-Holland Noord	22,7 -	5,1	4,2
Zaanstreek-Waterland	22,9 -	5,0 -	4,3
Kennemerland	28,3 +	5,2	4,4
Amsterdam	31,8 +	5,7 +	5,1 +
Amsterdam-Amstelland	31,8 +	5,7 +	5,1 +
Haaglanden	28,3 +	5,4 +	4,5 +
Haaglanden	30,4 +	5,5 +	4,6 +
Hollands Midden	25,4	5,2	4,4
Rotterdam-Rijnmond	25,6	5,1	4,1 -
Rotterdam-Rijnmond	26,0	5,1	4,1
Zuid-Holland-Zuid	24,6	5,1	4,1 -
Zeeland - West-Brabant	22,4 -	4,9 -	3,8 -
Zeeland	24,7	4,9 -	3,9 -
Midden- en West-Brabant	21,6 -	4,9 -	3,8 -
Oost-Brabant	25,3	5,3 +	4,3
Brabant-Noord	23,6	5,2	4,3
Brabant-Zuid-Oost	26,6	5,4 +	4,3
Limburg	19,8 -	4,8 -	3,9 -
Limburg-Noord	20,8 -	5,0 -	4,0 -
Limburg-Zuid	19,1 -	4,7 -	3,8 -

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.5.3 Functioneren politie in algemeen, 2012

	Tevredenheid totale functioneren politie in algemeen ¹⁾	Vertrouwen in politie ¹⁾	Politie als 'crimefighter' ¹⁾
	% (zeer) tevreden	schaalscore (0 = laag; 10 = hoog)	
Nederland	28,9	6,1	5,0
Noord-Nederland	30,7 +	6,2 +	5,2 +
Groningen	31,7 +	6,3 +	5,2 +
Fryslân	32,8 +	6,4 +	5,4 +
Drenthe	26,7 -	6,1	5,0
Oost-Nederland	29,0	6,1	5,0
IJsselland	31,2	6,2	5,1
Twente	30,7	6,3 +	5,1
Noord- en Oost-Gelderland	27,3	6,1	5,0
Gelderland-Midden	28,4	6,2	5,1
Gelderland-Zuid	28,1	5,9 -	4,8 -
Flevoland-Utrecht	30,4	6,1	5,0
Flevoland	29,8	6,0	5,0
Utrecht	31,5 +	6,2	5,1
Gooi en Vechtstreek	25,9 -	5,9	4,8 -
Noord-West-Holland	28,1	6,0	5,0
Noord-Holland Noord	25,5 -	6,0	5,0
Zaanstreek-Waterland	28,1	6,0	5,0
Kennemerland	31,5	6,1	5,1
Amsterdam	34,0 +	6,3 +	5,1
Amsterdam-Amstelland	34,0 +	6,3 +	5,1
Haaglanden	31,9 +	6,2 +	5,1
Haaglanden	33,2 +	6,2 +	5,1 +
Hollands Midden	30,1	6,3 +	5,0
Rotterdam-Rijnmond	27,4	6,1	5,0
Rotterdam-Rijnmond	27,1	6,0	5,0
Zuid-Holland-Zuid	28,2	6,1	5,0
Zeeland - West-Brabant	25,8 -	5,9 -	4,9 -
Zeeland	28,6	6,0	5,0
Midden- en West-Brabant	24,8 -	5,8 -	4,8 -
Oost-Brabant	28,1	6,1	5,0
Brabant-Noord	26,9	6,1	5,1
Brabant-Zuid-Oost	29,1	6,1	4,9
Limburg	22,2 -	5,8 -	4,8 -
Limburg-Noord	24,8 -	5,9 -	4,8 -
Limburg-Zuid	20,0 -	5,8 -	4,7 -

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.5.3 Functioneren politie in algemeen (vervolg), 2012

	Interactie burgers met politie	¹⁾	Communicatie burgers-politie	¹⁾
	<i>schaalscore (0 = laag; 10 = hoog)</i>			
Nederland	5,1		5,3	
Noord-Nederland	5,3	+	5,5	+
Groningen	5,3	+	5,5	+
Fryslân	5,4	+	5,6	+
Drenthe	5,1		5,3	
Oost-Nederland	5,1		5,3	
IJsselland	5,3		5,5	+
Twente	5,3		5,5	
Noord- en Oost-Gelderland	5,1		5,3	
Gelderland-Midden	5,2		5,3	
Gelderland-Zuid	4,9	-	5,2	-
Flevoland-Utrecht	5,1		5,4	
Flevoland	4,9		5,3	
Utrecht	5,2		5,5	+
Gooi en Vechtstreek	4,9	-	5,2	
Noord-West-Holland	5,0		5,3	
Noord-Holland Noord	5,0		5,1	-
Zaanstreek-Waterland	4,9	-	5,4	
Kennemerland	5,1		5,3	
Amsterdam	5,5	+	5,6	+
Amsterdam-Amstelland	5,5	+	5,6	+
Haaglanden	5,2	+	5,4	+
Haaglanden	5,3	+	5,5	+
Hollands Midden	5,1		5,4	
Rotterdam-Rijnmond	5,0	-	5,2	-
Rotterdam-Rijnmond	4,9	-	5,1	-
Zuid-Holland-Zuid	5,1		5,3	
Zeeland - West-Brabant	4,9	-	5,0	-
Zeeland	4,8	-	5,2	
Midden- en West-Brabant	4,9	-	4,9	-
Oost-Brabant	5,2		5,3	
Brabant-Noord	5,2		5,4	
Brabant-Zuid-Oost	5,3		5,3	
Limburg	4,8	-	5,2	
Limburg-Noord	5,0		5,4	
Limburg-Zuid	4,7	-	5,1	-

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.6.1 Sociaal-preventief gedrag, 2012

	's Avonds lichten laten branden bij afwezigheid ¹⁾	Fiets in bewaakte fietsenstalling ¹⁾	Waardevolle spullen meenemen uit auto ¹⁾	Waardevolle spullen thuislaten ¹⁾
	% vaak			
Nederland	41,1	34,7	70,1	33,4
Noord-Nederland	36,5 -	26,0 -	62,5 -	30,2 -
Groningen	34,1 -	28,3 -	59,4 -	29,9 -
Fryslân	36,6 -	23,6 -	62,6 -	29,7 -
Drenthe	39,4	26,4 -	66,0 -	31,4
Oost-Nederland	43,2 +	34,6	70,1	33,1
IJsselland	38,0 -	29,5 -	66,4 -	29,2 -
Twente	45,4 +	34,1	65,4 -	32,9
Noord- en Oost-Gelderland	42,6	34,4	71,5	34,1
Gelderland-Midden	42,7	36,6	73,9 +	34,4
Gelderland-Zuid	46,7 +	37,9 +	72,3	34,1
Flevoland-Utrecht	41,4	34,1	73,9 +	32,6
Flevoland	41,2	31,0 -	69,6	31,6
Utrecht	40,1	35,1	74,5 +	32,5
Gooi en Vechtstreek	48,6 +	34,2	77,5 +	34,3
Noord-West-Holland	39,0 -	31,6 -	71,1	32,6
Noord-Holland Noord	41,0	30,2 -	70,9	32,0
Zaanstreek-Waterland	38,5	29,7 -	70,1	33,5
Kennemerland	36,9 -	34,6	71,8	32,8
Amsterdam	25,6 -	27,5 -	62,8 -	25,8 -
Amsterdam-Amstelland	25,6 -	27,5 -	62,8 -	25,8 -
Haaglanden	40,3	35,9	71,1	33,5
Haaglanden	39,6 -	38,4 +	70,6	33,9
Hollands Midden	41,2	32,5	71,6	32,8
Rotterdam-Rijnmond	38,4 -	32,2 -	69,6	32,8
Rotterdam-Rijnmond	35,8 -	31,5 -	68,2	32,8
Zuid-Holland-Zuid	45,2 +	34,1	73,1 +	33,0
Zeeland - West-Brabant	43,1	41,3 +	71,9	35,0
Zeeland	36,2 -	24,5 -	65,9 -	30,2 -
Midden- en West-Brabant	45,5 +	47,2 +	74,0 +	36,7 +
Oost-Brabant	49,3 +	43,2 +	73,8 +	37,4 +
Brabant-Noord	49,8 +	42,0 +	74,9 +	37,0 +
Brabant-Zuid-Oost	48,8 +	44,2 +	72,8 +	37,8 +
Limburg	51,4 +	41,8 +	73,2 +	41,5 +
Limburg-Noord	51,6 +	42,1 +	72,5	41,0 +
Limburg-Zuid	51,2 +	41,6 +	73,8 +	42,0 +

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.6.2 Preventieve voorzieningen in/rond woning, 2012

	Alarm-installatie	¹⁾	(Rol)luiken voor ramen en/of deuren	¹⁾
	% aanwezig			
Nederland	13,0		18,7	
Noord-Nederland	9,8	-	9,4	-
Groningen	9,2	-	9,1	-
Fryslân	9,7	-	7,4	-
Drenthe	10,7	-	12,4	-
Oost-Nederland	12,6		21,0	+
IJsselland	8,6	-	13,2	-
Twente	12,4		23,3	+
Noord- en Oost-Gelderland	12,6		23,7	+
Gelderland-Midden	12,7		19,6	
Gelderland-Zuid	16,4	+	23,3	+
Flevoland-Utrecht	15,1	+	11,5	-
Flevoland	19,0	+	12,1	-
Utrecht	13,1		11,8	-
Gooi en Vechtstreek	18,5	+	9,0	-
Noord-West-Holland	13,1		10,7	-
Noord-Holland Noord	12,8		10,0	-
Zaanstreek-Waterland	14,1		13,4	-
Kennemerland	12,8		10,0	-
Amsterdam	9,4	-	9,1	-
Amsterdam-Amstelland	9,4	-	9,1	-
Haaglanden	13,2		10,5	-
Haaglanden	13,7		10,0	-
Hollands Midden	12,4		11,2	-
Rotterdam-Rijnmond	13,8		15,4	-
Rotterdam-Rijnmond	13,7		13,3	-
Zuid-Holland-Zuid	14,1		20,8	+
Zeeland - West-Brabant	13,0		30,6	+
Zeeland	9,8	-	35,0	+
Midden- en West-Brabant	14,2		29,1	+
Oost-Brabant	13,7		26,3	+
Brabant-Noord	14,2		27,1	+
Brabant-Zuid-Oost	13,4		25,6	+
Limburg	15,8	+	49,5	+
Limburg-Noord	17,1	+	50,8	+
Limburg-Zuid	14,7		48,4	+

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.6.2 Preventieve voorzieningen in/rond woning (vervolg), 2012

	Extra veiligheids- sloten	¹⁾	Buitenverlichting	¹⁾
	% aanwezig			
Nederland	67,5		77,3	
Noord-Nederland	62,4	-	80,7	+
Groningen	60,6	-	76,0	
Fryslân	62,4	-	81,4	+
Drenthe	64,6	-	85,5	+
Oost-Nederland	67,8		83,0	+
IJsselland	64,8	-	81,5	+
Twente	65,4		82,1	+
Noord- en Oost-Gelderland	69,1		85,2	+
Gelderland-Midden	69,3		83,0	+
Gelderland-Zuid	69,9		82,5	+
Flevoland-Utrecht	69,1		78,5	
Flevoland	67,2		83,1	+
Utrecht	68,5		76,2	
Gooi en Vechtstreek	74,8	+	83,1	+
Noord-West-Holland	69,0		77,7	
Noord-Holland Noord	71,1	+	80,9	+
Zaanstreek-Waterland	68,6		80,6	+
Kennemerland	66,5		71,9	-
Amsterdam	57,9	-	51,8	-
Amsterdam-Amstelland	57,9	-	51,8	-
Haaglanden	69,8	+	71,9	-
Haaglanden	70,3	+	68,0	-
Hollands Midden	69,3		77,2	
Rotterdam-Rijnmond	68,2		71,8	-
Rotterdam-Rijnmond	67,2		68,7	-
Zuid-Holland-Zuid	70,9	+	80,2	+
Zeeland - West-Brabant	69,1		80,7	+
Zeeland	64,1	-	79,7	+
Midden- en West-Brabant	70,8	+	81,1	+
Oost-Brabant	69,4	+	83,7	+
Brabant-Noord	70,0	+	85,1	+
Brabant-Zuid-Oost	69,0		82,4	+
Limburg	68,6		81,4	+
Limburg-Noord	68,7		86,5	+
Limburg-Zuid	68,5		77,2	

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

8.6.3 Sociaal-preventief gedrag en preventieve voorzieningen totaal, 2012

	Sociaal-preventief gedrag ¹⁾	Preventieve ¹⁾
		voorzieningen in/rond
		woning
	<i>somscore (0 - 4)</i>	
Nederland	1,8	1,8
Noord-Nederland	1,6 -	1,6 -
Groningen	1,5 -	1,5 -
Fryslân	1,5 -	1,6 -
Drenthe	1,6 -	1,7
Oost-Nederland	1,8	1,8 +
IJsselland	1,6 -	1,7 -
Twente	1,8	1,8 +
Noord- en Oost-Gelderland	1,8	1,9 +
Gelderland-Midden	1,9 +	1,8 +
Gelderland-Zuid	1,9 +	1,9 +
Flevoland-Utrecht	1,8	1,7
Flevoland	1,7	1,8
Utrecht	1,8	1,7 -
Gooi en Vechtstreek	1,9 +	1,9 +
Noord-West-Holland	1,7 -	1,7 -
Noord-Holland Noord	1,7	1,7
Zaanstreek-Waterland	1,7 -	1,8
Kennemerland	1,8	1,6 -
Amsterdam	1,4 -	1,3 -
Amsterdam-Amstelland	1,4 -	1,3 -
Haaglanden	1,8	1,7 -
Haaglanden	1,8	1,6 -
Hollands Midden	1,8	1,7 -
Rotterdam-Rijnmond	1,7 -	1,7 -
Rotterdam-Rijnmond	1,7 -	1,6 -
Zuid-Holland-Zuid	1,9 +	1,9 +
Zeeland - West-Brabant	1,9 +	1,9 +
Zeeland	1,6 -	1,9 +
Midden- en West-Brabant	2,0 +	2,0 +
Oost-Brabant	2,0 +	1,9 +
Brabant-Noord	2,0 +	2,0 +
Brabant-Zuid-Oost	2,0 +	1,9 +
Limburg	2,1 +	2,2 +
Limburg-Noord	2,1 +	2,2 +
Limburg-Zuid	2,1 +	2,1 +

¹⁾ Significant hoger (+) of lager (-) dan het landelijk gemiddelde.

Bijlagen

Bijlage I: Onderzoeksverantwoording

Veiligheidsmonitor 2012

1. Inleiding

In het najaar van 2012 is voor de vijfde achtereenvolgende keer de Veiligheidsmonitor op landelijk en (politie)regionaal niveau uitgevoerd. Opdrachtgevers voor de uitvoering hiervan zijn het ministerie van Veiligheid en Justitie en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Door de opdrachtgevers is de Raad voor de Veiligheidsmonitor ingesteld, die in algemene zin toezicht uitoefent op de uitvoering van de Veiligheidsmonitor. In deze Raad zijn behalve vertegenwoordigers van de opdrachtgevers ook andere organisaties zoals de G4, G27, Politie, WODC en Nicis opgenomen.

In opdracht van de Raad voor de Veiligheidsmonitor zijn voor het jaar 2012 en volgende verbeteringen doorgevoerd in het onderzoeksdesign van de Veiligheidsmonitor en is ook de vragenlijst grondig herzien. Er is dus sprake van een methodebreuk. Door deze methodebreuk zijn de uitkomsten van de Veiligheidsmonitor 2012 niet zonder meer vergelijkbaar met de uitkomsten van de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM) zoals uitgevoerd in de jaren 2008-2011. Om dit verschil te markeren is de naamgeving van het onderzoeksinstrument gewijzigd in Veiligheidsmonitor (VM). Daarnaast is ook de omvang van de methodebreuk vastgesteld. Een korte beschrijving van deze methodebreuk is opgenomen in bijlage II.

2. Doel

In de afgelopen decennia zijn periodiek veiligheidsonderzoeken en/of slachtofferschapsenquêtes in Nederland uitgevoerd. Het eerste slachtofferonderzoek vond plaats in 1973, dus exact veertig jaar geleden. Deze traditie van het verzamelen van gegevens over veiligheid komt voort uit het politieke belang dat aan veiligheid wordt toegekend. In diverse Veiligheidsprogramma's van recentere kabinetten komt dit belang met nog meer nadruk naar voren. Ook het huidige kabinet Rutte-Asscher heeft het thema veiligheid tot een van de speerpunten van beleid gemaakt. Dit voornemen vraagt om een gezamenlijke inspanning van verschillende actoren, zoals Rijk, Provincies en gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, rechterlijke macht en maatschappelijke organisaties. Voor de invulling van het veiligheidsbeleid en inzicht in de effectiviteit ervan is het cruciaal te kunnen beschikken over één gezaghebbend,

landelijk meetinstrument. De Veiligheidsmonitor is in de afgelopen jaren uitgegroeid tot dit meetinstrument dat jaarlijks voorziet in de behoefte van landelijke, (politie)regionale en lokale (semi-)overheden aan informatie over de ontwikkeling van de sociale veiligheid in Nederland. De inhoudelijke reikwijdte van de VM omvat het monitoren van de subjectieve en objectieve veiligheid van de Nederlandse burger en het functioneren van de politie en gemeenten op het gebied van veiligheid. Het onderzoek is gericht op alle in Nederland wonende personen van 15 jaar en ouder en wordt om een viertal belangrijke redenen uitgevoerd:

- In de eerste plaats levert de VM gegevens die niet op andere wijze kunnen worden verkregen. Dat geldt bijvoorbeeld voor het niveau van feitelijk slachtofferschap: omdat niet alle gevallen van slachtofferschap bij de politie worden aangegeven, blijft een deel van het feitelijke slachtofferschap buiten beeld. Gezien de omvang van de steekproef valt aan de hand van de VM een bruikbare schatting te maken van het niveau van slachtofferschap en de daarbij ondervonden delicten.
- In de tweede plaats verschaft de VM informatie waarmee vergelijkingen, zowel in de tijd als tussen verschillende gebieden, mogelijk zijn. Het onderzoek is immers gestandaardiseerd.
- In de derde plaats leveren de resultaten van de VM bruikbare en vergelijkbare informatie voor de verschillende bestuurlijke niveaus waarop veiligheidsbeleid wordt gemaakt.
- In de vierde plaats verschaft de VM gegevens die gebruikt worden om ontwikkelingen te 'monitoren' aan de hand van specifieke indicatoren, zoals die in het kader van de prestatieafspraken door het ministerie van Veiligheid en Justitie worden gemaakt met de regionale politiekorpsen.

In de volgende paragraaf wordt de opzet en de uitvoering van de Veiligheidsmonitor 2012 op beknopte wijze besproken. Hierbij komen aan de orde;

- Organisatie;
- Vragenlijst;
- Veldwerk;
- Steekproef en lokale deelname;
- Respons;
- Verwerking;
- Weging;
- Uitkomsten;
- Betrouwbaarheid.

In een nog later op te stellen proces- en onderzoeksdocumentatie zal de uitvoering van de Veiligheidsmonitor 2012 meer in detail worden beschreven. Dit document zal beschikbaar worden gesteld via de website van het CBS op de themapagina Veiligheid en Recht.

3. Opzet en uitvoering

3.1 Organisatie

De Veiligheidsmonitor is een onderzoek dat in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid (V&J) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) wordt uitgevoerd. Het onderzoek is zodanig ingericht dat ook regionale of lokale geïnteresseerden kunnen deelnemen waardoor uitkomsten vergeleken kunnen worden over meerdere beleidsniveaus.

Voor de uitoefening van het toezicht is door de opdrachtgevers de Raad voor de Veiligheidsmonitor ingesteld. In deze Raad zijn naast vertegenwoordigers van de opdrachtgevers ook andere organisaties zoals de G4, G32, Politie, WODC en Nicis opgenomen. Naast de Raad voor de Veiligheidsmonitor is er een adviesgroep gevormd voor ondersteuning en advisering bij de uitvoering van de Veiligheidsmonitor. Aangezien de Veiligheidsmonitor niet alleen landelijk maar ook op lokaal niveau als meetinstrument wordt gebruikt is door de opdrachtgevers bureau Veiligheidsmonitor opgericht. Dit bureau is gevestigd bij Platform 31 (de fusieorganisatie van KEI, Nicis Institute, Nirov en SEV) in Den Haag en faciliteert en coördineert de lokale deelname aan de Veiligheidsmonitor.

3.2 Vragenlijst

Voor het uitvoeren van de Veiligheidsmonitor is een gestandaardiseerde [vragenlijst](#) ontwikkeld waarmee zowel op landelijk niveau als regionaal/lokaal niveau gegevens over de veiligheid in Nederland verzameld kunnen worden. In 2012 zijn voor het eerst ook vragen opgenomen voor het meten van cybercrimedelicten. De vragenlijst is in zijn geheel verplicht voor zowel de landelijke als lokale metingen waardoor een forse stap gezet is in het 'vergelijkbaar' meten van zowel de subjectieve als objectieve veiligheid en de relatie van burgers met politie en gemeenten. Voor lokale deelnemers aan de Veiligheidsmonitor is aan het eind van de vragenlijst enige vrije ruimte beschikbaar voor eigen vragen. De vragenlijst is verder modulair opgebouwd en bevat de volgende vraagblokken:

1. Leefbaarheid woonbuurt
2. Beleving overlast in de buurt
3. Veiligheidsbeleving
4. Slachtofferschap (inclusief cybercrime) en aangiftegedrag
5. Tevredenheid laatste politiecontact
6. Oordeel functioneren politie in de buurt
7. Oordeel functioneren politie algemeen
8. Oordeel functioneren gemeente

9. Preventie
10. Onveilige plekken
11. Respectloos gedrag
12. Achtergrondkenmerken.

3.3 Veldwerk

De Veiligheidsmonitor 2012 is zowel op landelijk als lokaal niveau uitgevoerd van begin augustus tot eind november. Het aantal landelijke waarnemingen werd uitgebreid van de in andere jaren gebruikelijke 20 000 (door CBS uitgevoerd) tot ongeveer 65 000 (zie ook paragraaf 9.2). Voor de uitvoering van deze 45 000 extra waarnemingen is door het ministerie van V&J in samenwerking met bureau Veiligheidsmonitor een aanbesteding gedaan. Gekozen is voor onderzoeksbureau I&O Research. In 2012 is de landelijke waarneming dus voor het eerst door zowel CBS als I&O Research uitgevoerd. Nieuw is ook dat dit onderzoeksbureau als enige het veldwerk verricht voor alle lokale deelnemers aan de Veiligheidsmonitor. Het lokale veldwerk in 2012 betreft in 19 gemeenten (zie ook paragraaf 3.4). Dit is een beperkte deelname, maar het is een bekend gegeven dat gemeenten vooral in de oneven jaren bij de veiligheidsmonitor aansluiten.

Het veldwerk door het CBS startte vanaf 2 augustus en eindigde op 30 november. Met I&O Research werd overeengekomen om vanaf 1 september te starten, zowel met de landelijke als de lokale waarneming. Doordat een noodsteekproef voor de regio Haaglanden/Den Haag nodig bleek is door I&O Research ook in december nog enig veldwerk verricht.

Bij de uitvoering van het veldwerk is door zowel het CBS als het onderzoeksbureau I&O Research gebruik gemaakt van twee waarnemingsmethoden, n.l. internet en papier. In eerste instantie ontvangen alle steekproefpersonen een aanschrijfbrief - voorzien van inlog gegevens - met het verzoek om via internet deel te nemen aan het onderzoek. Twee weken na de verzending van de aanschrijfbrief worden non-respondenten gerappelleerd. In deze rappelbrief worden opnieuw de inloggegevens opgenomen en daarnaast een schriftelijke vragenlijst toegevoegd. Twee weken na de eerste rappelbrief wordt een tweede rappelbrief verstuurd met opnieuw een schriftelijke vragenlijst en inloggegevens. Anderhalve week na de tweede aanschrijfbrief worden de steekproefpersonen die nog niet hebben gereageerd nogmaals telefonisch benaderd en gevraagd om de vragenlijst alsnog via internet of papier in te vullen. Dit kan alleen bij de personen waarvan een telefoonnummer beschikbaar is. Hiervoor worden geen aanschrijfbrieven meer verstuurd. Verder heeft alleen het CBS nog een beperkt aantal non-respondenten, waarvan geen telefoonnummer beschikbaar was, na het 2^e rappel aan huis bezocht (capi). Dit bij wijze van experiment, waarbij nog van ruim 1 200 personen onderzoeksgegevens zijn verzameld.

3.4 Steekproef en lokale deelname

Uitgaande van de hierboven beschreven opzet van het veldwerk bestaat de steekproef voor de Veiligheidsmonitor 2012 uit drie delen: een landelijke steekproef waarvoor de dataverzameling wordt uitgevoerd door het CBS, een landelijke steekproef voor extra landelijke dataverzameling door I&O Research en een lokale steekproef die in opdracht van politieregio's en gemeenten is uitgevoerd door eveneens I&O Research. Zowel de landelijke als de lokale steekproeven zijn door het CBS getrokken uit steekproefkaders die zijn afgeleid uit de Gemeentelijke Basisadministratie. De doelpopulatie van de Veiligheidsmonitor bestaat uit alle in Nederland woonachtige personen van 15 jaar of ouder die deel uitmaken van particuliere huishoudens. De institutionele bevolking - dat zijn personen in inrichtingen, instellingen of tehuizen - wordt niet geënquêteerd.

De landelijke steekproef

Voor de Veiligheidsmonitor 2012 is bij de uitvoering van het veldwerk een andere methode van dataverzameling gevolgd dan bij de IVM in 2011. Ook de vragenlijst is in 2012 gewijzigd ten opzichte van die van 2011. Om het effect te kunnen bepalen van de gewijzigde benaderstrategie en vragenlijst is de enquête in 2012 in twee varianten uitgevoerd, namelijk met:

1. de nieuwe methode van dataverzameling en de nieuwe vragenlijst. Het betreft hier het deel van de landelijke waarneming die door het CBS wordt uitgevoerd
2. de oude methode van dataverzameling en de oude vragenlijst die in 2011 zijn toegepast, ook wel het IVM-parallelonderzoek genoemd

Voor elk van beide varianten zijn gestratificeerde tweetrapssteekproeven van personen getrokken uit een steekproefkader van personen dat is afgeleid uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Hierbij is gestratificeerd naar politieregio. In de eerste trap zijn deelgemeenten geselecteerd. In stedelijke gebieden is een deelgemeente ongeveer gelijk aan een wijk, terwijl in landelijke gebieden een deelgemeente vaak overeenkomt met de gemeente zoals die bestond vóór de gemeentelijke fusies in 1998. De deelgemeenten zijn via een systematisch steekproefontwerp getrokken met kansen evenredig aan het aantal inwoners van 15 jaar of ouder. In de tweede trap zijn enkelvoudig aselechte steekproeven van personen van 15 jaar of ouder getrokken uit de deelgemeenten die in de eerste trap zijn geselecteerd. De clusteromvang is één persoon per deelgemeente, waardoor alle gemeenten in de steekproef vertegenwoordigd zijn. Hierdoor ontstaat een optimale landelijke spreiding van de steekproef.

In 2012 zijn 3 landelijke steekproeven en 8 lokale steekproeven getrokken. Het gaat om de volgende steekproeven waarbij tussen haakjes is aangegeven welke van de hierboven genoemde variant van methode dataverzameling en vragenlijst is gebruikt:

a. Landelijke steekproef voor voor dataverzameling door CBS

In de opzet van de eerder genoemde variant 1 wordt een respons nagestreefd van in totaal 20.000 personen, waarvan in elk van de politieregio's 800. De doelpopulatie is opgesplitst in de 25 politieregio's waarbij in elke politieregio een steekproef is getrokken. Op basis van de kans op telefoonbezit (van belang voor telefonische rappelling) en responskansen per mode (internet, schriftelijk) is de uit te zetten steekproefomvang berekend op 46.515 personen. Deze steekproef wordt in twee porties uitgezet. In augustus 2012 is de eerste portie van 15.505 steekproefpersonen uitgezet. De resterende portie van 31.010 steekproefpersonen is in september 2012 uitgezet..

b. Landelijke steekproef voor dataverzameling door I&O Research ten behoeve van 'vaste oversampling'

Voor de VM 2012 is besloten om bovenop de 20.000 waarnemingen door het CBS het aantal waarnemingen met 45.000 personen uit te breiden, waarvan 1.800 personen per politieregio. Dit wordt de 'vaste oversampling' genoemd. Hiervoor is een extra landelijke steekproef getrokken. Op basis van de kans op telefoonbezit en responskansen per mode schriftelijk) is de uit te zetten steekproefomvang berekend op 96.506.

c. Landelijke steekproef voor IVM-parallelonderzoek

In de opzet van de eerdere genoemde variant 2 wordt een respons nagestreefd van in totaal 6.000 personen, waarvan in elk van de politieregio's 240. Uitgaande van realisatiecijfers van 2011 voor de responskansen en gebruikmakend van een marge gebaseerd op een 95 procent-betrouwbaarheidsinterval is een uit te zetten totale steekproefomvang berekend van 11.642 personen. Deze berekening is op exact dezelfde manier gebeurd als in voorgaande jaren. De steekproef wordt opgesplitst in drie even grote porties die worden uitgezet in augustus en september 2012.

d. Lokale steekproeven ten behoeve van 'flexibele oversampling

Lokale of regionale deelnemers van de VM kunnen ook een extra steekproef aanvragen, bijvoorbeeld omdat men op een laagregionaal niveau (wijken, buurten) betrouwbare onderzoeksdata willen hebben. Dit wordt de 'flexibele'oversampling genoemd. In 2012 zijn door gemeenten en regio's in totaal 8 aanvragen gedaan voor een extra lokale steekproef. Een aanvraag kan betrekking op één gemeente maar ook op meerdere gemeenten. Onderstaand overzicht laat de 8 aanvragen voor 2012 zien met in totaal 19 gemeenten:

1. Leiden
2. Den Haag
3. Bunnik
4. Tiel

5. Politieregio Haaglanden (dit betreft Den Haag, Delft, Rijswijk, Wassenaar, Zoetermeer, Westland, Midden-Delfland, Leidschendam-Voorburg en Pijnacker-Nootdorp)
6. Drechtsteden (dit betreft Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht)
7. Delft
8. Voorschoten

Alle gemeenten uit bovenstaande aanvragen kunnen verder worden onderverdeeld in primaire eenheden. Deze primaire eenheden zijn gebaseerd op wijken, buurten of postcodes. Doorgaans betreft dit een gebied waarover de gemeente uitspraken wil doen over de veiligheid. Niet alle gemeenten zijn verder onderverdeeld: sommige gemeenten vormen op zichzelf een primaire eenheid.

Binnen elke primaire eenheid is een enkelvoudig aselechte steekproef getrokken van personen van 15 jaar of ouder. De omvang van de uit te zetten steekproef wordt voor alle primaire eenheden bepaald door de gewenste respons en het verwachte percentage nonrespons. Het nonrespons-percentage varieert voor verschillende primaire eenheden van 13% tot 50%. De steekproef fractie van de uit te zetten steekproef is ook heel verschillend voor de verschillende primaire eenheden. Deze kan variëren van minder dan 1% tot ongeveer 20%.

3.5 Respons

In 2012 hebben 19 gemeenten meegedaan aan de Veiligheidsmonitor. Van deze gemeenten zijn ook de veldwerkgegevens ontvangen zoals verzameld door bureau I&O Research. In totaal kwamen hierdoor op lokaal niveau van bijna 19 000 personen extra onderzoeksgegevens beschikbaar. Op landelijk niveau werden in totaal van meer dan 60 000 personen gegevens verkregen. Het CBS verzamelde van ruim 21 000 personen de onderzoeksgegevens terwijl I&O Research de resterende landelijke waarnemingen verrichtte.

In totaal (landelijk en lokaal) zijn hiermee van bijna 80 000 personen gegevens beschikbaar voor onderzoek. De overall respons van de Veiligheidsmonitor bedroeg 38,4%. Op landelijk niveau werd door CBS een respons gerealiseerd van 46,7%. Bij I&O Research bedroeg de respons voor de extra landelijke waarneming 39,0% en werd lokaal een respons gerealiseerd van 31,0%. Staat 1 geeft een overzicht van de responspercentages per politieregio en de verdeling van de modes. De hoogste respons werd met 45,5 % gerealiseerd in de politieregio Limburg-Noord. De minste respons werd behaald in de politieregio Haaglanden (29,4%). Van alle ondervraagde personen vulde 45,3 % een vragenlijst in via internet en 54,7% deed dit middels het invullen van een schriftelijke vragenlijst.

Staat 1 Respons en methode van dataverzameling, VM 2012

Nr	Naam	Aantal respondenten			Totaal	% respons			Respons naar mode		
		CBS	I&O-research	I&O-research		CBS	I&O-research	I&O-research	CAWI	PAPI	
Polreg	Polreg	landelijk	landelijk	lokaal		landelijk	landelijk	lokaal			
		abs				%				% (respons totaal = 100)	
1	Groningen	931	1688		2619	44,8	39,8		41,4	45,4	54,7
2	Friesland	842	1501		2343	47,0	40,1		42,3	40,7	59,3
3	Drenthe	1037	1777		2814	48,1	40,8		43,2	45,7	54,3
4	IJsselland	867	1532		2399	47,6	40,8		43,0	46,9	53,2
5	Twente	957	1605		2562	48,9	39,8		42,8	43,9	56,2
6	Gelderland - Noord - Oost	1005	1692		2697	50,4	41,6		44,5	45,0	55,1
7	Gelderland - Midden	911	1565		2476	48,0	39,4		42,2	47,1	52,9
8	Gelderland - Zuid	812	1430	189	2431	48,3	40,6	35,9	42,4	48,5	51,5
9	Utrecht	844	1428	642	2914	49,1	39,2	47,2	43,4	50,5	49,3
10	Noord - Holland - Noord	905	1609		2514	48,6	41,6		43,9	43,6	56,4
11	Zaanstreek - Waterland	759	1369		2128	44,0	38,7		40,4	42,2	58,0
12	Kennemerland	700	1279		1979	43,2	37,3		39,2	46,0	54,0
13	Amsterdam - Amstelland	725	1337		2062	35,2	30,0		31,7	48,3	51,6
14	Gooi- en Vechtstreek	924	1493		2417	46,0	38,6		41,2	45,9	54,2
15	Haaglanden	903	1554	11973	14430	42,9	35,1	28,1	29,4	46,3	53,7
16	Hollands Midden	798	1383	899	3080	49,0	40,2	40,1	42,1	48,5	51,5
17	Rotterdam - Rijnmond	864	1519		2383	40,2	33,5		35,7	44,5	55,4
18	Zuid - Holland - Zuid	1004	1663	4953	7620	47,7	38,9	37,0	38,5	43,0	56,9
19	Zeeland	716	1268		1984	48,8	41,5		43,9	43,3	56,7
20	Brabant-Midden- en West	758	1360		2118	47,0	39,6		42,0	43,4	56,4
21	Brabant - Noord	982	1621		2603	52,1	41,8		45,2	43,7	56,3
22	Brabant - Zuid - Oost	879	1553		2432	50,2	42,1		44,7	47,3	52,8
23	Limburg - Noord	939	1574		2513	52,0	42,3		45,5	42,8	57,2
24	Limburg - Zuid	845	1456		2301	50,6	41,2		44,2	41,9	58,1
25	Flevoland	818	1352		2170	41,8	34,0		36,5	46,3	53,7
	Totaal	21725	37608	18656	77989	46,7	39,0	31,0	38,4	45,3	54,7

3.6 Verwerking

Het verwerken van de onderzoeksgegevens wordt ook wel aangeduid als het dataproces. Het dataproces omvat alle stappen die nodig zijn om van de antwoorden die respondenten geven op de vragen in de vragenlijst één of meerdere analysebestanden te maken waaraan plausibele statistische informatie te ontleen is. Uitgangspunt daarbij is de gewenste output(tabellen). De verwerking van de data is zoveel mogelijk geautomatiseerd. Het dataproces voor de VM 2012 bestaat uit een aantal functioneel van elkaar te onderscheiden proces stappen. Het gaat daarbij om:

- *Centrale data opslag en controle van landelijke en lokale onderzoeksgegevens*
Door CBS en bureau Veiligheidsmonitor is een uniforme recordindeling opgesteld waardoor landelijke en lokale onderzoeksgegevens voor de verdere verwerking gemakkelijker op elkaar gestapeld worden tot één SPSS-microdatabestand en range- en routecontroles op een zelfde wijze uitgevoerd kunnen worden.
- *Koppeling onderzoeksgegevens met administratieve registers*
Tijdens deze processtap worden alle verzamelde en gecontroleerde onderzoeksgegevens gekoppeld met de gegevens uit de gemeentelijke basisadministratie (GBA) en het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) en ontstaat er een bruikbaar onderzoeksbestand.

- *Afleiden van output variabelen*
Op basis van de vragen zoals opgenomen in de vragenlijst worden de overeengekomen outputindicatoren afgeleid die als nieuwe variabelen in het onderzoeksbestand worden opgeslagen. Deze variabelen vormen de grondslag voor de samen te stellen output, zoals de publicatie Veiligheidsmonitor 2012, kerncijfertabellen en de informatie in de databank van het CBS (StatLine). Uitkomsten die beschikbaar zijn op StatLine zijn voorzien van betrouwbaarheidsmarges. Bij de berekening hiervan wordt rekening gehouden met het steekproefontwerp.
- *Controle en plausibiliteit*
De onderzoeksgegevens worden gecontroleerd op consistentie en volledigheid. Daarnaast worden de voorlopige uitkomsten waar mogelijk vergeleken met uitkomsten uit eerdere jaren of met gegevens uit andere bronnen.
- *Harmonisatie en weging*
Door uitval en non-respons bij enquêteonderzoek is er sprake van selectiviteit bij de verkregen onderzoeksgegevens. Op basis van de beschikbare steekproefgegevens en registerkenmerken kan hiervoor goed worden gecorrigeerd (herwegen). De herweging van de VM is integraal uitgevoerd, dat wil zeggen er is één weging beschikbaar voor zowel de landelijke als lokale onderzoeksgegevens. De weegfactor is in het onderzoeksbestand opgenomen.

3.7 Weging

In 2012 is de Veiligheidsmonitor op een aantal belangrijke punten herzien. Voorheen bestond de waarneming uit een regulier deel met ongeveer 20 duizend landelijke waarnemingen evenredig verdeeld over de politieregio's, en een oversampling van sterk wisselende omvang. Voortaan is sprake van een omvangrijk, geografisch goed gespreid regulier deel met ongeveer 60 duizend waarnemingen. Daarnaast kunnen gemeenten, net zoals in voorgaande jaren, een extra steekproef aanvragen op het niveau van de hele gemeente of van stadsdelen, wijken of buurten. Naast de reguliere steekproef blijft er dus een flexibele oversampling die ieder jaar in omvang zal fluctueren, afhankelijk van het aantal deelnemende gemeenten. In 2012 bestaat deze uit ongeveer 19 duizend waarnemingen. Alle waarnemingen samen vormen het integrale bestand, dat wordt gewogen. Op deze manier worden eenduidige en optelbare cijfers verkregen, waarbij uitkomsten op laag regionaal niveau optellen tot en vergelijkbaar zijn met cijfers op geaggregeerd niveau. Door de omvangrijke en geografisch goed gespreide steekproef is het vanaf 2012 mogelijk om, naast op politieregioniveau, ook op lager regionaal niveau te monitoren.

Ook de benaderingsstrategie van de Veiligheidsmonitor 2012 is gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. In de periode 2008-2011 werden vier *modes* van enquêteren ingezet: internet, papier, telefonisch en face-to-face. Doordat niet steeds alle modes werden ingezet ontstonden er grote verschillen in de verhouding van de modes tussen regio's en tussen jaren. Vooral grote verschillen tussen de interviewer modes (telefoon en face-to-face) en niet-interviewer modes (internet en papier) gaven aanleiding tot instabiliteiten in de uitkomsten van de IVM. Om hieraan enigszins tegemoet te komen werd gewogen naar een vaste verhouding van interviewer/niet-interviewer modes. Vanaf 2012 worden alleen nog niet-interviewer modes ingezet (internet en papier), en wordt overal dezelfde benaderingsstrategie gevolgd, zowel landelijk als bij de lokale oversampling. Deze verbetering maakt wegen naar vaste verhoudingen overbodig. Bovendien is de vragenlijst zo aangepast dat verschillen tussen internet en papier minimaal zijn.

Vanaf 2013 zal er een wijziging plaatsvinden in de structuur van de veiligheidsregio's in Nederland. Het land zal worden verdeeld in 10 regionale eenheden in plaats van 25 politieregio's. Deze nieuwe regionale eenheden worden onderverdeeld in 43 districten die op hun beurt weer worden verdeeld in 167 basisteams. Vanaf 2013 zal de vergelijkbaarheid en optelbaarheid van de VM-cijfers ook op district- en basisteamniveau zo goed mogelijk gewaarborgd moeten zijn. Daarnaast moeten de resultaten van de komende VM-jaargangen vergeleken kunnen worden met die van de VM 2012. Daarom is met deze toekomstige wijzigingen al rekening gehouden bij de weging van de IVM 2012.

De insluitkansen van de respondenten zijn bepaald aan de hand van de bij de steekproeftrekking gehanteerde strata. Voor gemeenten die deelnemen aan de oversampling zijn dat de door hen opgegeven geografische gebieden (primaire eenheden). Voor de respondenten uit de landelijke waarneming vormen de 25 politieregio's de steekproefstrata. De insluitkansen voor respondenten in het integrale bestand zijn bepaald door combineren van de steekproefontwerpen en stratificatie van de landelijke steekproef en de oversampling. Dit resulteert in gelijke insluitkansen binnen primaire eenheden voor respondenten die tot oversampelde regio's behoren, en gelijke insluitkansen binnen politieregio's voor de overige respondenten. Door lineair wegen worden ophooggewichten berekend die enerzijds rekening houden met de insluitkansen, en anderzijds corrigeren voor selectiviteit van de respondenten met betrekking tot een aantal achtergrondkenmerken.

Het weegmodel bevat de volgende termen:

- 1/ politieregio(25) x leeftijd(6) x geslacht(2)
- 2/ politieregio(25) x huishoudgrootte(5)
- 3/ politieregio(25) x stedelijkheidsgraad(5)
- 4/ politieregio(25) x herkomst(3)
- 5/ district(43) x leeftijd(4) x geslacht(2)

- 6/ district(43) x huishoudgrootte(4)
- 7/ district(43) x stedelijkheidsgraad(5)
- 8/ district(43) x herkomst(3)
- 9/ gemeentenmin70(50) x geslacht(2)
- 10/ gemeentenmin70(50) x leeftijd(4)
- 11/ grotesteden(4) x leeftijd(6) x geslacht(2)
- 12/ grotesteden(4) x herkomst(6) (niet voor Utrecht)
- 13/ basisteam(167) x geslacht(2)
- 14/ basisteamvoldresp (140) x leeftijd(4)
- 15/ gemeentenoversampeld(19) x leeftijd(4)
- 16/ primeenheidw (76) x geslacht(2)
- 17/ primeenheidwvoldresp (68) x leeftijd(4)

De variabele 'gemeentenmin70' beslaat de gemeenten met minstens 70 duizend inwoners. Voor deze gemeenten bleek een uitsplitsing naar geslacht (term 9) en naar een 4-deling van leeftijd mogelijk (term 10). Begin 2012 waren er 50 gemeenten met minstens 70 duizend inwoners.

In 2012 heeft van de vier grote steden (G4) alleen Den Haag meegedaan aan de flexibele oversampling. De steekproefomvang voor de andere 3 steden is echter zo groot dat ook voor deze steden wegen naar een kruising van geslacht en leeftijd mogelijk is (term 11). Voor 3 grote steden (uitzondering is Utrecht) is daarnaast ook een weging naar uitgebreide herkomstgroeping mogelijk (term 12).

Basisteams zijn vaak delen van de G4 en omvatten soms een klein gebied. Op het niveau van basisteams kon daarom wegens een te klein responsaantal niet gewogen worden naar een kruising van leeftijd en geslacht, zoals bij de districten en de G4. De basisteams zijn daarom net zoals de grote- en oversampelde gemeenten afzonderlijk gewogen naar geslacht (term 13) en een 4-deling van leeftijd (term 14). De weging naar leeftijd kon bij 27 basisteams niet uitgevoerd worden wegens een tekort aan respondenten (in één van zijn primaire eenheden) in minstens één leeftijdsklasse. Hierbij is een grenswaarde van minimaal 20 respondenten gehanteerd.

Dit jaar hebben 19 gemeenten meegedaan aan de flexibele oversampling (gemeentenoversampeld in term 15). Deze overlappen deels met de gemeenten met minstens 70 duizend inwoners.

De oversampelde gemeenten zijn ingedeeld in primaire eenheden (gemeenten, wijken, en/of buurten) waarbinnen is oversampled. Dat zijn er dit jaar 73. Drie primaire eenheden behoorden tot meerdere basisteams en zijn ten behoeve van de weging gesplitst. Uiteindelijk zijn zo 76 primaire eenheden gedefinieerd. Deze gebieden zijn alle gewogen naar geslacht (term 16) en, indien iedere leeftijdsklasse minstens 20 respondenten had ook naar een vierdeling van leeftijd (term 17). Met de weging naar geslacht is impliciet ook een weging van gemeentenoversampeld naar geslacht uitgevoerd. Omdat niet alle primaire eenheden gewogen konden worden naar leeftijd is gemeentenoversampeld ook extra gewogen naar leeftijd (term 15).

3.8 Uitkomsten

De resultaten van de Veiligheidsmonitor 2012 worden op verschillende wijze beschikbaar gesteld. Een volledige weergave van alle beoogde outputindicatoren wordt in de vorm van tabellen opgenomen in Statline. Hierbij worden vijf hoofdthema's onderscheiden. Dit zijn leefbaarheid en overlast in de buurt, veiligheidsbeleving, slachtofferschap criminaliteit, burgers en politie. en preventie. De onderzoeksvariabelen binnen de genoemde thema's worden hierbij uitgesplitst naar de 25 huidige politieregio's en indien mogelijk de 10 nieuwe regionale eenheden. en ook naar een aantal achtergrondkenmerken van de persoon zoals geslacht, leeftijd, burgerlijke staat, herkomst, opleiding en mate van stedelijkheid.

Naast Statline is deze publicatie opgesteld waarin een beschrijving van de belangrijkste uitkomsten is opgenomen. Dit rapport bevat ook een aantal kerncijfertabellen met de belangrijkste indicatoren voor de 25 politieregio's en de 10 nieuwe regionale eenheden. Het rapport is beschikbaar via de website van het CBS.

Verder worden voor de aan de VM deelnemende gemeenten microdatabestanden beschikbaar gesteld met daarin de belangrijkste onderzoeksgegevens van de eigen regio/gemeente, aangevuld met de door het CBS en I&O Research op landelijk niveau verzamelde gegevens. Dit alles voor zover mogelijk binnen de criteria van de statistische beveiliging.

Ook bureau Veiligheidsmonitor krijgt, op grond van een afgesloten aanvullende overeenkomst met het CBS, de beschikking over een analysebestand en kan hierdoor informatie beschikbaar stellen voor lokale deelnemers aan de IVM. Hiervoor heeft bureau Veiligheidsmonitor een aparte tool laten ontwikkelen die beschikbaar is via internet.

Een compleet analysebestand is voor gebruikers beschikbaar via het Centrum voor beleidsstatistiek (CvB) van het CBS. Op basis van dit bestand is het mogelijk informatie samen te stellen voor beleidsmakers en overheden. Het gebruik maken van de microdata vindt plaats conform de voorwaarden die hiervoor door CvB worden gehanteerd. Ook aan het wetenschappelijk onderzoekscentrum DANS wordt een onderzoeksbestand – in een meer geaggregeerde vorm – beschikbaar gesteld.

3.9 Betrouwbaarheid van de uitkomsten

Bij elk gegeven uit de VM is de betrouwbaarheidsmarge bepaald, waarbij rekening is gehouden met de steekproefomvang en het onderzoeksdesign. De marges zijn echter alleen beschikbaar bij de uitkomsten welke op StatLine (CBS databank) worden geplaatst en zijn niet opgenomen in de voorliggende publicatie. In de elektronische versie van deze publicatie is per thema een verwijzing (link) naar StatLine opgenomen, waarmee het mogelijk is om meer specifieke tabelinformatie in te zien. Bij elk getoond percentage hoort een betrouwbaarheidsmarge die, behalve van het gekozen betrouwbaarheidsniveau en het onderzoeksdesign, vooral afhankelijk is van de spreiding in de antwoorden en van het aantal ondervraagde personen. Meestal wordt een betrouwbaarheidsniveau van 95 procent gekozen. Dit betekent dat de werkelijke waarde in 95 van de 100 steekproeven tussen de grenzen zal liggen van de marges behorende bij de gevonden waarde en de steekproefomvang.

Bij de Veiligheidsmonitor is in het algemeen sprake van kleine betrouwbaarheidsmarges. Dit komt door het grote aantal landelijke waarnemingen in de steekproef, aangevuld met de waarnemingen op basis van lokale oversampling. In 2012 gaat het in totaal om bijna 78 000 personen die aan het onderzoek hebben meegedaan. Punt-schattingen die op een dergelijke steekproefomvang zijn gebaseerd hebben een marge van +/- 0,3 procentpunt bij een schatting van 50 procent. Dit betekent dat met een waarschijnlijkheid van 95% de werkelijke waarde van deze schatting ligt tussen de 49,7 procent en de 50,3 procent. Op het niveau van de politieregio's zijn de marges uiteraard groter, vanwege het lagere aantal waarnemingen dat hiervoor beschikbaar is. Per politieregio (exclusief oversampling) ligt de marge rond de 2%.

Bijlage II: Doorontwikkeling van Integrale Veiligheidsmonitor (IVM) naar Veiligheidsmonitor (VM)

1. Inleiding

Gedurende de uitvoering van de Integrale Veiligheidsmonitor in de periode 2008-2011 is een aantal onvolkomenheden in het onderzoeksdesign geconstateerd. Vooral de steeds sterk wisselende lokale deelname tegenover het stabiel aantal waarnemingen dat door het CBS wordt uitgevoerd, leidt tot problemen die niet adequaat genoeg via weging kunnen worden opgevangen. Verder heeft bij de uitvoering van de jaarlijks sterk wisselende lokale waarnemingen door de verschillende veldwerkbureau's ook het verschil in werkwijze een ongunstige invloed op de kwaliteit en is de werkwijze verschillend van de CBS werkwijze. Aangezien de lokale waarnemingen gezamenlijk met de landelijke waarnemingen worden verwerkt tot een statistisch bestand zijn er consequenties voor de uitkomsten op alle niveaus: landelijk, regionaal en lokaal. Naast de methodische instabiliteit zijn er ook knelpunten met de vragenlijst geconstateerd. Dit vooral ten aanzien van het meten van ervaren overlast, tevredenheid politie en slachtofferschap en aantallen delicten.

Bespreking van de voornoemde onvolkomenheden in de Raad voor de Veiligheidsmonitor heeft geleid tot een integrale herziening van de vragenlijst en aanpassing van het ontwerp voor de uitvoering van de Veiligheidsmonitor (VM) van 2012. Door deze doorgevoerde veranderingen verschilt de Veiligheidsmonitor 2012 van zijn IVM-voorgangers in de periode 2008-2011. De belangrijkste verschillen in uitvoering worden onder 3 toegelicht.

2. Randvoorwaarden

De Veiligheidsmonitor is in 2008 opgezet onder de conditie dat het voor lokale partijen mogelijk moest zijn om mee te doen. Er moest dus ruimte zijn voor lokale vragen in de vragenlijst en de kosten moesten – zeker voor kleinere gemeenten - niet prohibitief

zijn. In de praktijk kwam dit neer op het werken met goedkopere waarneem methodes, zoals het invullen van vragenlijsten via internet en het gebruik maken van schriftelijke vragenlijsten. Ook de beperkte mogelijkheden van vraagstelling bij vooral schriftelijke vragenlijsten waren een beperkende randvoorwaarde.

De doorontwikkeling van de Veiligheidsmonitor in 2012 heeft in de Raad voor de Veiligheidsmonitor geleid tot een principekeuze voor een oplossing die de oorspronkelijke doelstellingen van dit meetinstrument, één cijfer voor veiligheidsbeleving op alle bestuurlijke niveau's, geen geweld aan doet. Verder moest de doorontwikkeling leiden tot minimaal gelijkblijvende kosten ten opzichte van de bestaande werkwijze en werd gesteld dat jaarlijks per 1 maart de eerste uitkomsten op landelijk en (politie)regionaal niveau beschikbaar zouden zijn.

De Veiligheidsmonitor (VM) blijft dus – ook na de doorgevoerde veranderingen - een instrument dat enerzijds goed geschikt is om regio's (en bij extra inkopen van waarnemingen door gemeenten ook wijken en buurten) in dezelfde meting met elkaar te vergelijken en ook om ontwikkelingen in de tijd die met hetzelfde instrument zijn gemeten, te bekijken. De VM is dus niet primair opgezet om zo goed mogelijke niveauschattingen te maken van de beschreven fenomenen.

3. Verschillen tussen VM en IVM

Zoals gezegd zijn bij de Veiligheidsmonitor 2012 veranderingen aangebracht aan zowel de vragenlijst als het ontwerp van het onderzoeksinstrument. In kort wordt hierna aangegeven op welke punten deze veranderingen hebben plaatsgevonden. Telkens wordt hierbij ook aangegeven hoe dit voor het oude IVM-design was.

	Veiligheidsmonitor	Integrale veiligheidsmonitor
Steekproef en waarnemingen	<p>In het nieuwe design wordt een drietal grotere steekproefdelen onderscheiden. Een steekproefdeel bestemd voor de vaste landelijke waarneming van het CBS (beoogd ca. 20.000 responsen), een extra steekproefdeel voor vaste oversampling eveneens op landelijk niveau door één veldwerkbureau (beoogd 40 à 45.000 responsen), en een steekproefdeel dat de gemeentelijke steekproefaanvragen omvat. De omvang in aantallen respondenten is variabel door de jaarlijks wisselende deelname van gemeenten (lokale oversampling). De uitbreiding van het landelijk aantal waarnemingen zorgt voor meer stabiliteit ten opzichte van de jaarlijks wisselende deelname door gemeenten.</p>	<p>Bij de IVM was nog sprake van twee grotere steekproefdelen. Net als in de huidige situatie een steekproefdeel bestemd voor de vaste landelijke waarneming van het CBS (ca. 20 000 responsen) met daarnaast een in omvang fluctuerend steekproefdeel voor alle steekproefaanvragen van gemeenten (oversampling).</p>
Veldwerkpartijen	<p>De Veiligheidsmonitor 2012 kent nog maar twee veldwerkpartijen, waardoor verschillen in werkwijze tot een minimum beperkt blijven. Ook dit verbeterd de stabiliteit van het onderzoek. Het CBS draagt net als voorheen zorg voor (een deel van) de waarneming op landelijk/(politie)regionaal niveau. Daarnaast voert I&O Research een vaste aanvullende waarneming uit op landelijk niveau en verzorgt als enige partij de lokale waarneming voor de deelnemende gemeenten.</p>	<p>Hier werd de landelijke/(politie)regionale uitvoering alleen door het CBS uitgevoerd. Daarnaast was alleen sprake van waarnemingen op lokaal niveau, waarbij gebruik werd gemaakt van meerdere veldwerkpartijen.</p>
Periode van waarneming	<p>De veldwerkuitvoering vond plaats van begin augustus tot eind november. Het CBS startte begin augustus met het landelijk deel en kon hierdoor in november nog op beperkte schaal face to face onderzoek uitvoeren onder non-respondenten. Onderzoeksbureau I&O ging begin september van start met het waarnemen op zowel landelijk als lokaal niveau.</p>	<p>Het veldwerk voor de IVM vond doorgaans plaats van 15 augustus tot eind november. Ook hier startte het CBS met het landelijk waarnemen als eerste. De lokale waarneming vond vanaf 1 september plaats.</p>

	Veiligheidsmonitor	Integrale veiligheidsmonitor
Methode van dataverzameling	<p>Voor de Veiligheidsmonitor worden door beide veldwerkpartijen nog maar twee methoden van dataverzameling gebruikt. Gestart wordt met het waarnemen met behulp van een vragenlijst op internet. Vervolgens worden direct bij het 1^e en 2^e rappel ook schriftelijke vragenlijsten meegezonden. Aansluitend aan de schriftelijke rappels volgt nog een telefonisch rappel bij die non-respondenten waarvan een telefoonnummer beschikbaar is. Hierbij wordt eveneens de mogelijkheid tot het toesturen van een schriftelijke vragenlijst geboden. Elke waarnemingsmethode heeft te maken met effecten op de verzamelde data. Door het verminderen van het aantal verschillende methoden van waarneming is er in huidige opzet sprake van minder meeteffecten.</p>	<p>Bij de landelijke en de lokale uitvoering van de IVM zijn vier verschillende waarnemingsmethoden gebruikt. Steekproefpersonen zijn in eerste instantie gevraagd om een vragenlijst in te vullen via internet. Voor de personen die hiervan geen gebruik konden of wilden maken, werd de mogelijkheid geboden om een schriftelijke vragenlijst aan te vragen en in te vullen. De personen die niet van deze beide mogelijkheden gebruik maakten, werden daarna telefonisch of face-to-face benaderd. De verdeling tussen telefonisch en face-to-face is daarbij gemaakt op basis van bekende telefoonnummers van de nog te benaderen respondenten. Voor de landelijke uitvoering heeft het CBS alle vier de methoden van dataverzameling toegepast. Voor de lokale uitvoering zijn vooral de methoden internet, schriftelijke vragenlijst, en telefonisch toegepast en zijn slechts door een beperkt aantal lokale deelnemers ook face-to-face interviews ingezet.</p>
Vragenlijst	<p>Er is sprake van een gestandaardiseerde en modulair opgebouwde vragenlijst die door alle deelnemers verplicht moet worden afgenomen. Hierdoor is er sprake van een constant aantal waarnemingen bij elk thema en dus meer stabiliteit richting uitkomsten. Op lokaal niveau is beperkt ruimte voor het opnemen van eigen vragen. De vragenlijst is voor 2012 herzien. Hoewel de vragen inhoudelijk aansluiten bij de eerdere IVM-vragenlijst, is de vraagstelling bij een aantal thema's concreter gemaakt. Dit geldt vooral voor de vraagstelling omtrent ervaren overlast in de woonbuurt, tevredenheid over de politie en slachtofferschap en ondervonden delicten.</p>	<p>Ook hier was sprake van een gestandaardiseerde en modulair opgebouwde vragenlijst. Deze was echter opgedeeld in verplichte en facultatieve blokken. Het CBS nam bij de landelijke dataverzameling alle blokken mee. Lokale deelnemers waren alleen verplicht om de vooraf verplichte blokken op te nemen en hadden hierdoor meer ruimte voor het opnemen van eigen vragen.</p>

4. Methodebreuken: start van de VM-reeks

Vanaf 2005 tot en met 2008 is informatie over slachtofferschap, veiligheid en tevredenheid over het politie functioneren gemeten via de Veiligheidsmonitor Rijk (VMR). In 2008 is de VMR overgegaan in de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM), waarmee vervolgens statistische informatie over bovengenoemde thema's is verzameld in de jaren 2008 tot en met 2011. In 2012 is de onderzoeksopzet van de IVM verder verbeterd en overgegaan in de VM.

Om inzicht te krijgen in de gevolgen van de aanpassingen in het onderzoeksinstrument en om de continuïteit van de belangrijkste variabelen zo goed mogelijk te waarborgen, is parallel aan de VM in 2012 ook de IVM nogmaals uitgevoerd met een steekproefomvang van circa 6000 personen. Om dezelfde reden is in het verleden de VMR in 2008, 2009 en 2010 in een beperkte omvang parallel aan de IVM uitgevoerd.

Het paralleltraject is gebruikt om correctiefactoren te bepalen waarmee uitkomsten op landelijk niveau verkregen met de IVM in 2008 t/m 2011, kunnen worden gecorrigeerd naar het niveau van de VM. Dit is gedaan voor de variabelen onveiligheid, slachtofferschap en tevredenheid over het functioneren van de politie. Indicatoren die betrekking hebben op overlast en verloedering worden in de VM via een andere schaal gemeten en zijn daarom niet meer vergelijkbaar met de uitkomsten van de IVM. Onveiligheidsgevoelens zijn in de VM duidelijk gestegen ten opzichte van de IVM. Slachtofferschap is in de VM over het algemeen op een lager niveau komen te liggen, met uitzondering van vermogensdelicten die min of meer constant zijn gebleven. De beoordeling van het functioneren van de politie is in de VM op een lager niveau uitgekomen.

In tabel 1 zijn de omrekenfactoren opgenomen om de variabelen die zijn waargenomen bij de IVM te corrigeren naar het niveau van de VM. Aangezien de IVM in de jaren 2008, 2009 en 2010 parallel is uitgevoerd aan de VMR kunnen ook omrekenfactoren worden bepaald om variabelen die zijn waargenomen onder de VMR te corrigeren naar het niveau van de VM. Dit is alleen gedaan voor de variabelen waarvoor bij de overgang van de VMR naar de IVM omrekenfactoren zijn bepaald. Ook deze zijn in tabel 1 opgenomen. Een cijfer waargenomen onder de IVM of de VMR kan worden gecorrigeerd naar het nieuwe niveau van de VM door dit cijfer te vermenigvuldigen met de bijbehorende omrekenfactor uit tabel 1.

Vanwege de beperkte omvang van het paralleltraject zijn alleen methodebreuken op landelijk niveau geschat. Wanneer in de loop van 2013 informatie uit de politieregistratie beschikbaar komt, kan deze informatie gebruikt worden om met modelgebaseerde technieken schattingen voor methodebreuken op het niveau van politieregio's worden gemaakt.

Tabel 1: Omrekenfactoren van IVM of VMR naar VM

Variabele	Omrekenfactor	
	IVM naar VM	VMR naar VM
Voelt zich wel eens onveilig	1.483	1.790
Voelt zich vaak onveilig	0.706	
Voelt zich wel eens onveilig in eigen buurt	1.089	
Voelt zich vaak onveilig in eigen buurt	0.798	
Slachtofferschap totaal	0.817	0.956
Slachtofferschap geweldsdelicten	0.488	0.566
Slachtofferschap vermogensdelicten	1.032	1.351
Slachtofferschap vandalismedelicten	0.653	
Tevredenheid over laatste politiecontact	0.944	1.022
Tevredenheid totale functioneren politie in de buurt	0.562	0.500

Bijlage III: Indeling Nederland in regio's

Politieregio's

Legenda

1 Groningen	10 Noord-Holland Noord	19 Zeeland
2 Fryslân	11 Zaanstreek-Waterland	20 Midden- en West-Brabant
3 Drenthe	12 Kennemerland	21 Brabant-Noord
4 IJsselland	13 Amsterdam-Amstelland	22 Brabant-Zuid-Oost
5 Twente	14 Gooi en Vechtstreek	23 Limburg-Noord
6 Noord- en Oost-Gelderland	15 Haaglanden	24 Limburg-Zuid
7 Gelderland-Midden	16 Hollands Midden	25 Flevoland
8 Gelderland-Zuid	17 Rotterdam-Rijnmond	
9 Utrecht	18 Zuid-Holland-Zuid	

Regionale eenheden

Legenda

- 1 Noord-Nederland
- 2 Oost-Nederland
- 3 Midden-Nederland
- 4 Noord-West-Holland
- 5 Amsterdam
- 6 Den Haag
- 7 Rotterdam
- 8 Zeeland - West-Brabant
- 9 Oost-Brabant
- 10 Limburg